

Budjettia käsitellessään päätti kaupunginvaltuusto lisäksi seuraavat määrärahat suoritettaviksi kahta vuotta pitemmälle takaisinmaksuajalle otetuista lainavaroista:

Vesijohdon laajennus	Smk	428,300: —
Kaisaniemenkadun aukaisun loppuun saattaminen	„	104,700: —
XX kaupunginosan satamarakennukset	„	500,000: —
Lautatarha- ja Työpajakadun viemäri- ja vesijohdot	„	49,000: —
1917 ja 1918 vuoden budjettien vajauksen sekä sodan ja kalliin ajan aiheuttamain lisämenojen ja tappioiden korvaukseksi	„	30,000,000: —

Edellä mainituista määristä osoitettiin ensimmäinen ynnä toisesta erästä 44,543:15 markkaa maksettavaksi 1916 vuoden velkakirjalainasta, viimeinen erä 1918 vuoden sekä muut erät 1917 vuoden obligatiolainasta.

Siten käytetty lainavarain määrä oli kaikkiaan 38,768,450 markkaa 1918 vuoden budjetin 36,971,244: 44 markan sijasta.

Verotus.

Yhdennentoista pääluokan, Verotus, kohdalle merkittiin kunnan verovelvollisilta jäseniltä verottamalla otettava määrä 40,279,086: 87 markaksi 1918 vuoden menosäännön 20,385,553: 94 markan sijasta.

Veroäyryn määrä.

Kunnallislain 17 §:n mukaisesti olisi kaupunginvaltuuston ollut joulukuussa pidetyssä kokouksessa päätettävä, kuinka suuri tulomäärä kolmen, jopa viiden vuoden aikana vastaisi yhtä veroäyriä. Kun kuitenkin päätös mainitusta asiasta oli tehty joulukuun 4 päivänä 1915 pidetyssä yleisessä raastuvankokouksessa viideksi vuodeksi, tammikuun 1 päivästä 1917 lukien, ei muuta toimenpidettä valtuuston puolelta pidetty ¹⁾ tarpeellisena.

C. Muut asiat.

Valmisteluvaliokunnan valtuuttaminen päättämään kaupunginvaltuuston puolesta.

Sittenkuin kaupunki oli saksalaisen sotaväen saapumisen johdosta vapautunut kapinallisten väkivaltahallinnosta, jota oli kestänyt tammikuun 28 päivästä huhtikuun 12 päivään, päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto, siihen nähden että olevat olot saattoivat vaatia välittömiä toimenpiteitä kaupunginviranomaisten puolelta, valtuuttaa valmisteluvaliokunnan kiireellisissä tapauksissa valtuuston puolesta ratkaisemaan eräät asiat, ollen valiokunta velvollinen semmoisista toimenpiteistään antamaan valtuustolle ilmoituksen seuraavassa kokouksessa.

¹⁾ Kvston pöytäk. 30. 12. 2 §. — ²⁾ S:n 16. 4. 9 §.

Kaupungin
virka- ja palve-
lusmiesten
esiintyminen
kapinan ai-
kana.

Kapinan päätyttyä katsoi 1) kaupunginvaltuusto olevan raha-toimikamarille sekä muille kaupungin virastoille ja lautakunnille lähettämisen kiertokirjelmän, jossa näitä kehoitettiin antamaan selvitys, miten niiden hallintoaloilla palvelevat virka- ja palvelusmiehet olivat kapinan aikana käyttäytyneet.

Sittenmin ilmoitti rahatoimikamari kaupungin teknillisten laitosten ja yleisten töiden hallitusten edustajain kanssa neuvoteltuaan havainneensa mainittujen laitosten toiminnan voimassapitämiseksi ja eräiden välttämättömien töiden suorittamiseksi olevan tarpeellista kaupungin palvelukseen väliaikaisesti ja harkinnan jälkeen kussakin eri tapauksessa jälleen ottaa työntekijöitä, jotka olivat työskennelleet kapinallisten asettamain viranomaisien alaisina, vieläpä kuuluneet punakaartiinkin. Näin oli katsottu voitavan tehdä sitä suuremmalla syyllä, kun väen otto mainittuun kaartiin, varsinkin laittomuusvallan viime päivinä, oli ollut ylen ankarasti järjestetty, minkätähden työläisten osanotto kapinaliikkeeseen monessa tapauksessa oli ollut pakollista. Kaupunginvaltuusto päätti 2) asettaa toimikunnan, johon valittiin herrat af Forselles, Rousti ja Söderholm, käsittelemään rahatoimikamarin mainitsemia kysymyksiä sekä ylipäättään tutkimaan kaupungin viranpitäjain suhtautumista kapinaliikkeeseen ja antamaan viranomaisille asianhaaran vaatimia ohjeita.

Tehtävänsä täytettyään toimikunta antoi kaupunginvaltuustolle 3) selonteon tutkimustensa tuloksesta. Sen mukaan oli toimikunta tehnyt seuraavat päätökset:

Neljäkolmatta henkilöä oli julistettu kelvottomiksi edelleen olemaan toimitissaan.

Kolmetoista virkailijaa, jotka oli lieventävain asianhaaran vuoksi katsottu voitavan pitää toimitissaan, oli julistettu velvollisiksi maksamaan kaupunginkassaan takaisin mitä he kapinaelimiltä olivat laittomasti saaneet palkkaa heille oikeastaan tulevain palkka-etujen lisäksi.

Yhden henkilön oli tosin katsottu osoittaneen myöntyväisyyttä kapinaelimiä kohtaan kaupungin hallinnossa, mutta hairahdusta ei kuitenkaan ollut pidetty sen laatuksena, että sen tulisi tuottaa toimen menetys.

Yhden kaupungin virkamiehen oli käsketty määrääjän kuluessa jättää erohakemus maistraattiin.

Kahdeksan kaupungin palvelusmiehen viaksi oli luettu sopimaton kapinaelinten antamain määräysten noudattaminen, mutta

1) Kvston pöytäk. 16. 4. 5 §. — 2) S:n 25. 4. 7 §. — 3) Kvston pain. asiakirj. n:o 47.

nuoruutensa ja ymmärtämättömyytensä vuoksi olivat he päässeet pelkällä varoituksella.

Kaikista virka- ja palvelusmiehistä, joiden palkat asianomainen viranomaisena oli pidättänyt, oli 65 julistettu oikeutetuiksi saamaan palkkansa vähentämättömänä, koska heidän suhtautumisensa kapinaan ei ollut aiheuttanut toimenpidettä toimikunnan puolelta.

Niiden viranpitäjien, jotka olivat palvelleet laitoksissa, joiden säännöllinen toiminta oli terveydelliseltä kannalta tahi kaupungin koko väestön menestystä silmällä pitäen ollut aivan välttämätön, oli toimikunta katsonut menetelleen oikein suorittaessaan tehtävänsä kapinan aikanakin. Tähän laitosten ryhmään oli luettu vesijohtolaitos, kaasulaitos, sähkölaitos, terveydenhoitolautakunnan alaiset laitokset ja puhtaanapitolaitos.

Sitä paitsi olivat asianomaiset kansakoulujohtokunnat velvoittaneet eräät kaupungin kansakoulujen palvelusmiehet suorittamaan takaisin kapinan aikana epäoikeutetusti nauttimansa lisäpalkat.

Kapinan aikaisen asiakirjain talteen ottaminen.

Maaherran kehoitusta noudattaen kaupunginvaltuusto päätti 1) kaupungin laitoksille ja viranomaisille lähettää kiertokirjelmän kehoituksineen ottamaan talteen asiakirjat, jotka olivat omansa valaisemaan kapinaa ja sen elimiä.

Valtuuston alistus laillisuuden palauttamisesta.

Joulukuun 14 päivänä 1917 päätettyään 2) silloisten olojen johdosta tehdä senaatille anomuksen, että laillinen järjestys maahanme ja erittäinkin Helsinkiin palautettaisiin, oli tämä anomus ollut huhtikuun 29 päivänä käsiteltävänä senaatissa, joka oli ollut sitä mieltä, ettei anomuksen maamme muuttuneiden olojen johdosta tulisi aiheuttaa toimenpidettä, mistä maistraatti toukokuun 24 päivänä ilmoitti 3) kaupunginvaltuustolle.

Kiitossähkösanoma Saksan valtakunnan hallitsijalle.

Kokouksessaan huhtikuun 16 päivänä päätti 4) kaupunginvaltuusto Saksan valtakunnankanslerin välityksellä Saksan valtakunnan hallitsijalle lähettää seuraavan kiitossähkösanoman:

Saksan valtakunnankansleri, Berliini.

Helsingin kaupunginvaltuusto, joka on tänä päivänä kokoontunut ensi kerran sen jälkeen kuin verrattoman urheat saksalaiset sotajoukot olivat kukistaneet punaisen hirmuvallan Suomen pääkaupungissa, pyytää saada teidän ylhäisyytenne välityksellä Saksan valtakunnan korkealle hallitsijalle esiintuoda omansa ja kaupunginhallinnon syvästi kunnioittavan kiitollisuuden pääkaupungin vapauttamisen johdosta.

Vastaukseksi oli valtuusto sittemmin saanut vastaanottaa 5) suomennettuna seuraavan, huhtikuun 23 päivänä lähetetyn radiosähkösanoman amiraliteettiesikunnan päälliköltä:

1) Kvston pöytäk. 20. 8. 63 §. — 2) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 180. — 3) Kvston pöytäk. 11. 6. 2. — 4) S:n 16. 4. 2 §. — 5) S:n 25. 4. 1 §.

Helsingin kaupunginhallinnon puheenjohtajalle.

Hänen majesteettinsa keisari on suuresti iloinnut huhtikuun 17 päivänä lähetetystä kiitossähkösanomasta ja antanut minun toimekseni julkilausua tämän teille.

Kaupunginvaltuuston kokouksessa huhtikuun 16 päivänä puheenjohtaja ilmoitti samana päivänä laskeneensa seppeleen vapaustaistelussa kaatuneiden saksalaisten soturien haudoille, jotka saksalaisen ylipäällikön kenraali kreivi R. von der Goltzin suostumuksella oli kaupungin kustannuksella laitettu Vanhan kirkon puistikoon, sekä samalla julkilausuneensa kaupunginvaltuuston syvästi tuntevan kiitollisuuden. Valtuusto hyväksyi ¹⁾ nämä toimenpiteet kaikin puolin.

Kaatuneiden
saksalaisten
hautapaikat.

Kun saksalaiset sotajoukot sittemmin poistettiin maastamme, päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto ylipäällikölle kenraali kreivi R. von der Goltzille annettavassa adressissa julkilausua kiitoksen saksalaisen maihinnousujoukon pääkaupungille tuomasta avusta. Adressista siihen liittyvine lahjoineen ³⁾ julkilausui ⁴⁾ kreivi von der Goltz sittemmin kirjelmässä kiitoksensa.

Adressi kenraali kreivi R. von der Goltzille.

Kaupunginvaltuuston puolesta lähetettiin ⁵⁾ Helsingissä olevalle Ruotsin lähetystölle kiitoskirjelmä sen ansiokkaan tavan johdosta, miten Ruotsin valtakunnan edustus oli kapinan aikana toiminut ihmisyyden ja oikeuden hyväksi. Tähän kirjelmään saapui sittemmin vastaus ⁶⁾, jossa lausuttiin tunnustus siitä myötätunnosta ja harrastuksesta, jota valtuusto oli osoittanut lähetystön työtä kohtaan.

Kiitoskirjelmä
Ruotsin lähetystölle.

Kaupunginvaltuuston kokouksessa tammikuun 24 päivänä esiteltiin ⁷⁾ seuraava Tukholman kaupunginvaltuustolta saapunut tervehdyssähkösanoma:

Sähkösanoma
Tukholman
kaupungin-
valtuustolta.

Helsingin kaupunginvaltuustolle.

Suomen vastikään saavuttaman itsenäisyyden johdosta lausuu Tukholman kaupunginvaltuusto Suomen pääkaupungin kaupunginvaltuustolle sydämellisen tervehdyksensä. Suotakoon teidän vatedes lisääntymistään lisääntyvässä määrässä edistää kaupunkinne onneliista ja lakisääteistä kehitystä.

Tähän tervehdykseen lähetti kaupunginvaltuusto seuraavan vastaussähkösanoman:

Hartaasti kiittäen teidän veljellisestä tervehdyksestänne Helsingin kaupunginvaltuusto antaa suuren arvon siinä maastamme kohtaan ilmaistuille ystävyiden ja myötätuntoisuuden tunteille. Kaupunginvaltuusto on tietoinen ja on kykynsä mukaan työskentelevä niiden korkeiden päämääriin hyväksi, joita Suomen vastikään saavuttama itsenäisyys ja vapaus asettavat maamme pääkaupungille.

¹⁾ Kvston pöytäk. 16. 4. 4 §. — ²⁾ S:n 19. 11. 3 §. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 90.

— ⁴⁾ Kvston pöytäk. 26. 11. 2 §. — ⁵⁾ S:n 25. 4. 10 §. — ⁶⁾ S:n 7. 5. 55 § ja 21. 5. 2 §.

— ⁷⁾ S:n 24. 1. 1 §.

Sähkösanoma
Viipurin val-
loituksesta.

Ylipäälliköltä kenraali vphra G. Mannerheimiltä vastaanotti ¹⁾ Helsingin kaupunginvaltuusto huhtikuun 30:ntena päivätyn kierto-sähkösanoman, että lainkuuliaiset sotajoukot olivat valloittaneet Viipurin, joten maamme vapaus oli turvattu.

Valtuuston pu-
heenjohtajan
erolaispuhe.

Kaupunginvaltuuston tämän vuoden viime kokouksessa puheenjohtaja kiitti ²⁾ siitä luottamuksesta, mikä oli hänen osakseen tullut niiden viidentoista vuoden kuluessa, joina hän oli hoitanut kaupunginvaltuuston puheenjohtajantointa. Seuraavalla kerralla kaupunginvaltuusto kokoontui vaalien jälkeen, joissa entistä laajemmilla kansankerroksilla oli tilaisuus vaikuttaa kunnaneduskunnan kokoonpanoon. Nyt oli päättynyt kunnallisen itsehallinnon jakso, joka kantoi laajanäköisen uhrautumisen ja valveutuneen kansalaishengen leimaa.

Valmisteluja
maamme vas-
taisen kunin-
kaan vastaan-
ottamiseksi.

Kaupunginvaltuusto antoi ³⁾ herra Lindbergin toimeksi kaupungininsinööri G. Idströmin ja kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunilan avustamana laatia ohjelman maamme vastaisen kunin-kaan arvokasta vastaanottoa varten sekä asetti 10,000 markan etuannin tämän komitean käytettäväksi.

Ratkaisematto-
mia asioita.

Esiteltäessä kaupunginvaltuuston diariin merkittyjen, joulukuun 31 päivänä 1917 ratkaisematta olevain asiain ⁴⁾ luetteloa ⁵⁾ valtuusto ei havainnut sen aiheuttavan toimenpidettä.

Rakennus-
järjestyksen
täydentäminen.

Kirjelmässä elokuun 22 päivältä rahatoimikamari esitti ryhdyttäväksi sen suuntaiseen toimenpiteeseen, että kaupunginviranomais-ten kävisi mahdolliseksi ryhtyä toimiin semmoista tontinomistajaa vastaan, joka oli laiminlyönyt aikaisemman rakennusjärjestyksen määräämän ajan kuluessa rakennuttaa tonttinsa. Uudessa rakennusjärjestyksessä oli kuitenkin myydyn tontin rakennuttamisvelvolli-suutta koskeva määräys laadittu siihen muotoon, että kauppakirjan määräysten tuli tässä kohden olla noudatettavina, ollen ostaja velvollinen laiminlyödessään siinä kohden säädettyjen määräysten täyttämisen suorittamaan jonkin vähimmän rahamäärän. ⁶⁾ Kun viime aikoina oli tehty useita anomuksia pitennetyn rakennusajan myöntämisestä tonteille, jotka oli myyty ennen uuden rakennusjärjestyksen voimaan tuloa, oli tarpeen toimenpiteitä tilaisuuden hankkimiseksi kaupungille valvoa näidenkin tonttien rakennusvelvollisuuden täyttämistä, koska pitennetyn rakennusajan myöntäminen muussa tapauksessa jäisi vaille käytännöllistä merkitystä. Esitykseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ hankkia vahvistuksen seuraavalle täydentävälle säännökselle, joka pantaisiin 2 momentiksi voimassa olevan rakennusjärjestyksen 37 §:än:

¹⁾ Kvston pöytäk. 7. 5. 56 §. — ²⁾ S:n 30. 12. 14 §. — ³⁾ S:n 24. 9. 31 §. —

⁴⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 1. — ⁵⁾ Kvston pöytäk. 11. 6. 13 § ja 1. 7. 9 §. —

⁶⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 181. — ⁷⁾ Kvston pöytäk. 29. 10. 7 §.

Kaupungin ennen kesäkuun 1 päivää 1917 myymän asuntotontin omistaja olkoon, mikäli rakennusaikaa ja rakennusvelvollisuuden laiminlyönnin seuraamuksia koskee, niiden yleisissä ja erikoisrakennusjärjestyksissä olevain määräysten alainen, jotka tämän rakennusjärjestyksen voimaan tullessa olivat siinä kohden noudatettavina mainittuihin tontteihin nähden.

Kaupunginvaltuusto ilmoitti ¹⁾, ettei sillä ollut mitään muistuttamista niiden tontinrajain korkeusmääräysten vahvistamista vastaan, mitkä rakennuskonttori oli ehdottanut kortteleille n:oille 2, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17—19, 21—23, 25, 26, 31—37, 38 a, 39 a, 40, 41, 45—56, 58, 59, 62, 63, 69, 71, 72, 74, 76, 77, 79—82, 96, 97, 131, 153—158, 162, 166—169, 172—175, 192, 203 ja 299.

Lausunto tontinrajain korkeusmääräyksestä.

Kaupunginvaltuusto myöntyi ²⁾ kivenhakkaaja A. Fogelqvistin anomukseen Inarintien tontin n:o 33 vahvistettujen rakennusrajain muuttamisesta.

Rakennusrajain muutos.

Kaupunginvaltuustolle osoitetussa anomuksessa heinäkuun 31 päivästä Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö huomautti, että valtuusto oli vuonna 1916 evännyt ³⁾ yhtiön tekemän anomuksen saada XIV kaupunginosan korttelista n:o 493 vuokraamilleen tonteille rakennuttaa työpajaryhmän. Kun yhtiön työpajahuoneistojen laajentaminen kuitenkin oli välttämättömän tarpeellinen ja voimassa olevan lain mukaan oli hankittava työväelle ruokasaleja ja muita terveydellisiä laitoksia sekä yhtiön vaunuhallit, työpajat ja työväenasunnot pääasiassa jo ennestään sijaitsivat mainitussa korttelissa, alisti yhtiö asian vielä kerran kaupunginvaltuuston tutkitavaksi. Yhtiö oli jo suorittanut noin 400,000 markkaa paraikaa jatkuvasta vaunuhallien laajentamistyöstä, joka valmiina maksoi noin 1,750,000 markkaa ja tarjosi tilaa 90 vaunulle. Säännöllisen käytön voimassa pitämiseksi tulisi vaunupajain sijaita mahdollisimman keskeisesti. Yhtiöllä oli jo oikeus pitää vaunuhallissaan sepänpajaa; nyttemmin tarpeelliseksi käynyttä perinpohjaista korjausta toimeenpantaessa se kuitenkin olisi sijoitettava muuante. Jos tämä sijoitus toimitettaisiin yhtiön ehdotuksen mukaisesti, kävisi pajasta kuuluva kolinakin vähemmän häiritseväksi. Muutoin sijaitisi muitakin teollisuuslaitoksia taajaan rakennetuilla alueilla olematta kuulunut valituksia, että ne olisivat häirinneet ympäristöään. Lisäksi oli huomattava, että yhtiön työpajoissa enimmäkseen toimitettiin valmiiden osain paikallepanoa, joten oli ilmeistä, ettei naapuristoa häiritsevää kolinaa voinut syntyä ainakaan suuremmassa määrässä kuin mitä aikaisemmin oli ollut laita. Yhtiö esitti, että kaupunginvaltuusto senaatilta hankkisi yhtiölle luvan rakennusjärjestyksen estämättä teettää puheenalaiset työpajarakennukset.

Anomus saada poiketa XIII—XV kaupunginosan rakennusjärjestyksestä

¹⁾ Kvston pöytäk. 24. 1. 6 §. — ²⁾ S:n 1. 7. 38 §. — ³⁾ Ks. 1916 vuod. kert. siv. 140.

Syyskuun 5 päivänä asiasta antamassaan lausunnossa rahatoimikamari huomautti, ettei yhtiö ollut esittänyt uusia perusteita puheenalaisen edun myöntämiseksi, minkätähden kamari ei vastoin vuonna 1916 annettua ohjetta voinut puoltaa myöntymistä siihen. Päin vastoin oli kamari vastustaen kaupungin yleisten töiden hallitusta, joka oli katsonut puheenalaisen pajan rakentamisen voitavan sallia sillä ehdolla, että sitä ei rakenneta seinitysten katua vasten, että tarpeellisiin toimenpiteisiin ryhdytään kolinan hillitsemiseksi ja että rakennuspiirustukset alistetaan kaupunginviranomaisten hyväksyttäväksi, yhtynyt siihen käsitykseen, että tehdas- ja työpajalaitoksia ei olisi sallittava kaupunginosassa, jossa asutukselle on rakennusjärjestyksen säännöksillä vakuutettu turva tuollaisten laitojen tuottamilta haitoilta. Kamari ehdotti valtuuston päätettäväksi, että Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön esitykseen oikeuden hankkimisesta yhtiölle rakennuttaa sepänpaja kortteliin n:o 493 ei pantaisi huomiota. Eroavan mielipiteen oli kamarissa julkilausunut vähemmistö, jonka mielestä hallituksen esittämät määräykset antoivat riittäviä takeita siitä, ettei pajan rakennuttaminen puheenalaiselle paikalle häiritsisi ympäristöä, jota vastoin oli kieltämätöntä, että yhtiö tarvitsisi vaunuhalliensa yhteydessä sijaitsevaa vähäistä korjauspajaa.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ evätä anomuksen.

Pitennetty
rakennusaikaa.

Kaupunginvaltuusto myönsi ²⁾ rehtori J. Jännekselle pitennettyä rakennusaikaa Bölen esikaupungissa sijaitsevaan Bölenkadun tonttiin n:o 1 nähden 1919 vuoden loppuun.

Oikeus tonttien
yhdistämiseen.

Kirjelmässä lokakuun 16 päivältä lähetti maistraatti kaupunginvaltuustolle Miekkakalan kiinteistöosakeyhtiön anomuksen saada yhdistää Ludviginkadun asuntotontin n:o 3 aikaisemmin yhteen rakennettuihin saman kadun tontteihin n:o:ihin 5 ja 6. Kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ myöntyä anomukseen ja määräsi, että yhdistetty tontti oli merkittävä Ludviginkadun tontiksi n:o 4, ja oli päätös alistettava hallituksen tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Kunnallisten
viranpitäjään
palvelusehdot
ja palkkalauta-
kunnan aset-
taminen.

Saatuaan toimekseen laatia ehdotuksen kunnan viranpitäjään palvelusehtoja koskeviksi määräyksiksi ⁴⁾ oli palkanjärjestelykomitea ottanut tämän asian käsiteltäväksi kunnan viranpitäjään uusia palkkasääntöjä ⁵⁾ koskevan kysymyksen yhteydessä.

Komitea lausui aluksi, että jo aikaisemmin tehty ehdotus pyysvällisen palkkalautakunnan ⁶⁾ perustamisesta nyt olisi toteutettava. Mitä enemmän kunnallishallinnon työkoneisto kehittyi, sitä voimakkaampana esiintyi aloitteita tekevän, valmistelevan ja valvovan viranomaisen tarve palkkaus- ja eläkekysymysten sekä virkain jär-

¹⁾ Kvston pöytäk. 24. 9. 27 §. — ²⁾ S:n 7. 5. 12 §. — ³⁾ S:n 26. 11. 6 §. —

⁴⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 88. — ⁵⁾ Kvston pain. asiak. n:o 8; ks. myös tätä kert. siv. 57 ja seur. — ⁶⁾ Ks. 1916 vuod. kert. siv. 68.

jestelyä ja asianomaisten viranpitäjiin palvelusehtoja koskevain asiain käsittelyssä. Palkkalautakunnan tehtävänä olisi huolehtia tähän kuuluvain asiain yhdenmukaisesta käsittelystä. Vaaraa ei olisi siitä, että tämän elimen asettamisen johdosta viranpitäjiin palkkavaatimukset kohtuuttomasti kohoaisivat, vaan takaisi palkkalautakunnan toiminta päinvastoin suunnitelmanmukaisen palkkain järjestelyn ja palkkamäärissä esiintyvän puutteiden ja epätasaisuuksien poistumisen. Tukholmassa saavutettu kokemus oli täysin osoittanut palkkalautakunnan tyydyttävän todellista tarvetta ja olevan välttämättömänä renkaana kaupungin kunnallishallinnossa. Se olisi m. m. rahatoimikamarin apuna vuosibudjetin laadinnassa, valvoisi, että yhteismäärärahoista palkattujen henkilöiden palkkaolot järjestetään yhdenmukaisesti, sekä valmistelisi kunnallisia eläkekysymyksiä.

Komitea oli edelleen laatinut ehdotuksen kunnallisten viranpitäjiin palvelusehtoja koskeviksi määräyksiksi. Näitä ei kuitenkaan voitaisi soveltaa kaupungin palvelukseen aikaisemmin tulleihin viranpitäjiin. Kun kuitenkin oli suotava, että uudet palvelusehdot heti tulivat noudatettaviksi, esitti komitea, että sen ehdottaman uuden palkkasäännön soveltaminen pantaisiin sen varaan, alistuivatko asianomaiset puheenalaisiin määräyksiin.

Komitean ehdotuksia vastaan tekivät eräitä muistutuksia rahatoimikamari sekä kaupungin johto- ja lautakunnat, joille oli suotu ¹⁾ tilaisuus lausua niistä mielensä; nämä muistutukset eivät kuitenkaan yleensä aiheuttaneet muutoksia ²⁾. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ³⁾:

kaupungin palkkaus- ja eläkeasioita varten asetettavaksi Helsingin kaupungin palkkalautakunta nimisen vakinaisen elimen;
vahvistaa palkkalautakunnalle johtosäännön;
antaa valmisteluvaliokunnan toimeksi ehdottaa palkkalautakunnan jäsenet;

kehoittaa palkkalautakuntaa antamaan kaupunginvaltuustolle ehdotuksen menosäännökseen;

siirtää kalliinajanlisäyksiä jakamaan asetetun valiokunnan tehtävät palkkalautakunnalle;

vahvistaa kunnallisten viranpitäjiin palvelusehtosäännön noudatettavaksi tammikuun 1 päivästä 1919;

kehoittaa rahatoimikamaria ennen joulukuun 1 päivää vaatimaan asianomaisilta kunnallisilta viranpitäjiltä ilmoituksen, suostuvatko he uuteen palkkaussääntöön ynnä kaupunginvaltuuston vahvistamiin palvelusehtoihin, sekä sitten kaupunginvaltuustolle antamaan asianhaaran vaatiman ilmoituksen asiasta;

¹⁾ Kvston pöytäk. 1. 7. 10 § ja 20. 8. 66 §. — ²⁾ Kvston pain. asiakirj. n:ot 17 ja 24. — ³⁾ Kvston pöytäk. 8. 10. 3 § ja 29. 10. 28 §.

kehoittaa asianomaisia kunnan laitoksia ja johtokuntia mahdollisimman pian laatimaan ja kaupunginvaltuustolle antamaan ehdotuksen niiksi johto- ja ohjesääntöjensä muutoksiksi, joita joutu toimeenpannusta palkan- ja viranjärjestelystä tai jotka muutoin saattoivat näyttää tämän yhteydessä tarpeellisilta;

lähettää kysymyksen maksuttoman sairaanhoidon antamisesta kunnalliskodin ja siihen kuuluvain laitosten ¹⁾ viranpitäjille palkkalautakunnan valmisteltavaksi; sekä

antaa palkkalautakunnan harkittavaksi, oliko määrättävä lähtö- ja tulokatselmus toimitettavaksi vapaata virka-asuntoa nauttivan viranpitäjän pois muuttaessa, sekä oliko ja missä määrin korjauskustannukset pantava asianomaisen suoritettaviksi.

Hyväksytty palkkalautakunnan johtosääntö sekä kunnallisten viranpitäjain palvelusehtosääntö olivat seuraavat:

Helsingin kaupungin palkkalautakunnan johtosääntö.

1 §.

Helsingin kaupungin palkkalautakunnan tehtävänä on hoitaa kaupungin palkkaus- ja eläkeasioita, ja se harjoittaa toimintaansa tämän johtosäännön ja kaupunginvaltuuston määräysten mukaisesti.

2 §.

Palkkalautakunnan velvollisuutena on:

1) käsiteltäväksi ottaa asiat, jotka kunnallisten viranpitäjain palvelusehdoista voimassa olevan säännön mukaan lautakunnalle kuuluvat;

2) tarkoin valvoa 1) kohdassa mainitun säännön soveltamista;

3) budjetinjärjestelyssä avustaa rahatoimikamaria kunnallisia palkkausoloja koskevain kysymysten valmistelussa;

4) valvoa, että yhdenmukaisia perusteita sovelletaan palkkaetuja määrättäessä kaupungin laitoksissa ja virastoissa palveleville, yhteismäärärahasta palkatuille viranpitäjille, jota tarkoitusta varten lautakunnan erittäin tulee asianomaisilta lauta- ja johtokunnilta vaatia tarpeelliset tiedot sekä kaupunginvaltuustolta hankkia asianhaaran vaatimat oikaisut;

5) kun tulee kysymys eläkkeen myöntämisestä jollekin kunnalliselle viranpitäjälle kaupunginvaltuuston siinä kohden hyväksymäin määräysten perusteella, käsitellä semmoinen asia siinä järjestyksessä kuin mainitut määräykset osoittavat;

6) kaupunginvaltuustolle tehdä ne kaupungin palkkausoloja koskevat esitykset, mitkä lautakunta voi havaita tarpeellisiksi, sekä sen ohessa kiinnittää huomiota palkka- ja eläkekysymysten käsittelyyn niin kaupunginhallinnossa kuin muissakin kunnissa ja ulkomailla;

7) säädetyt ajan kuluessa rahatoimikamariin antaa menosääntöehdotuksensa seuraavaa vuotta varten; sekä

8) antaa kaupunginvaltuuston tai sen valmisteluvaliokunnan vaatimat lausunnot ja selvitykset ynnä asianomaisille lauta- ja johtokunnille niiden pyytämät lausunnot.

¹⁾ Ks. 1916 vuod. kert. siv. 95.

3 §.

Palkkalautakunnassa on puheenjohtaja ja neljä jäsentä, jotka kaupunginvaltuusto valitsee siinä tilaisuudessa, jossa kunnalliset lauta- ja johtokunnat asetetaan. Vaalit ovat voimassa kolme vuotta.

4 §.

Jos jäsen eroaa ennen sen ajan umpeen menemistä, joksi hänet on valittu, valitaan toinen henkilö hänen sijaansa jäljellä olevaksi ajaksi.

5 §.

Vaalikelpoisuudesta lautakunnan jäseneksi, luopumisoikeudesta sekä esteellisyydestä olkoon voimassa mitä kaupunginvaltuusmiehistä on näissä kohdin säädetty.

6 §.

Lautakunta valitsee vuosittain jäsenistään varapuheenjohtajan.

Muutoin on lautakunnalla oikeus jakaa tehtävänsä niinkuin sopivimmaksi näkee.

7 §.

Lautakunta on päätösvaltainen, kun vähintään kolme jäsentä on saapuvilla.

Jos avonaisessa äänestyksessä eri mieliä kannattavat äänet käyvät tasan, olkoon noudatettavana puheenjohtajan kannattama mielipide. Suljetuin lipuin toimitettavassa vaalissa määrätään arvalla etusija niiden kesken, jotka ovat saaneet yhtä monta ääntä.

8 §.

Lautakunnan kutsuu koolle puheenjohtaja niin usein kuin katsoo asiain sitä vaativan tai kun kaksi jäsentä sitä puheenjohtajalta pyytää.

9 §.

Lautakunta ottaa sihteerin sekä tarpeelliset apulaiset.

10 §.

Lautakunnan kokouksissa tulee sihteerin tehdä pöytäkirja, jossa mainitaan läsnäolevat jäsenet, käsitellyt asiat ja tehdyt päätökset pääasiallisine perusteluineen.

Lautakunnasta lähtevät kirjelmät on sihteerin varmentamina lautakunnan puolesta sen allekirjoitettava, joka asiaa käsiteltäessä on johtanut puhetta.

11 §.

Sekä puheenjohtajan että varapuheenjohtajan estyneenä ollessa valittakoon tilapäinen puheenjohtaja.

12 §.

Kaupungin kunnallispormestarilla tai sillä, joka hänen virkaansa hoitaa, sekä kaupunginvaltuuston ja rahatoimikamarin puheenjohtajalla on oikeus olla lautakunnan kokouksissa saapuvilla ja ottaa osaa keskusteluihin.

13 §.

Lautakunnan puheenjohtaja ja jäsenet saavat palkkiota kaupunginvaltuuston vahvistaman määrän.

14 §.

Lautakunta on velvollinen vuosittain ennen maaliskuun loppua kaupunginvaltuustolle antamaan kertomuksen edellisen vuoden aikaisesta toiminnastaan.

Helsingin kaupungin kunnallisten viranpitäjäin palvelusehtoja koskeva sääntö.

I. Yleisiä määräyksiä.

1 §.

Virat, jotka ovat kaupungin menosäännössä tahi palkataan mainittuun menosääntöön merkitystä yhteismäärärahasta, asetetaan, ellei kaupunginvaltuusto muuta ole päättänyt, varaamalla määräaikainen moleminpuolinen irtisanominen.

Kaupungin virkamiehiin nähden on voimassa kolmen kuukauden, konttori-apulaisiin, sairaanhoidon ja terveystoimintaan alempaan henkilökuntaan, koneenkäyttäjiin, rakennusmestareihin, työnohtajiin ja näihin verrattaviin viranpitäjiin nähden kuukauden sekä muuhun palveluskuntaan nähden kahden viikon irtisanomisaika.

Mitkä viranpitäjät luetaan kuhunkin edellä mainituista ryhmistä, määrää kussakin hallintohaarassa Helsingin kaupungin palkkalautakunta asianomaisen viranomaisen esityksestä.

2 §.

Jos viranpitäjä saattaa itsensä syyppäksi virheeseen tai laiminlyöntiin virassa, antakoon se viranomaisen, joka hänet on asettanut, hänelle varoituksen tai pidättäköön hänet määräajaksi virasta taikka erottakoon ainiaksi varattua irtisanomisaikaa noudattamatta. Ennenkuin päätös tästä tehdään, on viranpitäjälle suotava tilaisuus selityksen antamiseen.

3 §.

Viranpitäjän tulee asianomaisen viranomaisen määräyksen mukaan alistua:

a) siihen muutettuun tai laajempaan virantoimitusvelvollisuuteen tahi tehtävään järjestelyyn, mikä asianomaisten hallintohaarain muutetun järjestysmuodon johdosta tai muutoin säädettyä;

b) siirtymään toiseen samanlaatuiseseen virkaan, kun hänet siihen asianmukaisessa järjestyksessä velvoitetaan, kuitenkin niiden etujen vähenemättä, mitkä viranpitäjälle menosäännön mukaan siirron tapahtuessa kuuluvat;

c) virasta tai sen yhteydessä harjoitetusta toiminnasta olevain ylimääräisten tulojen lakkauttamiseen tai vähentämiseen; sekä

d) niihin muutettuihin eläkemääräyksiin, mitkä kaupunginvaltuusto ehkä säätää.

4 §.

Viranpitäjä, jolla on täysi ja päivittäinen toiminta kaupungin palveluksessa, älköön sellaisen toimen ohessa pitääkö muuta virkaa valtion tahi kunnan palveluksessa, älköön myöskään virkatointia tahi siihen verrattavaa tehtävää yksityisessä yrityksessä, ellei joidenkuiden tapausten varalta ole muuta säädetty tahi palkkalautakunta tehdyn esityksen johdosta ja sen johto- tahi lautakunnan puoltosanan nojalla, jonka alainen viranpitäjä on, ole tähän myöntynyt.

Jos sellainen lupa on annettu, on asianomaisen viranomaisen tästä tehtävä merkintä tarkoitusta varten pidettävään luetteloon. Tähän luetteloon tehdään myös merkintä tuollaisen luvan peruuttamisesta.

5 §.

Viranpitäjän tulee, ellei hänen virkatoimintansa muuta vaadi, asua kaupungissa, ellei kaupunginvaltuusto tehdyn esityksen johdosta ja palkkalautakuntaa kuultuaan ole suonut hänelle lupaa asua kaupungin ulkopuolella.

6 §.

Virat, jotka täytetään varaamalla kolmikuukautinen molemminpuolinen irtisanomisaika, on avonaisuuden sattuessa julistettava avonaisina haettaviksi määräjän kuluessa. Muut virat voidaan täyttää avonaisiksi julistamatta.

Niissä tapauksissa, joissa erikoisia virkakelpoisuusehtoja ei ole säädetty kunnallisille viranpitäjille, saakoon asianomainen viranomaisen tarpeen vaatiessa alaiselleen henkilökunnalle tästä antaa määräyksiä noudattamalla mahdollisimman suurta yhdenmukaisuutta eri laitosten kesken.

II. Päivittäinen virantoimitusaika.

7 §.

Asianomaisen viranomaisen asiana on palkkalautakuntaa kuultuaan antaa määräyksiä päivittäisestä virantoimituksesta, työajan pitentämisestä ja lyhentämisestä, toimitusajasta, vastaanottoajoista y. m. semmoisesta, ja on tässä, sikäli kuin haitatta voi käydä päinsä, noudatettava yhdenmukaisuutta eri laitosten kesken.

III. Palkkaus.

8 §.

Kaupungin menosääntöön merkityn kunnallisen viran pitäjä saa pohjapalkan korotusta 10 % viiden sekä lisäksi 10 % kymmenen vuoden palveluksesta.

Sellaiselle viranpitäjälle määrävuosien palveluksesta tulevaa palkankorotusta määrättäessä on muutoin noudatettava:

että korotus on luettava voimassa olevan palkkaussäännön mukaisen palkkamäärän pohjalla, ei kuitenkaan 1,200 markkaa suuremmaksi vuotuiseksi määräksi kumpaisellakin kerralla;

että, jos viranpitäjälle on osoitettu virka-asunto tahi sellainen asunto lämmityksineen, on näiden luontoisetujen arvo, arvioituna edellisessä tapauksessa viidennekseksi ja jälkimmäisessä tapauksessa neljännekseksi käteispalkan määrästä, otettava lukuun palkankorotusta laskettaessa;

että, jos viranpitäjä saa vuokratuloja, semmoinen etu on viimeksi mainittua perustetta noudattaen otettava lukuun korotusta määrättäessä;

että sitä vastoin virkasivutuloja sekä muiden luontoisetujen, niinkuin ruuan, valaistuksen, vaatteidenpesun, istutusmaan tai muun semmoisen arvoa ei saa mainituksa kohden ottaa lukuun;

että palvelusajaksi saatakoon lukea ainoastaan se aika, minkä asianomainen on vakinaisena palvellut samassa virassa, ellei kaupunginvaltuusto palkkalautakunnan esityksestä jossakin tapauksessa ole tästä myöntänyt poikkeusta;

että aikaa, jonka kuluessa viranpitäjä on määräyksen nojalla hoitanut muuta kaupungin virkaa tai nauttinut virkalomaa tahi virkavapautta, ellei se ole ollut kolmea kuukautta pitempi kalenterivuotta kohti, älköön palvelusajasta pois luetako, jota vastoin virkavapauden ollessa pitempi ylimenevä aika on pois luetava; sekä

että palkankorotus luetaan lähinnä sen jälkeisen kuukauden 1 päivästä, jona korotuksen nauttimiseen nähden säädetyt ehdot on täytetty.

Viranpitäjä olkoon oikeutettu palkankorotuksen saamiseksi tässä säännössä mainittujen perusteiden mukaan lukemaan hyväkseen sen ajan, mikä ennen muutettujen palkkausehtojen voimaan astumista on kulunut kuhunkin virkaan tulemisesta lähtien.

Viranpitäjän oikeuden palkankorotukseen määrävuosien palveluksesta tutkii ja ratkaisee asianomaisen viranomaisen esityksestä palkkalautakunta, ollen kuitenkin, jos on poikettava näistä yleisistä ehdoista ja määräyksistä, asia alistettava kaupunginvaltuuston tutkittavaksi.

9 §.

Viranpitäjälle, joka nauttii palkkaa menosääntöön merkitystä yhteismäärärahasta, määrää palkkauksen asianomainen viranomainen palkkalautakunnan vahvistamain yleisten perusteiden mukaan.

10 §.

Rahapalkka kannetaan kuukausittain jäljestäpäin kunkin kuukauden viimeisenä arkipäivänä; kuitenkin saakoon viranpitäjä, joka ennen kaupunginvaltuuston tänä päivänä hyväksymän palkkaussäännön voimaan tulemistä on kantanut palkkansa edeltäpäin, vastedeskin, niin kauan kuin hän virassaan on, nauttia mainitun edun.

11 §.

Viranpitäjällä on, sittenkuin hänet on virkaan otettu, oikeus kantaa siihen liittyvä palkka siitä päivästä alkaen, jona hän on virkaan tullut. Virasta erotessa maksetaan palkka eroamispäivään asti.

12 §.

Viranpitäjä, jonka etuihin kuuluu virka-asunto kaupungin omissa tahi sen vuokraamissa huoneuksissa, on velvollinen siellä asumaan. Semmoisen huoneiston tai jonkin sen osan vuokralle antaminen olkoon kielletty.

13 §.

Jos viranpitäjä saa vapaan asunnon, lämmityksen, valaistuksen, ruuan, vaatteidenpesun, vuokra-apua, vaatetusapua, ruokarahoja tai muun semmoisen edun, on siitä tehtävä merkintä menosääntöön.

14 §.

Viranpitäjällä, jolle kuuluu vapaa ruoka, mutta joka ei halua käyttää tätä etua hyväkseen, on oikeus saada ruokarahoja se määrä, mikä menosääntöön on virkaa varten merkitty.

IV. Virkaloma ja virkavapaus.

15 §.

Viranpitäjällä on oikeus vuosittain, ellei asianomainen viranomainen katso sen estävän tehtävään asianmukaista kulkua, palkkalautakunnan vahvistamain perusteiden mukaan saada kesälomaa enintään kuukausi.

Virkaloman järjestäminen on asianomaisen viranomaisen asia.

Opetuslaitoksissa palvelevain henkilöjen virkalomasta on voimassa mitä siitä on erittäin säädetty.

Kun virkalomaoikeuden yleisempi rajoitus tahi lakkauttaminen pidetään tarpeellisenä, on kysymys tästä alistettava kaupunginvaltuuston tutkittavaksi.

Virkaloman järjestämisessä noudatetaan, paitsi mitä siitä ehkä on erittäin säädetty, että virkaloma on sovitettava semmoiseen aikaan vuodesta, jolloin asianomaisen poissaolo tuottaa vähintä hankaluutta virkatehtävään laatua silmällä pitäen.

16 §.

Virkaloma on yleensä järjestettävä käyttämällä hyväksi laitoksen vakinaisia työvoimia, jos se työn tasaista kulkua haittaamatta voi käydä päinsä, ja ovat asianomaiset viranpitäjät velvolliset alistumaan tämän johdosta tarpeelliseen virkatehtävään järjestelyyn. Jollei virkalomaa voida järjestää rasittamatta kaupunginkassaa viransijaisen palkkaamisesta johtuvalla eri menolla, on asianomaisen viranomaisen kaupunginvaltuustolta hankittava määräraha tarkoitukseen. Viransijaisen palkkaamiseksi määrätty palkkio on kokonaan osoitettava maksettavaksi virkaa hoitamaan määrätylle sijaiselle.

17 §.

Virkavapauden myöntäminen kunnalliselle viranpitäjälle on, ellei muuta erittäin säädetä, sen viranomaisen asia, joka on oikeutettu viranpitäjän nimittämään; kuitenkin saakoon neljäntoista päivän tahi sitä lyhyemmän virkavapauden myöntää viranpitäjän lähinnä ylempi viranomainen.

18 §.

Jos viranpitäjä on sairauden tähden estynyt virkaansa toimittamasta, on hänellä oikeus enintään kahden kuukauden aikana nauttia palkkaetunsa vähentämättöminä. Jos sairautta kestää kauemmin tai jos viranpitäjä muutoin on laillisesti estynyt virkaansa hoitamasta tai jos hän saa virkavapautta terveytensä hoitamista, yksityisasiaitaan tai erikoista tehtävää varten, tulee asianomaisen viranomaisen kaupunginvaltuustolle tehdä esitys siitä, saako hän edelleen nauttia palkkaansa ja minkä verran.

19 §.

Palkkaa älköön maksettako viranpitäjälle siltä ajalta, jona hän on ollut virkaansa hoitamatta, ellei hän ole asianmukaisessa järjestyksessä saanut virkavapautta tai voi näyttää pätevää estettä.

V. Erityisiä määräyksiä.

20 §.

Jokainen viranpitäjä, joka tammikuun 1 päivän 1919 jälkeen, jolloin uusi palkkaussääntö astuu voimaan, tulee virkaan kunnan palveluksessa, on velvollinen alistumaan edellä oleviin ehtoihin ja määräyksiin.

Siihen viranpitäjään nähden, jolla aikaisemmin on ollut uuteen palkkaussääntöön merkitty toimi, on mainittu palkkaussääntö voimassa ainoastaan siinä tapauksessa, että hän ennen joulukuun 1 päivää 1918 on ilmoittanut suostuvansa uuteen palkkaussääntöön ynnä näihin ehtoihin ja määräyksiin. Kunnes semmoinen ilmoitus on annettu, maksetaan palkka asianomaiselle viranpitäjälle aikaisemmin voimassa olleen palkkaussäännön mukaan.

21 §.

Tässä säännössä mainitut ehdot ja määräykset ovat voimassa kaupungin viranpitäjistä, sikäli kuin yleisessä laissa tai asetuksessa ei ole muuta säädetty.

Välikirjan nojalla asetettuihin toimihenkilöihin nähden ovat välikirjan määräykset noudatettavina.

Muutoksia
eläkeohje-
sääntöön.

Uusien palkkasääntöehdotusten yhteydessä ¹⁾ oli palkanjärjestelykomitea katsonut kaupunginvaltuuston vahvistamia kunnallisten virka- ja palvelusmiesten eläkeperusteita olevan eräiltä kohdin tarkistaminen. Komitea oli nimittäin vakinaisesta menosäännöstä poistanut eräät toimihenkilöt, jotka sen mielestä oli vastedes palkkattava yhteismäärärahoista. Jotta nämä toimihenkilöt säilyttäisivät eläkeoikeutensa, oli puheenalaiset perusteet laadittu uudestaan siihen suuntaan, että eläkeoikeus oli jokaisella kaupungin palveluksessa olevalla vuosi- tai kuukausipalkkaisella viranpitäjällä. Eräitä muitakin vähäisiä muutoksia oli tehty. Antamassaan lausunnossa ²⁾ rahatoimikamari pääasiassa puolsi ehdotusta.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ hyväksyä seuraavan eläkeohjesäännön olevaksi voimassa tammikuun 1 päivästä 1919:

Helsingin kaupungin palveluksessa olevain viranpitäjain eläkeperusteet.

1. Jokainen kaupungin palveluksessa oleva vuosi- tai kuukausipalkkainen viranpitäjä on virkaeroa ottaessaan, jos on tullut 63 vuoden ikään ja kaupungin palveluksessa nuhteettomasti ollut 30 vuotta, oikeutettu jäljellä olevaksi eliniäkseen saamaan kaupungilta eläkettä 60 % silloisista palkkaeduistaan. Jos hänen täytyy, ennenkuin on täydet ikä- tai virkavuodet saavuttanut, näytetyn kivullosuuden tähden erota toimestaan tai omatta syyttänsä virasta poistua, olkoon niinkään oikeutettu saamaan eläkettä 15 vuoden palveluksesta 20 %, 20 vuoden palveluksesta 30 % ja 25 vuoden palveluksesta 40 % niistä palkkaeduista, mitkä hänellä on virkaeron ottaessaan. Älköön vuotuinen eläke kuitenkaan missään tapauksessa olko 6,000 markkaa suurempi.

Palolaitoksen päällystö, alipäällystö ja miehistö saavat täyden eläkkeen 50 vuotta täytettyään ja 25 vuotta virassa oltuaan. Sama etu tulee sairaanhoidossa palveleville hoitajattarille sekä houruinhoitajille heidän saavutettuaan 50 ikä- ja 20 virkavuotta.

Kaupungin poliisilaitoksen virka- ja palvelusmiesten eläkeoikeudesta on voimassa mitä siitä on säädetty tai vastedes erittäin säädetään.

2. Eläkettä laskettaessa on palkkaetuna otettava lukuun määrävuosien palveluksesta myönnetty korotus, henkilökohtainen palkanlisäys, vuokra- ja matkarahat ja muut tuollaiset korvaukset sekä luontoisetuna annettu asunto. Palkkaeduiksi luetaan myös tointa seuraavat sivutulot, jotka lasketaan kymmenenä viime vuonna ennen virasta eroamista saatujen tuollaisten tulojen keskimäärän mukaan

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 57 ja seur.; kvston pain. asiak. n:o 8. — ²⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 17; vrt. myös n:o 24. — ³⁾ Kvston pöytäk. 1. 7. 10 §, 20. 8. 66 §, 8. 10. 3 § ja 29. 10. 28 §.

tai, ellei hakijalla ole niin kauan ollut sivutuloloja, vuotuisen keskimäärän mukaan sinä aikana kuin hänellä on niitä ollut; kuitenkin että, jos hakijalle on ollut vakuutettuna jokin vähin sivutulomäärä, eläkettä laskiessa ei saa sivutuloloja lukea sitä määrää vähemmäksi.

3. Viranpitäjä, jolla on useampia toimia, on eläkkeeseen oikeutettu ainoastaan yhden toimen puolesta ja, jos toimen pitäjä on oikeutettu erisuuruiseen eläkkeeseen, sen toimen puolesta, jota seuraa suurin eläke.

4. Viranpitäjä, jolla on palkkaa valtionvaroista joko vakinaisella taikka lakkautuspalkkasäännöllä taikka eläkettä tai apurahaa, saa eläkettä kaupunginkassasta ainoastaan sen määrän, minkä viimeksi mainittu eläke on valtionvaroista tulevaa palkkaa, eläkettä taikka apurahaa suurempi.

5. Virkavuosia laskiessa on palvelusajaksi katsottava se aika, minkä hakija vakinaisessa taikka ylimääräisessä toimessa, tuottipa se eläkeoikeuden taikka ei, taikka erityisen määräyksen nojalla on ollut kaupungin palveluksessa, ei kuitenkaan kuukautta lyhyempää aikaa; eikä vähennystä saa tehdä virantoimituksen keskeytymisen tähden, kun sen on aiheuttanut virkaloma, ei myöskään sairauden tähden, jos virkavapaus ei ole yhteen jaksoon kestänyt vuotta kauemmin, eikä erityisen julkisen tehtävän taikka omaa kehitystä tarkoittavan matkan tähden, ellei tehtävä taikka matka ole yhteen jaksoon kestänyt kuutta kuukautta kauemmin, eikä muutoin myönnetyn virkavapauden tähden, ellei se kalenterivuoden kuluessa ole ollut kolmea kuukautta pitempi.

6. Eläke luetaan sen kuukauden alusta, joka lähinnä seuraa sitä, jolloin eläkkeensaaja on eronnut virasta, sen kuukauden loppuun, jona hän kuolee, sekä maksetaan kuukausittain.

7. Hakijan eläkeoikeuden tutkii ja ratkaisee edellä säädettyjen perusteiden mukaisesti kaupunginvaltuusto kuultuaan asiassa Helsingin kaupungin palkkalautakuntaa sekä sitä virastoa, jonka alainen hakija on ollut. Eläkekirjan antaa maistraatti.

Edellisen asian yhteydessä palkanjärjestelykomitea antoi lausunnon ¹⁾ rahatoimikamarin ehdotuksesta että kaikkien kaupungin palveluksessa olevain henkilöjen tulisi asua kaupungissa ja että, jos viranpitäjän voitiin sallia asua kaupungin ulkopuolella, kaupunginkassaan olisi pidätettävä jokin osa hänen palkkaeduistaan. Komitea oli sitä mieltä ²⁾ että, vaikka olikin eräitä epäkohtia ilmaantunut, ajankohta ei kuitenkaan ollut sopiva rahatoimikamarin ehdottaman toimenpiteen toteuttamiseen, varsinkin kaupungissa valitsevan asunnonpuutteen johdosta, minkätähden komitea ehdotti, että asia jätettäisiin lepäämään ja otettaisiin uudelleen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi suotuisamman ajankohdan tultua. Asiasta antamassaan lausunnossa ³⁾ rahatoimikamari ei kuitenkaan katsonut esitetyn syytä kamarin käsityksen muuttamiseen, samalla kuin komiteakin puolestaan pysyi mielipiteessään ⁴⁾. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁵⁾ komitean ehdotuksen.

Kaupunginvaltuuston kehoitettua ⁶⁾ rahatoimikamaria yksissä

Kaupungin palveluksessa olevain, sen alueen ulkopuolella asuvain henkilöjen verotus.

¹⁾ Ks. 1916 vuod. kert. siv. 72; vrt. 1917 vuod. kert. siv. 88. — ²⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 8. — ³⁾ S:n n:o 17. — ⁴⁾ S:n n:o 24. — ⁵⁾ Kvston pöytäk. 8. 10. 3 §. — ⁶⁾ Ks. 1913 vuod. kert. siv. 87 ja 1914 vuod. kert. siv. 65.

Kaupungin kassa- ja tili-laitoksen uudistus.

neuvoin revisionikonttorin kanssa ryhtymään sopiviin toimenpiteisiin kaupungin kassa- ja tililaitoksen uudistamisen jouduttamiseksi antoi kamari ent. pankinjohtajan A. Norrménin ja kaupunginreviisori K. A. Wideniuksen toimeksi yhteisesti laatia ehdotuksen semmoiseksi uudistukseksi.

Lokakuun 15 päivänä 1915 päivätyssä mietinnössä ¹⁾ nämä henkilöt esittivät täydellisen ehdotuksen asiasta.

Mietinnössään antoi mainittu komitea seikkaperäisen selonteon voimassa olevain säännösten mukaisesta kaupungin kassa- ja tililaitoksen järjestysmuodosta historiikkeineen. Komitea huomautti, ettei mikään näyttänyt perustelevan muutosta kaupungin tileissä käytettyyn kameraaliseen kirjanpitojärjestelmään eikä kaksinkertaisen liikekirjanpidon ottamista sen sijaan. Kunnallisen toiminnan tarkoituksenahan ei ollut koettaa saada voittoa, eikä kunnalle ollut yhtä tärkeää kuin liikemiehelle, että sen taloudellinen tila aina kävi selville kirjoista, koska kunnan maksukyky ei etusijassa perustunut sen netto-omaisuuden määrään, vaan muihin tekijöihin. Velkojen ja varojen asettaminen vastakkain kunnan kirjanpidossa olisi sekä väärin että harhaanviepää, koska melko suuri osa varoista oli sitä laatua, ettei sitä sopinut käyttää sitoumusten täyttämiseksi, näiden vakuutena kun ensi sijassa oli kunnan verokyky. Kaupungin teknillisissä laitoksissa kuitenkin samoin kuin ennenkin voitaisiin kameraalisen kirjanpidon rinnalla käyttää kaksinkertaista liikekirjanpitoa, jotta näiden tavallisten liikeperiaatteiden mukaan hoidettujen laitosten kannattavuisuus voitaisiin selvittää.

Seikkaperäisiä määräyksiä kirjanpidon hoitamisesta ei komitea ollut katsonut olevan laatiminen, koska nämä helposti vanhettuivat ja asianomaisten kirjanpitovirastojen tuli saada ratkaista tällaiset asiat käytännöllisyys- ja mukavuusnäkökohtia silmällä pitäen. Sitä vastoin oli komitea laatinut ehdotuksen vuosirahasäännön uudeksi jaoitukseksi, jotta menopääluokkain ja tulo-osastojen nimikkeet mikäli mahdollista tulisivat yhdenmukaiset ja samaan hallintohaaraan kuuluvat menot ja tulot siten olisivat helpommin keskenään vertailtavissa. Ehdotusta ei kuitenkaan ollut pidettävä lopullisena; päin vastoin oli komitea sitä mieltä, että oli vuosittain toimitettava vuosirahasäännön muodollinen tarkastus, joka oli yhtä tärkeä kuin asiallinenkin tarkastus.

Kysymyksessä, oliko vuosirahasäännössä otettava huomioon kaupungin eri laitosten väliset suoritukset, asetui komitea jossain määrin välittävälle kannalle. Aikaisemmin noudatettu menettely,

¹⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 42 vuodelta 1915.

jonka mukaan vuosirahasääntöön sekä tulo- että menopuolelle merkittiin kaupungin tarpeisiin toimitettu sähkö, kaasu ja vesi, vaivahoidon tilille merkityt sairassijamaksut varattomain sairaiden hoidosta kaupungin sairaaloissa, työlaitoksen kaupungin muille laitoksille suorittamat työt y. m., näytti olevan täysin oikeutettu, koska muussa tapauksessa semmoiset erät eivät tulisi näkyviin kirjanpidossa eikä myöskään puheenalaisten laitosten kannattavaisuus eikä kustannukset esiintyisi semmoisina, kuin ne todellisuudessa olivat. Korvaukset olisi näissä tapauksissa laskettava, ei omaan kustannusten hinnan, vaan mikäli mahdollista samain perusteiden mukaan, joita noudatettiin yksityiskuluttajiin nähden. Sitä vastoin ei komitean mielestä kaupungin virastoja, lautakuntia ja laitoksia olisi veloitettava niille kaupungin kiinteistöistä luovutetuista huoneistoista, koska näitä ei ollut hankittu liiketarkoituksessa, minkätähden kirjanpidon ei tarvinnut näyttää, missä määrin ne olivat käyneet tuloja tuottaviksi. Edelleen oli komitea sitä mieltä, ettei myöskään teknillisten laitosten rahatoimikonttorissa pitämäin kontokuranttitilien korkoa olisi merkittävä vuosirahasääntöön eikä kirjanpitoon. Se seikka, että nämä aikaisemmin oli merkitty, johtui 1901 vuoden tilien tarkastajain lausunnosta, jonka mukaan korkoa olisi luettava sille liikepääomalle, minkä kaupunki oli antanut asianomaisten laitosten käytettäväksi. Näytti kuitenkin siltä, kuin eivät teknilliset laitokset tarvitsisi luottoa saadakseen liikepääomaa, vaan ainoastaan kustantaakseen laajennuksia ja uutistöitä, mikä kävi selville siitä, että puheenalaiset korot edustivat vähäpätöisiä määriä laitosten pääoma-arvojen laskettuihin korkoihin verraten, minkätähden niitä ei olisi käsiteltävä muina kuin pääoman korkoina; sähkölaitoksella oli sitä paitsi 1913 ja 1914 vuoden lopulla ollut kaupunginkassasta saamista mainitulla tilillä.

Mitä tuli poistojen merkitsemiseen vuosibudjettiin, huomautti komitea, että kaupunginvaltuusto oli aikaisemmin päättänyt ¹⁾, että teknillisten laitosten poistot oli jätettävä budjetin ulkopuolelle, mutta laskettuina erityisen kuoletustaulun mukaan otettava huomioon laitosten omassa kirjanpidossa. Tämä päätös näytti perustuvan siihen käsitykseen, ettei kunnallisasetus sallinut varata varoja muodossa eikä toisessa. Kun kuitenkin kunnallisen keskustoimiston vähää aikaisemmin julkaiseman tutkimuksen mukaan mainittu kunnallisasetuksen tulkinta oli liian ahdas, näytti tämä kysymys olevan otettava uudestaan tutkittavaksi. Komitea huomautti, että osakeyhtiön kirjanpidossa tehtiin poistoja pääasiallisesti jottei yhtiökokous päättäisi osakkaille jakaa suurempia osinkoja kuin todellinen vuosi-

¹⁾ Ks. 1912 vuod. kert. siv. 142.

tulos salli, ja tämä näkökohta olisi otettava huomioon myöskin kunnallisissa liikeyrityksissä. Voimassa olevain määräysten mukaan luovuttivat teknilliset laitokset kaupungille vuosiylijäämänsä, minkätähden laajempia uutistöitä teetettäessä täytyi käyttää lainavaroja. Komitean jäsenistä herra Widenius oli sitä mieltä, että kunnan taloudelle olisi hyödyllisempää ja oikeampaa, jos poistoja vastaava rahamäärä varattaisiin vuosivoitosta käytettäväksi uutislaitoksiin, jossa tapauksessa valta päättää näiden varattujen varain käyttämisestä tietenkin olisi kaupunginvaltuustolla, jota vastoin herra Norrmén katsoi kaupunginvaltuuston aikaisemman päätöksen perustuvan oikeihin edellytyksiin, minkätähden sen tuli olla edelleen noudatettavana.

Siirtyen sitten käsittelemään kysymystä, miten kaupungin kassahallintoa olisi toimitettava, lausui komitea, että tätä vastaan tehdyt huomautukset pääasiassa olivat olleet oikeutettuja. Toiselta puolen pidettiin tarkasti kiinni rahatoimikamarin velvollisuudesta ja oikeudesta osoittaa maksettavaksi kaikki rahatoimikonttorin suoritettavat varat, kun taas toiselta puolen vieläpä alemmatkin virkamiehet pitivät hallussaan melko runsaita etuantivaroja, suorittaen niistä maksuja olematta mainittavan valvonnan alaisia. Mitä rahatoimikamarin valvontaan tuli, ei sillä komitean mielestä ollut mitään merkitystä, vaan voi sen haitatta poistaa. Kaupungin kassaliike taas olisi, lakkauttamalla mikäli mahdollista eri laitosten käytettäviksi annetut etuantivarat, keskitettävä joihinkin itsenäisiin kassavirastoihin, rahatoimikonttori keskuskassana. Niinikään edellytti rahatoimikonttorin hoidettavana olevan kirjanpidon laajuus desentralisoinnista konttorin työtaakan keventämiseksi. Komitea oli sitä mieltä, että rahatoimikonttorin sekä vesijohto-, kaasu- ja sähkölaitoksessa ennestään olevain itsenäisten kassa- ja tilivirastojen lisäksi olisi perustettava terveydenhoidon, vaivaishoidon, opetuslaitosten ja työhallituksen kassakonttorit tilivirastoineen. Kussakin kassavirastossa olisi mikäli mahdollista vältettävä käteissuorituksia ja maksut toimitettava rahatoimikonttorissa kirjoittamalla kaupungin pankkitileille osoitettuja shekkejä ja muissa kassakonttoreissa kirjoittamalla rahatoimikonttorille osoitettuja shekkejä, jotka pankit lunastaisivat ja heti perisivät rahatoimikonttorilta. Kaikki kantavarat olisi heti sinänsä toimitettava asianomaisiin kassavirastoihin. Komitea oli edellä esitettyjen periaatteiden mukaisesti laatinut ehdotuksen kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännöksi.

Kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaukseen nähden komitea oli sitä mieltä, että kunnallisasetuksen määräämään inventtaajain oli mahdoton toimittaa irtaimen omaisuuden todellista inventtausta sen runsauden ja hajallaan sijaitsevain säilytyspaikkain

johdosta. Inventtaus olisi sentähden suoritettava asianomaisten laitosten toimesta ja inventtaajain ainoastaan tarkastettava omaisuusluettelot. Tällainen menettely kuitenkin edellytti, että revisionikonttoriin asetettiin reviisori, jonka ainoana tai pääasiallisena tehtävänä olisi valvoa omaisuusluetteloiden pitoa sekä vuoden varrella toimittaa katsastuksia ja tarkastusinventtauksia. Inventtaajain luvun kävisi siinä tapauksessa vähentäminen seitsemästä viiteen ja varamiesten luvun viidestä kolmeen.

Kaupungin kassa- ja tililaitosuudistuksen yhteydessä olisi myöskin revisionikonttorin uudesti järjestäminen toimeenpantava. Konttori ei ollut täyttänyt sille asetettuja toiveita osin liian harvalukuisen henkilökunnan ja osin puutteellisen järjestysmuodon johdosta. Kaupunginreviisorin oli täytynyt syventyä yksityisseikkoihin, sen sijaan että hänen olisi pitänyt voida käyttää aikansa suurempiin ja tärkeämpiin asioihin. Revisionin toimittaminen revisionikonttorin huoneistossa niinikään oli sopimatonta, sillä komitean mielestä olisi tilit tarkastettava siellä, missä kirjanpito toimitettiin. Kussakin kassa- ja tilivirastossa olisi sentähden tilaa varattava revisionikonttorin virkamiehille, ja revisionikonttorin huoneiston tulisi sijaita rahatoimikonttorin välittömässä yhteydessä. Laskujen ja maksumääräysten tarkastus olisi toimitettava ennen niiden maksamista, joten voitaisiin osin estää määrärahaan luvaton ylitys ja osin ehkäistä tilivirheitä. Revisionikonttorin henkilökuntaa oli tästä koituvan lisätyön johdosta lisättävä, ja oli komitea tähän nähden laatinut palkkasääntöehdotuksen, joka käsitti 1 kaupunginreviisorin, 1 ylireviisorin, 4 reviisoria, 1 notaarin, vähintään 8 apulaista ja 1 vahtimestarin. Reviisorien tulisi tehtäväinsä arkaluontoisuuden vuoksi olla samassa asemassa kuin maistraatin ja raastuvanoikeuden jäsenten ja siis ainoastaan laillisen tuomion nojalla virasta erotettavissa, ollen kuitenkin velvolliset määräikään tultuaan eroamaan. Komitea oli tässä esitettyjen näkökohtien mukaisesti laatinut ehdotuksen revisionikonttorin uudeksi johtosäännöksi. Lopuksi lausui komitea, että kaupungin lauta- ja johtokuntain sekä laitosten tulisi antaa vuosikertomuksensa ennen huhtikuun 15 päivää vuosittain sekä että asianomaisten laitosten olisi budjettiehdotuksissaan mahdollisimman tarkoin eriteltävä tarverahansa y. m. s. menonsa. Komitea ehdotti kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että kaikkien kaupungin asettamien laitosten ja lautakuntien, rahatoimikamaria, oppilaitoksia, musiikkilautakuntaa ja yleisten töiden hallitusta lukuun ottamatta, tulee antaa vuosikertomuksensa edelliseltä vuodelta ennen huhtikuun 15 päivää;

että kaupungin kirjanpidossa edelleenkin on noudatettava kameraalista kirjanpitojärjestelmää;

että kaupungin teknillisissä laitoksissa on tämän rinnalla, niin-
kuin tähänkin asti, pidettävä eri kirjanpito kaksinkertaisen järjes-
telmän mukaan;

että rahatoimikamari saa toimekseen vastedes antaa vuosiraha-
sääntöehdotuksen kaupunginkamreerin ja kaupunginreviisorin tar-
kastettavaksi muotopuoleen nähden, ennenkuin ryhtyy sitä asialli-
sesti käsittelemään;

että vuosirahasääntöön on vastedes otettava sellaiset rahaksi
arvioidut menot ja tulot, jotka johtuvat kaupungin laitosten keski-
näisistä tavarantoimituksista ja työnsuorituksista, jolloin arvioinnin
tulee tapahtua sen alimman hinnan mukaan, jolla kaupungin lai-
tokset veloittavat yksityisiä kuluttajia;

että vuosirahasääntöön ollaan vastedes ottamatta vuokraa
niistä kaupungin omissa kiinteistöissä olevista huoneistoista,
jotka on luovutettu kaupungin laitosten, lautakuntien ja virastojen
käytettäväksi, niin myös rahatoimikonttorissa olevain teknillisten
laitosten konttokuranttitilien korkoa;

että vuosirahasääntöön on vastedes menojen joukkoon mer-
kittävä kaupunginvaltuuston teknillisille laitoksille vahvistaman
kuoletustaulun mukaan laskettu poistoerä, joka on eri rahastona
säilytettävä kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan käytettäväksi
teknillisten laitosten uudistus- ja laajennustöihin;

että asianomaisten laitosten ja lautakuntain vastedes tulee
menosääntöehdotuksissaan mahdollisimman tarkoin eritellä tarve-
raha- y. m. samanluontoiset menonsa;

että, kun vuosirahasääntöehdotuksiin otetaan työmäärärahoja
keskeneneräisiä töitä varten, alaviitassa tai erityisessä muistutus-
sarekkeessa on ilmoitettava, paljonko samaan tarkoitukseen on ai-
kaisemmin määrärahoja osoitettu ja paljonko niitä on käytetty;

että rahatoimikonttorin tulee vuosikertomuksiinsa laatia las-
kelmia, jotka osoittavat kaikki useamman vuoden jatkuneista töistä
suoritetut kustannukset;

että ennestään olevien itsenäisten kassa- ja tilivirastojen lisäksi
perustetaan terveydenhoidon kassakonttori, vaivaishoidon kassa-
konttori, oppilaitosten kassakonttori ja työhallituksen kassakonttori;

että rahatoimikamaria, terveydenhoitolautakuntaa, vaivaishoito-
hallitusta ja yleisten töiden hallitusta kehoitetaan ryhtymään tar-
peellisiin toimenpiteisiin kassakonttorien järjestämiseksi niin ajoissa,
että konttorit voivat aloittaa toimensa 1917 vuoden alusta;

että rahatoimikamaria, terveydenhoitolautakuntaa, vaivaishoito-
hallitusta ja yleisten töiden hallitusta kehoitetaan edellä esitettyjä
näkökohtia huomioon ottaen ja revisionikonttorin mielipidettä kuul-
tuaan laatimaan ja kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi lähettä-

mään perustettaviksi päätettyjen kassakonttorien johtosääntöehdotukset;

että mietinnön oheinen Helsingin kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosääntöehdotus hyväksytään noudatettavaksi 1917 vuoden alusta alkaen;

että hyväksytään Helsingin kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajain johtosääntöehdotus sekä määrätään inventtaajain puheenjohtajalle maksettavaksi palkkiota 500 markkaa ja inventtaajille kullekin 400 markkaa vuodessa;

että kaikkia johto- ja lautakuntia kehoitetaan laatimaan ja kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi lähettämään näistä päätöksistä johtuvat voimassa olevien sääntöjen muutosehdotukset;

että Helsingin kaupungin revisionikonttorin johtosääntö- ja menosääntöehdotus hyväksytään 1917 vuoden alusta noudatettaviksi;

että rahatoimikamaria kehoitetaan ryhtymään sellaisiin toimenpiteisiin, että kaupungin kassa- ja tilivirastoissa voidaan varata revisionikonttorille tilaa revisionityön toimittamista varten samoissa huoneistoissa, joissa kaupungin kirjanpito hoidetaan;

että revisionikonttorin nykyiset virkamiehet, kaupunginreviisori, reviisori ja reistraattori, sanotaan toimistaan irti;

että maistraattia kehoitetaan hyvissä ajoin julistamaan kaupunginreviisorin, ylireviisorin ja reviisorien virat haettaviksi ja kaupunginvaltuustolle tekemään ehdotus virkojen täyttämiseksi;

että revisionikonttoria kehoitetaan julistamaan notaarin toimi haettavaksi ja kaupunginvaltuustolle lähettämään ehdotus viran täyttämiseksi; sekä

että maistraattia pyydetään yhdessä rahatoimikamarin kanssa ottamaan rahatoimikamarin ohjesääntö ja sen yhteydessä kamarin kanslian ja konttorin johtosäännöt perinpohjin tarkastettaviksi sekä kaupunginvaltuustolle esittämään niihin tarpeellisiksi havaitsemansa muutosehdotukset.

Herrain Norrménin ja Wideniuksen laatimasta ehdotuksesta hankki rahatoimikamari eräiden johto- ja lautakuntain sekä laitosten lausunnot¹⁾ ja antoi sittemmin asettamansa valiokunnan toimeksi laatia lausunnon asiasta koko laajuudessaan.

Valiokunta lausui kesäkuun 15 päivänä 1917 antamassaan mietinnössä²⁾, että puheenalainen ehdotus oli laadittu yhtenäisen ja selvän järjestelmän mukaan ja tarkoitti tehokkaan ja tarpeellisen tarkkailun sekä yhdenmukaisuuden aikaansaamista kunnan eri hallintohaarain kirjanpitoon. Valiokunta oli pääasiassa noudattanut

¹⁾ Ks. 1916 vuod. kert. siv. 202. — ²⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 42 vuod. 1917.

kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosäännön ehdotuksessa käytettyä asajärjestystä. Eräiltä olennaisilta kohdilta ei valiokunta kuitenkaan ollut voinut puoltaa esitettyjä ehdotuksia. Desentralisoiminen oli sen mielestä liian pitkälle kehitetty ja revisionikonttorille annettu liian suuri toimivalta asettamalla se maksumääräyksiä antavan viranomaisen yläpuolelle. Valiokunta oli sitä mieltä, että paitsi rahatoimikonttoria ja teknillisiä laitoksia vaivaishoidollakin tulisi olla oma kassa- ja tilivirastonsa. Muiden kunnallisten laitosten kassavirastona sitä vastoin voisi rahatoimikonttori haitatta toimia. Sen sijaan voitaisiin kirjanpitoa jonkin verran enemmän desentralisoida, minkätähden valiokunta puolsi perustettavaksi kaksi omaa kassavirastoa vailla olevaa tilivirastoa, toisen terveyden- ja sairaanhoidolle ja toisen rakennuskonttorille. Mitä taas tuli ehdotuksessa säädettyyn laskujen ja maksumääräysten ennakkotarkastukseen, oli valiokunta sitä mieltä, että haluttu tarkkailu oli aikaansaata- vissa antamalla maksumääräysoikeudesta säännöksiä, jotka takasivat mainitun oikeuden tarkoituksenmukaisen käyttämisen. Lopuksi valiokunta lausui, että kaupungin raha-asia- ja rahatoimen yleinen johto sekä kaupungin kassa- ja tililaitoksen hoito olisi uskottava rahatoimikonttorin päällikkönä toimivalle rahahallinnon johtajalle, jonka niinkään tulisi valmistella ja rahatoimikamarissa esitellä laina- ja suuremmat rahakysymykset. Muutoin oli valiokunta sitä mieltä, että kaupungin laitosten välisissä tavarantoimituksissa arviointi olisi toimitettava sen alimman hinnan mukaan, minkä laitokset veloittivat yksityisiltä kuluttajilta, että vuosirahasääntöön olisi merkittävä kaupungin omissa kiinteistöissä olevain huoneistojen vuokrat, jos kaupunki osittain tai kokonaan korvasi vuokran, sekä että rahatoimikonttorissa olevain teknillisten laitosten konttokurantti- tilien korko olisi merkittävä vuosirahasääntöön, minkä ohessa valiokunta teknillisten laitosten kiinteän omaisuuden vuotuisten poistomääräin varaamiseen nähden yhtyi herra Wideniuksen esittämään käsitykseen. Tässä esitettyjen näkökohtain mukaisesti valiokunta oli laatinut monelta kohden perin pohjin muutetun ehdotuksen revisionikonttorin johtosäännöksi, jota vastoin valiokunta puolsi kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajain johtosääntöehdotusta hyväksyttäväksi eräin muutoksin.

Kirjelmässä ¹⁾ elokuun 23 päivältä 1917 rahatoimikamari puolsi hyväksyttäväksi valiokunnan ehdotusta eräin revisionikonttorin johtosääntöehdotukseen tekeminsä vähäisin muutoksin.

Asiasta syyskuun 29 päivänä 1917 antamassaan lausunnossa ²⁾ revisionikonttori pääasiassa yhtyi rahatoimikamariin. Konttori kat-

¹⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 50 vuodelta 1917. — ²⁾ S:n n:o 35.

soi kuitenkin opetuslaitosten tarvitsevan eri tilivirastoa, mutta ei tehnyt nimenomaista ehdotusta siitä. Useita muodollisia muutoksia ja selvennyksiä oli konttorin mielestä tehtävä laadittuihin ehdotuksiin. Lopuksi oli revisionikonttori sitä mieltä, että rahatoimikamarin olisi puhuteltava yhtä tai kahta asiantuntijaa olemaan apuna uudistuksen käytännöllisessä toteuttamisessa.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto ensin päätti¹⁾ panna sen pöydälle eri kokoukseen ja sittemmin, kun sitä ei ehditty käsitellä vuonna 1917 ja uudistus olisi pantava toimeen kalenterivuoden alusta, kunnes valtuuston uusintavaali oli toimitettu.

Sittemmin huomautti valmisteluvaliokunta²⁾, että kapinanaika oli viivytttänyt tililaitosuudistuksen valmistelutöitä, minkätähden uudistuksen toimeenpano täytyi lykätä tammikuun 1 päivään 1920. Kun uusien kunnallislakien mukaan koko kaupunginvaltuuston uusintavaali oli toimitettava, oli valiokunta sitä mieltä, että niiden valtuusmiesten, joiden aloitteesta uudistusehdotus oli laadittu, myös tuli saattaa asia lopulliseen ratkaisuun, johon se olikin täysin kypsä. Valiokunta oli tämän johdosta ottanut tutkittaviksi rahatoimikamarin tekemät ehdotukset, joihin se pääasiassa yhtyi, vaikkakin etusija olisi eräissä kohdin annettava herrain Norrménin ja Wideniuksen tekemille ehdotuksille, minkä ohessa revisionikonttorin muistutukset vaativat tekemään eräitä muutoksia.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti³⁾:

hyväksyä a) kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön; b) kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajain johtosäännön ja c) revisionikonttorin johtosäännön;

Helsingin kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön noudatettavaksi 1920 vuoden alusta sekä kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajain ja revisionikonttorin johtosäännöt soveltuvilta kohdin 1919 vuoden alusta;

vahvistaa kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajain vuosipalkkiot 500 markaksi inventtaajain puheenjohtajalle ja 400 markaksi kullekin inventtaajalle;

kehoittaa maistraattia hyvissä ajoin julistamaan kaupungin-reviisorin ja reviisorien virat avonaisina haettaviksi sekä kaupunginvaltuustolle antamaan ehdotuksen virkain täyttämiseksi;

kehoittaa revisionikonttoria julistamaan reistraattorinviran haettavaksi ja valtuustolle lähettämään ehdotuksen viran täyttämiseksi;

kehoittaa rahatoimikamaria hyvissä ajoin puhuttelemaan ja

¹⁾ Kvston pöytäk. 18. 9. 1917, 9 § ja 24. 1. 48 §. — ²⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 43. — ³⁾ Kvston pöytäk. 17. 12. 3 §.

valitsemaan yhden tai kaksi asiantuntijaa, jotka asianomaisten virastojen ja laitosten myötävaikutuksella laatisivat ehdotukset tarpeellisiksi havaituiksi voimassa olevain johtosääntöjen muutoksiksi ja lisäyksiksi sekä olisivat muutoinkin apuna uuden järjestelmän käyntäntöön saattamisessa;

kehoittaa kaikkia johto- ja lautakuntia, tutkittuaan ja hyväksyttään edellisessä ponnassa tarkoitetut ehdotukset, hyvissä ajoin antamaan ne kaupunginvaltuuston vahvistettaviksi;

velvoittaa kaikki kaupungin laitokset ja lautakunnat, rahatoimikamaria, oppilaitoksia, musiikkilautakuntaa ja yleisten töiden hallitusta lukuun ottamatta, antamaan vuosikertomuksensa edelliseltä vuodelta ennen huhtikuun 15 päivää;

kehoittaa kaupungin kaikkia johto- ja lautakuntia laatimaan ja kaupunginvaltuuston hyväksyttäviksi lähettämään ehdotukset tästä päätöksestä johtuviksi muutoksiksi ja lisäyksiksi voimassa oleviin johtosääntöihinsä; sekä

pyytää maistraattia yhdessä rahatoimikamarin kanssa ottamaan rahatoimikamarin ohjesäännön ja sen yhteydessä kamarin kanslian ja konttorin johtosäännöt perin pohjin tarkastettaviksi ja kaupunginvaltuustolle esittämään niihin tarpeellisiksi havaitsemansa muutosehdotukset.

Kaupunginvaltuuston hyväksymät johtosäännöt olivat seuraavat:

Helsingin kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosääntö.

I. Vuosirahasääntö.

1 §.

Helsingin kaupungin vuosirahasääntö laaditaan kalenterivuodelta. Sitä varten tulee kaupungin asettamien johto- ja lautakuntien ennen syyskuun loppua kunakin vuonna rahatoimikamariin antaa erityisarviot seuraavana vuotena olevista menoistaan ja tuloistaan.

Rahatoimikamari on velvollinen täten saamiensa tietojen perusteella laatimaan täydellisen vuosirahasääntöehdotuksen ja antamaan sen ennen marraskuun 15 päivää maistraattiin sellaista jatkuvaa käsittelyä varten, kuin joulukuun 8 päivänä 1873 kunnallishallituksesta kaupungissa annetun arm. asetuksen 59 §:ssä säädetään.

2 §.

Kaupungin vuosirahasääntö käsittää niin hyvin pysyväistä laatua olevat vakinaiset menot ja tulot kuin satunnaista laatua olevat ylimääräiset menot ja tulot, joista viimeksi mainitut ovat sopivalla tavalla erikseen osoitettavat.

Vuosirahasääntöön on lisättävä erityinen laskelma, joka ilmoittaa varsinnaisten ja ylimääräisten menojen ja tulojen kokonaismäärät.

3 §.

Vuosirahasääntöön merkitään menot ensin ja sitten tulot, kumpaisetkin bruttoluvuin, niin ettei saa edeltäpäin vähentää tuloja menoista eikä menoja tuloista. Kuitenkin ovat kaupungin teknilliset laitokset oikeutetut, mikäli koskee niiden yksityisille tilaajille tekemiä töitä ja muuta myyntiin liittyvää, voittoa tuottavaa satunnaista toimintaa, vähentämään menot tuloista ja vuosirahasääntöön merkitsemään tuloksi ainoastaan laskemansa voiton.

Helpomman yleiskatsauksen saavuttamiseksi jaetaan vuosirahasäännössä menot pääluokkiin, lukuihin ja momentteihin sekä tulot osastoihin, lukuihin ja momentteihin sillä tavoin, kuin kaupunginvaltuusto kunakin vuonna rahasääntöä vahvistaessaan päättää.

Eri sarakkeessa on mainittava ne päätökset ja säännökset, joiden perusteella menot suoritetaan tai tulot kannetaan.

4 §.

Vuosirahasääntöön on merkittävä, mitkä määrärahat ovat siirtomäärärahoina pidettävät.

Jos määräraha on siirtomäärärahaksi merkitty, voidaan siitä jäänyt säästö varata vastedes käytettäväksi siihen tarpeeseen, mihin määräraha on aiottu. Muun määrärahan ylijäämä on kaupunginkassan säästönä pidettävä, eikä sitä saa seuraavana vuotena käytettäväksi siirtää.

Määrärahaa ei saa ylittää, vaan on kaupunginvaltuustolta kussakin eri tapauksessa lisämääräraha-anottava. Kiireellisissä tapauksissa, kun asiaa ei ennätetä kaupunginvaltuuston päätettäväksi alistaa, olkoon rahatoimikamari oikeutettu sallimaan maksun suorittamisen, jota varten määrärahaa ei ole käytettävänä. Kuitenkin on ilmoitus tästä viipymättä kaupunginvaltuustolle tehtävä.

5 §.

Rahassa suoritettavien menojen ja tulojen ohessa on vuosirahasääntöön otettava sellaiset rahaksi arvioidut menot ja tulot, jotka johtuvat kaupungin virastojen ja laitosten keskinäisistä tavarantoimituksista ja työsuorituksista, ollen arvio toimitettava sen alimman hinnan mukaan, minkä kaupungin laitokset veloittavat yksityisiltä kuluttajilta.

Vuosirahasääntöön merkitään niinkään kaupungin laitosten, lautakuntain ja virastojen käytettäväksi kaupungin omista kiinteistöistä annettujen huoneistojen vuokra, jos se kaupungille korvataan osittain tai kokonaan. Niinkään on vuosirahasääntöön merkittävä teknillisten laitosten konttokuranttileillä rahatoimikonttorissa kasvanut korko.

6 §.

Vuosirahasääntöön on merkittävä tuloksi myöskin se säästö, mikä lasketaan vuoden alussa olevan edelliseltä vuodelta käytettävänä. Tätä säästöarviolaskelmaa laadittaessa on otettava huomioon seuraavat vähennykset:

a) niiden kaupunginkassassa olevain obligatioiden arvo, jotka eivät ole myytäväksi tarkoitetut;

b) sellaisiin tarveaineisiin sidottu rahamäärä, jotka eivät tule vuoden varrella käytäntöön ja josta seikasta rakennuskonttorin ja teknillisten laitosten on annettava ilmoitus;

c) se rästien määrä, joka arvioidaan vuoden kuluessa jäävän suorittamatta; sekä

d) muut mahdolliset satunnaiset vähennykset, joiden voidaan katsoa vaikuttavan käytettävänä olevaan säästöön.

II. Kassa- ja tilivirastot.

7 §.

Kaupungin rahatoimen ylin johto ja silmälläpito kuuluu maistraatin ylivaltvonnan alaisena rahatoimikamarille.

Kassaliikkeen ja kirjanpidon tarkastusta toimittaa kaupungin revisionikonttori sillä tavoin, kuin revisionikonttorin vahvistettu johtosääntö tarkemmin määrää.

8 §.

Kaupungin hallinnolliset johto- ja lautakunnat luetaan kolmeen ryhmään;

1) ne, joilla on sekä oma tilivirasto itsenäisin maksumääräysoikeuksin että oma kassavirasto;

2) ne, joilla on oma tilivirasto itsenäisin maksumääräysoikeuksin, mutta ei omaa kassavirastoa; sekä

3) ne, joilla ei ole omaa tilivirastoa itsenäisin maksumääräysoikeuksin eikä omaa kassavirastoa.

9 §.

Kaupungin kassa- ja tilivirastoina ovat:

Rahatoimikonttori, joka on kaupungin keskuskassa ja keskustilivirasto;

Vaivaishoidon kassavirasto;

Sähkölaitoksen kassavirasto;

Kaasulaitoksen kassavirasto; ja

Vesijohtolaitoksen kassavirasto.

Näistä ovat rahatoimikonttori rahatoimikamarin, vaivaishoidon kassavirasto vaivaishoitohallituksen sekä sähkö-, kaasu- ja vesijohtolaitosten kassavirastot teknillisten laitosten hallituksen alaisia.

10 §.

Kaupungin tilivirastoihin itsenäisin maksumääräysoikeuksin, mutta ilman omaa kassavirastoa kuuluvat:

Sairaalan tilivirasto; sekä

Rakennuskonttorin tilivirasto.

Näistä on sairaalan tilivirasto kaupungin sairaalaylihallituksen sekä rakennuskonttorin tilivirasto kaupungin yleisten töiden hallituksen alainen.

Näiden tilivirastojen kassavirastona on rahatoimikonttori.

11 §.

Kaikkien muiden kuin 9 ja 10 §:ssä lueteltujen johto- ja lautakuntain puolesta antaa maksumääräykset rahatoimikonttori, joka on niiden kassa- ja tilivirastona.

12 §.

Rahatoimikonttorin asiana on kaupungin yleispääkirjan ja yleisinventtaarion pitäminen sekä yleistilinpäätöksen tekeminen.

Rahatoimikonttori on niinkään velvollinen varustamaan muut kassavirastot rahavaroilla.

13 §.

Kassa- ja tilivirastoissa palvelee se määrä virkamiehiä niine oikeuksineen ja velvollisuuksineen, kuin erityiset niitä varten annetut johtosäännöt tarkemmin määräävät.

14 §.

Rahatoimikonttori ja muut kassavirastot pidetään maksujen vastaanottamista ja maksamista varten avoinna niinä aikoina päivästä, kuin rahatoimikamari tai se johtokunta, jonka alainen kassavirasto on, määräävät.

III. Kassahallinto.

15 §.

Kun rahoja kaupungin kassavirastoihin maksetaan, on maksajan saatavana sitä varten pidettävä joko verolippu tai lasku, kumpikin varustettuina irroitettavalla kupongilla, tahi reversaali kaksin kappalein. Maksun kuittaa vastaanotetuksi kassanhoitaja, ja tulee kuitissa ollakseen kaupunkia velvoittava olla viraston kassakontrollikirjaa pitävän virkamiehen nimikirjoitus; ollen maksajaa tästä huomautettava sekä kaavakkeisiin painetulla ilmoituksella että näkyvällä paikalla olevalla julkipanolla siinä huoneessa, missä suoritukset toimitetaan. Verolipun tai laskun kuponki taikka toinen reversaali jää kassaan tilitodisteeksi. Rahatoimikamarilla on kuitenkin oikeus erikoistapauksissa muuta määrätä.

16 §.

Rahatoimikamarin määräyksestä saakoot kassavirastot erikoistapauksissa toimittaa varojen kannantaa toistensa puolesta. Tässä tapauksessa on kassaviraston viipymättä annettava kantamainsa varain luettelo sille kassavirastolle, jonka puolesta kannanta on toimitettu.

17 §.

Rahavaroja tai osoituksia sisältävät postilähetykset kuittaa vastaanotetuksi kassanhoitaja. Jos saapunutta rahälähetystä on seurannut reversaali, on sen kaksoiskappale 15 §:ssä määrättyllä tavalla kuitattuna lähettäjälle palautettava. Ellei reversaalia ole käytetty, liitetään saapunut kirje reversaalin asemesta kassatodisteisiin, ja rahälähetysten saapumisesta toimitetaan lähettäjälle kirjeellinen kassaviraston kamreerin allekirjoittama ilmoitus.

18 §.

Jos veloitettu tulo ei tule määrääjällä suoritetuksi eikä virasto tai kannantamies saa sitä mielisuosioin perityksi, on verolippu tai lasku, jonka käsittämä maksu voimassa olevan asetuksen mukaan on heti ulosotettavaksi erääntynyt, rahatoimikonttorin toimesta lähetettävä kaupunginvoudinkonttoriin. Muut veroliput ja laskut toimitetaan perittäviksi rahatoimikonttoriin, joka määrää asiamehensä ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin. Mitä asiameiehen toimesta siten saadaan perityksi, on rahatoimikonttorin kassaan maksettava vastaavan viraston tai laitoksen tilille merkittäväksi, ja on tästä mahdollisimman pian ilmoitettava asianomaiselle virastolle tai laitokselle.

Veroliput ja laskut, joiden määrää varattomuuden tai olemattomuuden tähden tai muista syistä ei voida periä, lähettää kassavirasto, revisionikonttorin toimitettua tarkastuksen, rahatoimikamariin varustettavaksi poistomääräyksellä,

siinä tapauksessa että kamari katsoo syytä siihen olevan, ja on tästä myös ilmoitettava virastolle tai laitokselle.

19 §.

Ne kaupungin laitokset, lautakunnat ja yksityiset henkilöt, jotka niille vahvistettujen johtosääntöjen mukaan hoitavat kaupungin varojen kannantaa, ovat velvolliset viimeistään seuraavana päivänä maksamaan kantamansa varat sen kassaviraston kassaan, jonka alaisia ne kannantaan ja tilitykseen nähden ovat. Jos päivittäinen kannanta on verraten pieni, voi rahatoimikamari asianomaisen laitoksen, lautakunnan tai virkamiehen esityksestä harkinnan mukaan määrätä kannantavarojen suorittamisen harvemmin tapahtuvaksi.

Asianomaisen kassaviraston antaman osoituksen mukaan voidaan edellisessä kohdassa mainitut kannantavarat suorittaa pankkilaitokseenkin Helsingin kaupungille avatulle tilille. Suorituksen näin tapahduttua on pankin antama kuitti viipymättä kassavirastolle toimitettava.

20 §.

Niiden kaupungin laitosten ja lautakuntain, joilla ei ole omaa kassavirastoa, tulee suorittaa menonsa rahatoimikonttorin kautta.

Kuitenkin ovat ne laitokset ja lautakunnat, joiden toiminnan laadun harkitaan sitä vaativan, oikeutetut rahatoimikamarin päättämässä rajoissa asianomaisesta kassavirastosta tilitystä vastaan saamaan ennakkovaroja käteisostosten y. m. tilapäisten pienempien menojensa suorittamiseksi sekä palkkainkin maksamiseksi, ellei se ole vältettävissä.

Viimeistään kunkin kuukauden viidentenä päivänä on edelliseltä kuukaudelta annettava toisessa kohdassa mainittujen enakkovarojen käyttämisestä asianomaisen kassaviraston määräämään muotoon laadittu tili, johon on liitettävä asianmukaisesti maksettaviksi hyväksytyt ja kuitatut laskut, kuitit tai muut asiakirjat, ja tulee tilin olla tilittäjän ja hänen lähimmän esimiehensä allekirjoittama.

Jos ennakkovarojen hoitaja samalla toimittaa kaupungin varojen kannantaa, riippukoon rahatoimikamarin harkinnasta, saako kannantavaroja poikkeustapauksessa menojen suorittamiseksi käyttää vai ovatko ne vähentämättä asianomaiseen kassavirastoon maksettavat.

Ellei kolmannessa kohdassa mainittua tiliä ole määrääjällä annettu, ryhtyköön asianomainen kassavirasto laiminlyönnistä aiheutuviin toimenpiteisiin.

21 §.

Ennenkuin 11 §:ssä mainitun johto- tai lautakunnan vuosirahasääntöön kuuluva määräraha maksetaan, on, ellei meno kuulu 20 §:ssä mainittuihin ennakko-varoihin, asiakirja, johon maksunsuoritus perustuu, johto- tai lautakunnan hyväksyttävä ja tilimerkinnällä varustettava, minkä jälkeen rahatoimikonttori saa osoittaa rahamäärän konttorin kassasta maksettavaksi. Kuitattu maksumääräys jää tässä tapauksessa rahatoimikonttorin haltuun.

Tilivirastolla ja itsenäisellä maksumääräysoikeudella varustetussa hallituksessa, josta 10 §:ssä puhutaan, on asiakirja, johon maksunsuoritus perustuu, asianomaisen kamreerin oikeaksi todistettava ja tilimerkinnällä varustettava sekä asianomaisen hallituksen osoitettava rahamäärä maksettavaksi sillä tavoin, kuin sen johtosäännössä määrätään, minkä jälkeen rahatoimikonttori sen maksaa. Kuitattu maksumääräys on tilivirastolle palautettava.

Semmoisessa kaupungin kassa- ja tilivirastossa, josta 9 §:ssä puhutaan, on

asiakirja, johon maksunsuoritus perustuu, asianomaisen kamreerin oikeaksi todistettava ja tilimerkinnällä varustettava, ja on maksumääräys allekirjoitettava sillä tavoin, kuin asianomaisen viraston johtosäännössä määrätään, minkä jälkeen summa maksetaan. Kuitattu maksumääräys jää viraston haltuun.

Niistä henkilöistä, jotka kaupungin laitosten ja lautakuntain puolesta ovat oikeutetut hyväksymään laskut ja muut asiakirjat, joihin maksumääräys perustuu, on luettelot vuosittain annettava sille kassavirastolle, joka suorittaa maksut kysymyksessä olevan laitoksen tahi lautakunnan puolesta; samoin myös revisiön-konttorille.

22 §.

Maksu kassasta suoritetaan ainoastaan kuitattua maksumääräystä vastaan. Kuitenkin on kassanhoitaja, kysymyksen ollessa kaupungin töissä käytettyjen työntekijäin palkkain maksamisesta, oikeutettu asianmukaisesti kirjoitetun maksumääräyksen perusteella väliaikaista kuittia vastaan maksamaan palkkauslistan osoittaman rahamäärän sille henkilölle, jonka toimenä palkkain maksaminen on, ja on palkkauslista, varustettuna työnjohtajan todistuksella palkkain maksamisesta, kuittina maksun suorittamisesta pantava maksumääräyksen ohien.

Vakuutetussa kirjeessä tai postiosoituksena lähetetty maksu katsottakoon määrälleen oikeaksi todistetuksi kuittilla, jonka asianomainen postitoimisto on kirjeen vastaanottamisesta antanut. Jos lähetys on toimitettu postilaitoksen kirjoihin merkityssä kirjeessä, on postilaitoksen kuittiin liitettävä vastaanottajan lähettämä tunnustuskirje heti sen saavuttua.

Rahoja maksettaessa pankkilaitokseen kaupungille avatulle tilille taikka rahatoimikonttoriin kassaviraston konttokuranttitilille on pankkilaitoksen tai rahatoimikonttorin antama kuitti tilitodisteena käytettävä. Tällaisia maksuja saadaan ilman eri määräystä toimittaa.

Erääntyneet obligatit ja kupongit ynnä muut velkasitoumukset saata- koon niinkään ilman maksumääräystä suorittaa ja ovat sopivalla tavalla mitättö- miksi tehtävät sekä kassatodisteina säilytettävät.

23 §.

Kaupungin virka- ja palvelusmiesten sekä eläkkeen- ja apurahansaajain vahvistettuun menosääntöön otetut tai kassavirastolle asianmukaisessa järjes- tyksessä maksettaviksi ilmoitetut palkat, eläkkeet ja apurahat maksetaan siten että, sittenkuin määräpäivänä erääntyvään palkkain, eläkkeiden tai apurahain täydellinen luettelo on laadittu, sen mukaisesti kutakin palkan- tai eläkkeensaajaa varten täytetään kuittilomake, jossa on hänen nimensä ynnä palkan, eläkkeen tai apurahan määrä, jotka kuittilomakkeet sen virkamiehen varustamina sopivalla kontrollimerkillä, jonka asiana menojen maksettavaksi määrääminen on, annetaan kassanhoitajalle, jonka tulee maksaa rahamäärät kuittien allekirjoittamista vastaan. Kassaliikkeen päätyttyä annetaan maksumääräys näiden kuittien päivänään osoittamalle rahamäärälle ja kuittit pannaan todisteina maksumääräyksen ohien. Kuitenkin olkoon yhteisten palkkauslistojen laatiminen sallittu, jos samaan lai- tokseen kuuluvat palkansaajat samana päivänä nostavat palkkansa.

24 §.

Maksut kassavirastoista ovat, kun se haitatta voi käydä päinsä tai kun kassassa olevat käteisvarat eivät rahalliseen suoritukseen riitä, toimitettavat shekeillä, jotka rahatoimikonttori asettaa sen pankkilaitoksen maksettaviksi, missä kaupungille tili pidetään, mutta kassavirasto rahatoimikonttorin maksetta- viksi kassaviraston konttokuranttitililtä.

25 §.

Rahatoimikonttorissa älköön päivästä päivään säilytettävä viittäkymmentätuhatta markkaa suurempaa kassaa. Jos kassa päivän kuluessa on noussut mainittua määrää suuremmaksi, on ylijäämä kassaliikkeen päätyttyä pantava pankkilaitokseen Helsingin kaupungille avatulle tilille. Kuitenkin voi kassa sen virkamiehen suostumuksella, jonka asiana kassan valvonta on, olla suurempi. Otot pankkitililtä tehdään shekeillä, jotka rahatoimikonttorin puolesta se virkamies, joka on oikeutettu maksumääräykset allekirjoittamaan, ja kaupunginkassanhoitaja yhdessä allekirjoittavat.

Kassavirastossa älköön päivästä päivään säilytettävä kymmentätuhatta markkaa suurempaa kassaa. Jos kassa päivän kuluessa on noussut mainittua määrää suuremmaksi on ylijäämä kassaliikkeen päätyttyä pantava kullekin kassavirastolle rahatoimikonttorissa avatulle konttokuranttitilille taikka rahatoimikonttorin osoituksen mukaan pankkilaitokseen Helsingin kaupungille avatulle tilille. Jälkimmäisessä tapauksessa on ilmoitus suorituksesta viipymättä rahatoimikonttoriin toimitettava.

Kassavirasto on oikeutettu rahatoimikonttorissa avatulta konttokuranttitililtään nostamaan varoja shekeillä, jotka kassaviraston kamreeri ja kassanhoitaja yhdessä allekirjoittavat.

26 §.

Kassa- tai tilivirastot ovat velvolliset ennen kunkin kuukauden viidettätoista päivää rahatoimikonttoriin lähettämään edelliseltä kuukaudesta rahatoimikonttorin ohjeitten mukaan laaditut tiliraportit kuukauden kirjoihin merkityistä tuloista ja menoista.

27 §.

Rahatoimikonttorin ja kassakonttorien kassa ynnä näiden virastojen huostassa olevat arvopaperit, velkakirjat ja muut tärkeämmät asiakirjat on säilytettävä tulenkestävässä, tiirikoimattomassa holvissa tai kassakaapissa kahden lukon takana. Toisen avaimen säilyttää kamreeri, toisen kassanhoitaja.

20 §:n 2 kohdassa mainittujen alitilittäjien huostassa olevat varat ovat säilytettävät lukitussa kassakaapissa, eikä tilittäjä missään tapauksessa saa niitä yksityisiin varoihinsa sekoittaa.

Alitilittäjä tallettakoon huostassaan olevat varat, sikäli kuin niitä ei tarvita juoksevien menojen suorittamiseen, pankkilaitokseen tilille, joka avataan asianomaisen laitoksen tai lautakunnan nimelle. Otot tältä tililtä toimitetaan shekeillä, jotka ovat allekirjoitetut sillä tavoin kuin tilittäjän lähin esimies määrää. Korko, jonka pankki sellaiselta tililtä maksaa, on kaupungin hyväksi luettava.

28 §.

Maksettavaksi hyväksyttyjä laskuja tai muita maksumääräyksiä, joitten määrät on kassasta maksettava, älköön kassaviraston kassanhoitajalle annettako, ennenkuin se henkilö, jonka on rahat nostettava, sitä varten on virastoon saapunut.

29 §.

Revisionikonttorin toimittamista kassantarkastuksista riippumatta ovat 9 §:ssä lueteltujen kassavirastojen rahavarat vähintään kerran kuukaudessa laskettavat. Laskemisen toimittaa se virkamies, joka allekirjoittaa maksumääräykset, ja tulee tilaisuudessa olla saapuvilla kassaviraston kassanhoitajan ja kamreerin. Samalla on katsottava, onko kassan tila yhtäpitävä sen säästön kanssa, jonka

kassakirjan mukaan olisi toimituksen tapahtuessa pitänyt olla olemassa. Kassan-tarkastuksesta ei saa kassanhoitajalle edeltäkäs in antaa tietoa.

Jos tässä määrätty kassantarkastus jää toimittamatta, on se henkilö, jonka olisi pitänyt se toimittaa, jos kassanvajausta huomataan, yhdessä kassanhoitajan kanssa kaupungille vastuunalainen vajauksen täyttämisestä.

Alitilittäjän huostassa olevat rahavarat tulee sen virkamiehen lähimmän esimiehen, jonka hoidossa rahat ovat, niinikään tarkastaa vähintään kerran kuukaudessa samalla uhalla kuin 2 kohdassa on säädetty.

Ensimmäisessä ja kolmannessa kohdassa säädetyistä kassantarkastuksista on pöytäkirja joka kerta laadittava ja revisionikonttoriin lähetettävä.

IV. Kirjanpito.

30 §.

Kussakin kassavirastossa on kassanhoitajan pidettävä kassakirjaa, johon tulot ja menot merkitään. Jos on olemassa erilaatuisia varoja, on kirjassa oleva eri sarakkeet kaupungin varoja, erinäisrahastojen varoja sekä kruunun y. m. varoja varten.

Kassakirja on päivittäin kassatunnin päätyttyä päätettävä ja rahasaästö merkittävä, jolloin kassanhoitajan samalla on katsottava, onko kassassa sanottua säästöä vastaava käteinen rahamäärä.

Jokaiselta päivältä on kassanhoitajan päivän kassaliikkeen päätyttyä annettava viraston kamreerille laskelma, joka sisältää kassasaästön kassa-ajan alussa, tulojen ja menojen summat sekä kassasaästön kassa-ajan päättyessä, ynnä kaikki sen päivän kassaerien todisteet.

31 §.

Tuloista on toinen virkamies velvollinen pitämään kontrollikirjaa, johon jokainen päivän tuloerä heti suoritusten tapahduttua merkitään. Kirja on päivittäin yhteen laskettava ja verrattava, että sama tulomäärä on kassanhoitajan kassakirjaan merkittynä.

32 §.

Kaupungin kirjanpito on muutoin pidettävä kameraalista kirjanpitojärjestelmää seuraten käyttämällä kaikkia niitä kirjoja, jotka kukin virasto revisiionikonttorin kanssa neuvoteltuaan saattaa kirjanpidon laatuun ja laajuuteen nähden katsoa tarpeelliseksi.

Kirjoihin on avattava tili kullekin vuosirahasääntöön merkitylle meno- ja tulomomentille siten järjestettynä, että siitä nähdään, paljonko vuosirahasäännössä olevasta määrärahasta on osoitettu maksettavaksi tai kertynyt. Näiden tilien lisäksi avataan kirjoihin tilit vuosirahasäännön ulkopuolella olevia tuloja ja menoja, kaupungin laitosten keskisiä välityksiä y. m. tarpeita varten, siinä määrin kuin tämä kussakin virastossa saattaa käydä tarpeelliseksi.

Kirjanpito on päivälleen toimitettava, jotta maksumääräyksiä annettaessa aina voidaan nähdä, onko tarkoitukseen myönnettyjä määrärahoja käytettävänä.

33 §.

Siinä kaupungin yleispääkirjassa, jonka rahatoimikonttori tämän johtosäännön 12 §:ssä olevan säännöksen mukaan on velvollinen pitämään, on oleva tilit kutakin vuosirahasäännön meno- ja tuloluokkaa varten siten järjestettyinä, että voidaan nähdä, paljonko luokkaa kohti vahvistetusta määrärahasta on käytetty tai

kertynyt, sekä ne muut tilit, jotka saattavat olla tarpeellisia kaupungin kokonais-rahaliikkeeseen osoittamiseksi.

Tämä pääkirja laaditaan kuukausittain rahatoimikonttorin kirjanpidon sekä niiden tiliraporttien nojalla, mitkä eri virastot 26 §:n mukaan ovat velvolliset rahatoimikonttoriin antamaan.

34 §.

Niiden kaupungin laitosten, joilla tavarahankintojen tai työsuoritusten perusteella on saamisia muilta kaupungin laitoksilta, tulee kuukausittain asianomaisille virastoille antaa asianmukaisesti hyväksytyt ja kirjanpitotiliä osoittavalla merkinnällä varustetut laskut.

35 §.

Kukin kassa- ja tilivirasto on velvollinen ennen jokaisen kuukauden viidettätoista päivää edelliseltä kuukaudelta pääkirjastaan laatimaan sekä rahatoimikonttoriin ja revisionikonttoriin antamaan sellaisen bilanssin, joka osoittaa ei ainoastaan kutakin vuosirahasääntömomenttia kohti vahvistetun määrärahan, vaan myös mitä kuukauden loppuun asti on määrärahoista käytetty tai kertynyt sekä niinkään pääkirjan muilla tileillä olleen rahaliikkeen määrän.

Rahatoimikonttori on velvollinen vuoden kolmelta ensimmäiseltä neljännekseltä seuraavan kuukauden kuluessa antamaan maistraatille, kaupunginvaltuustolle, rahatoimikamarille ja revisionikonttorille kaikkia kaupungin tuloja ja menoja osoittavan bilanssin siihen kuuluvine selityksineen.

36 §.

Jos kassaviraston hoidossa on vahvistetun rahasäännön ulkopuolella olevia, kaupungille kuuluvia erinäisrahastoja, on näistä pidettävä erityinen kirjanpito, joka on niin järjestettävä, että siitä aina käy selville kunkin rahaston menot ja tulot sekä sen pääomamäärä.

37 §.

Kassaviraston hoidossa olevista kruunun ynnä muista vieraista varoista on pidettävä erityinen kirjanpito, josta aina nähdään, mitä on kannettu ja asianomaisille maksettu sekä paljonko näitä varoja on tilittämättöminä.

38 §.

Laitokset, lautakunnat ja yksityiset henkilöt, jotka 19 §:n mukaan ovat velvolliset tekemään tilin kaupungin varojen kannannasta, pitäkööt sellaista kirjaa, kuin se kassavirasto, jonka alaisia ne tilitykseen nähden ovat, revisionikonttorin kanssa neuvoteltuaan, kussakin tapauksessa määrää.

39 §.

Laitokset ja lautakunnat, jotka 20 §:n 2 kohdan mukaan ovat kaupungin kassavirastosta tilityksen ehdolla saaneet ennakkovaroja käytettäväkseen, ovat velvolliset pitämään kassakirjaa ja siihen joka päivä kirjoittamaan menot sillä tavoin, että käypi selville, mihin rahasäännön menomomenttiin suoritukset kuuluvat ja, edellyttäen rahatoimikamarin myöntäneen luvan tulojen kantamiseen, merkitsemään nekin samalla tavalla. Kassakirja on joka kuukaudelta päätettävä ja rahasäästö siihen merkittävä.

40 §.

Laitokset ja lautakunnat, jotka jonkin kaupungin kassaviraston kautta maksavat menonsa, ovat velvolliset kaikista hyväksymistään laskuista ja muista asiakirjoista pitämään sellaista kirjaa, että siitä aina voidaan nähdä, paljonko laitosta tai lautakuntaa varten vuosirahasäännössä myönnetystä määrärahasta on käytetty.

41 §.

Kalenterivuoden umpeen kuluttua on jokaisen kassa- ja tiliviraston laadittava tilinpäätös, jonka tulee valmistua niin ajoissa, että tilit joutuvat joulukuun 8 päivänä 1873 annetun kunnallisasetuksen 67 §:n määräämässä järjestyksessä yleisen raastuvankouksen valitsemien tilintarkastajien tarkastettaviksi.

Tilinpäätöstä varten on kaikkien laitosten ja lautakuntien sille kassa- tai tilivirastolle, jonka alaisia ne tilintekoon nähden ovat, annettava ennen tammi-kuun 15 päivää tilivuoden jälkeisenä vuonna maksamatta olevien laskujen ja perimättä olevien saamisten luettelo sekä kaikki muut tiedot ja ilmoitukset, jotka tilinpäätöstä tehtäessä voivat olla tarpeellisia.

Kassa- ja tilivirastot ovat niinkään velvolliset hyvissä ajoin ja viimeistään ennen helmikuun 1 päivää rahatoimikonttorille antamaan kaikki tiedot ja ilmoitukset, jotka rahatoimikonttori kaupungin yleisilinpäätöstä tehdessään saattaa tarvita.

42 §.

Tilinpäätöksiä tehtäessä on otettava huomioon, mitä 4 §:n 2 kohdassa on siirtomäärärahojen siirtämisestä seuraavaan vuoteen säädetty.

Niinkään on katsottava, että ne tulot ja menot, jotka kohdistuvat tilivuoteen, mutta vasta joulukuun 31 päivän jälkeen suuruudeltaan määrätään, tilinpäätöksessä siirretään tulo- tai menorästeinä seuraavaan vuoteen.

43 §.

Tilinpäätöksen valmistuttua on kassa- ja tilivirasto velvollinen rahatoimikonttoriin antamaan pääkirjansa johdolla laaditun taulun, joka sisältää yksityiskohtaisen vertailun tilien ja kunkin meno- ja tulomomentin välillä, sekä kunkin tilin kohdalla eri sarakkeessa laskelman, millä määrällä meno kenties on ylitetty tai alitettu ja tulo osoittaa vajausta tai ylijäämää. Tämän lisäksi tulee kassa- ja tilivirastojen rahatoimikonttorille antaa kaikki ne muut tiedot, jotka konttori saattaa tarvita laatiessaan sitä tilinpäätöskertomusta, jonka se johtosääntönsä mukaan on velvollinen kaupunginvaltuustolle ja vuositilintarkastajille antamaan.

44 §.

Kaupungin teknillisissä laitoksissa on 32 §:ssä säädetyn kirjanpidon ohessa pidettävä tavallinen liikekirjanpitokin. Vuoden lopussa on laadittava yksityiskohtainen voitto- ja tappiotili, joka näyttää laitoksen voiton taikka tappion tilivuodelta.

Voitto- ja tappiotiliä laadittaessa on otettava varteen, mitä kaupunginvaltuusto laitosten kuolettamisesta ja koron laskemisesta on erittäin määrännyt.

45 §.

Kirjoista älköön sattuneita virheitä ja erehdyksiä raapimalla älköönkä syövyttävillä aineilla poistettako, vaan oikaistakoon ne rivin yläpuolelle tehdyllä kirjoituksella tahi erityisillä kirjanpitoerillä siten, että menettelytapa siinä selvästi käy ilmi.

V. Inventtaus ja omaisuusluettelot.

46 §.

Rahatoimikamarin vahvistaman kaavakkeen mukaan tulee niiden laitosten ja lautakuntain, joiden hoitoon kaupungin kiinteää omaisuutta on uskottu, pitää joulukuun 8 päivänä 1873 annetun kunnallisasetuksen 72 §:n määräämiä kiinteistöluetteloita. Näiden luetteloiden tulee sisältää, paitsi muuta, kiinteistön hankinta- tai rakennusarvo, palovakuutusarvo, jos kiinteistö on vakuutettu, sekä kirjanpitoarvo, joka on määrättävä joulukuun 8 päivänä 1873 annetun kunnallisasetuksen 72 §:n 3 kohdassa olevan säännöksen nojalla pidettävissä katselmuksissa. Kuitenkin on kaupungin teknillisten laitosten käytössä olevien kiinteistöjen kirjanpitoarvo vuosittain määrättävä noudattamalla kaupunginvaltuuston teknillisiä laitoksia varten vahvistamaa kuoletussuunnitelmaa.

Kiinteistöluetteloista on vuosittain ennen helmikuun 15 päivää annettava jäljennös rahatoimikonttoriin otettavaksi huomioon kaupungin yleisinventtaariota laadittaessa.

47 §.

Laitokset ja lautakunnat, joiden huostassa on kaupungille kuuluvaa irtaimistoa, ovat velvolliset pitämään tarkkaa irtaimistoluetteloa, joka sisältää esineen nimen, kappalemäärän, hankinta-arvon ja säilytyspaikan.

Irtaimistoluetteloa on vuoden kuluessa täydennettävä sitä myöten kuin uutta irtaimistoa hankitaan. Jokainen tilivirasto on sitä paitsi velvollinen pitämään vuoden kuluessa maksamiensa laskujen perusteella tarkkaa kontrolliluetteloa hankitusta uudesta irtaimistosta.

Kalenterivuoden lopulla on irtain omaisuus asianomaisen laitoksen tai lautakunnan toimesta inventattava ja irtaimistoluettelo tarkistettava, jolloin samalla on merkittävä, mitkä esineet iän ja kulumisen johdosta ovat siinä määrin menettäneet arvoaan, että ne olisivat luettelosta poistettavat. Tällainen poistaminen ei kuitenkaan saa tapahtua, ennenkuin kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajat revisionikonttorin ehdotuksesta ovat toimenpiteen hyväksyneet.

Inventtauksen tapahduttua on irtaimistoluettelosta asianomaiselle kassatai tilivirastolle annettava jäljennös, jonka tulee olla niiden henkilöiden allekirjoittama, jotka 2 §:n 4 kohdan mukaan ovat oikeutetut laitoksen tai lautakunnan puolesta hyväksymään maksettaviksi esitetyt laskut tai muut asiakirjat.

Sittenkuin revisionikonttori ja kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajat ovat irtaimistoluettelot tarkastaneet ja revisionikonttorin pitämiin kontrolliluetteloihin verranneet, ovat luettelot ennen helmikuun 15 päivää saatettavat rahatoimikonttorin tiedoksi huomioon otettaviksi kaupungin yleisinventtaariota laadittaessa.

48 §.

Laitokset, jotka tarvettaan varten hankkivat raaka-aineita sekä rakennustarpeita tai muita tarveaineita, ovat velvolliset näistä tavaroista pitämään kirjaa, joka osoittaa, paljonko ja mihin hintaan kutakin tavaraa on hankittu sekä mihin ja minkä verran sitä on käytetty, jotta joka aika voidaan kirjasta nähdä, paljonko eri tavaroita on varastossa.

Samanlaista kirjaa on pidettävä myytäväksi hankitusta tai valmistetusta tavarasta.

Jäljellä olevia varastoja vuoden lopussa inventatessa ovat raaka-aineet, rakennustarpeet, tarveaineet ja myytäväksi ostetut tavarat arvioitavat viimeiseen hankintahintaansa, mutta myytäväksi valmistettu tavara valmistushintaansa.

Jäljellä olevain varastojen luettelot ovat niiden henkilöiden allekirjoittamina, jotka 2 §:n 4 kohdan mukaan ovat oikeutetut hyväksymään maksettaviksi esitetyt laskut tai muut asiakirjat, hyvissä ajoin lähetettävät asianomaisille kassat tai tilivirastoille, joista ne revisionikonttorin ja kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajain tarkastamina ovat ennen helmikuun 15 päivää saatettavat rahatoimikonttorin tiedoksi yleisinventtaarioon ottamista varten.

49 §.

Rahatoimikonttorin tulee pitää tarkat tilit ynnä erääntymiskirjaa kaupungin obligatioista sekä velkakirjoista ja muista saamisista ynnä veloista. Obligatiot ovat kirjaan pantavat niiden hintojen mukaan, joista ne on ostettu.

Näiden tilien sekä 46, 47 ja 48 §:ssä mainittujen luetteloiden perusteella tulee rahatoimikonttorin laatia vuositilintarkastajille kaupungin tilien keralla annettavaksi yksityiskohtainen yleisinventtaario sekä omaisuusbilanssi, joka osoittaa kaupungin taloudellisen tilan vuoden vaihteessa, sisältäen pääryhmin toisella puolella kaikki kaupungin varat ja toisella puolella kaikki kaupungin velat ja netto-omaisuuden.

Sekä yleisinventtaario että omaisuusbilanssi ovat kaupunginkamreerin allekirjoitettavat.

VI. Yleinen säännös.

50 §.

Edellä oleva johtosääntö on, painettuna molemmilla kotimaisilla kielillä, aina oleva saatavana kaikissa kaupungin kassa- ja tilivirastoissa.

Helsingin kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajain johtosääntö.

1 §.

Helsingin kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajat, lukuaan viisi, sekä kolme varamiestä näille, valitsee kaupunginvaltuusto joulukuun varsinaisessa kokouksessa seuraavaa kalenterivuotta varten.

2 §.

Kalenterivuoden alussa tulee inventtaajain kokoontua valitakseen puheenjohtajan ja sopiakseen noudatettavasta työohjelmasta. Inventtaajain sihteerinä toimii revisionikonttorin määräämä virkamies.

3 §.

Inventtaajain on velvollisuus yhden tai useampain kaupungin revisionikonttorin määräämään virkamiesten avustamina valvoa, että kaupungin virastot, lautakunnat ja laitokset pitävät säädettyjä kalusto- ja tavaraluetteloita, sekä aika-ajoin toimittaa kaluston säilytyspaikoissa ja varastoissa tarkastuksia ja inventauksia todetakseen, että luettelot ovat oikeat.

Inventtaarioluetteloista inventtaajat revisionikonttorin ehdotuksesta määrät-kööt poistettavaksi sellaisen omaisuuden, joka tarkastettaessa havaitaan arvottomaksi.

4 §.

Inventtaajat ovat velvolliset toimivuotensa päätyttyä viimeistään helmikuun kuluessa antamaan kaksin kappalein laaditun, kaikkien inventtaajain allekirjoittaman kertomuksen inventtauksen toimittamisesta. Kertomuksen toinen kappale on annettava rahatoimikamariin, toinen revisionikonttoriin, joka oman kertomuksensa kera pitää sen vuosilintarkastajain saatavana.

5 §.

Jos inventtaajat tekevät muistutuksia inventtaarioluetteloita tai omaisuuden säilyttämistä ja hoitoa vastaan, on asianomaisen selitys vaadittava kaupungin revisionikonttorin välityksellä, minkä jälkeen asiassa syntyneet asiakirjat inventtaajain harkinnan mukaan annetaan vuosilintarkastajain tiedoksi ja sitä muuta toimenpidettä varten, jonka tilintarkastajat havaitsevat tarpeelliseksi.

Jos hoidon puutetta tai hukkaamista huomataan, on siitä ilmoitettava kaupunginvaltuustolle.

6 §.

Inventtaajat saavat palkkiota kaupunginvaltuuston määräämän summan, jonka rahatoimikonttori heille osoittaa maksettavaksi revisionikonttorin hyväksymää laskua vastaan, niin pian kuin 4 §:ssä mainittu kertomus on annettu.

Inventtaaja saa virkamatkoista laskea korvausta yhden hevosen kyydistä, toisen luokan rautatieliipusta tai ensimmäisen luokan laivaliipusta sekä päivärahaa kaksikymmentäviisi markkaa päivältä.

Helsingin kaupungin revisionikonttorin johtosääntö.

I. Revisionikonttorin yleinen tehtävä.

1 §.

Revisionikonttorin tehtävänä on toimittaa kaupungin omaisuudenhoidon, rahatoimen ja tililaitoksen valvonta sekä sellainen kaupungin tilien tarkastus, että vuosilintarkastajat voivat vapautua yksityiskohtain ja numerojen tarkastuksesta.

2 §.

Revisionikonttorin on tarkastettava:

- 1) että kaupungin kirjanpito on ajanmukaisesti järjestetty ja täsmällisesti hoidettu;
- 2) että tilit ja niiden perustuksena olevat asiakirjat ovat numerolleen oikeat;
- 3) että vahvistettuun vuosirahasääntöön merkityt tai kaupungille muutoin kuuluvat tulot ovat säädetyssä järjestyksessä kannetut ja kaupunginkassaan asianmukaisesti tilitetty;
- 4) että maksut kaupunginkassasta ovat suoritettut vahvistetun vuosirahasäännön tai asianomaisen viranomaisen tekemäin päätösten nojalla sekä kaupungin kassa- ja tililaitoksen voimassa olevan johtosäännön määräysten mukaisesti;
- 5) että kaupungin kiinteästä ja irtaimesta omaisuudesta pidetään säädettyjä luetteloja;
- 6) että tilittäjäviranomaiset kaupungin rahavarojen ja muun omaisuuden hoidossa noudattavat voimassa olevia määräyksiä ja kaupunginvaltuuston päätöksiä

eivätkä mene sen toimivallan ulkopuolelle, mikä voimassa olevain ohje- ja johtosääntöjen mukaan niille kuuluu; sekä

7) että tilittäväviranomaisten hallintotoimenpiteet ovat tarkoituksenmukaisia sekä kaupungin taloudellisen edun että järkipärisen taloudenpidon kannalta katsoen.

3 §.

Revisionikonttorin tulee, milloin sen tarpeellisenä pitää, toimittaa kaupungin rahavarojen, arvopaperien ja muun omaisuuden inventtauksia. Kassavirastojen sekä näiden alitilittäjien huostassa olevat rahavarat ovat vähintään neljästi vuodessa laskettavat, ollen revisionikonttori jokaisesta tällaisesta toimituksesta velvollinen laatimaan pöytäkirjan ja antamaan siitä jäljennöksen rahatoimikamariin.

4 §.

Kaupungin kassa- ja tilivirastot sekä muut tilittäjät ovat velvolliset revisionikonttorin vaatimuksesta antamaan sen tarkastettaviksi kaikki kaupungin tilinpitoon kuuluvat tilikirjat liitteineen ja muine asiakirjoinen sekä muutoin antamaan revisionikonttorille kaikkea sitä avustusta, mikä saattaa olla omiaan revisionikonttorin työtä helpottamaan.

Niinikään on revisionikonttori tarkastustyön toimittamista varten oikeutettu kaikilta kaupungin johto- ja lautakunnilta saamaan kaikki pöytäkirjat, saapuneet ja lähetetyt kirjelmät, kartat, kustannusarviot, piirustukset ja muut asiakirjat, jotka tarkastusta toimitettaessa huomataan tarpeellisiksi.

5 §.

Kun kaupunginvaltuusto, rahatoimikamari tai muu virasto antaa määräyksiä kassaliikkeestä, kirjanpidosta tai tilinteosta, on revisionikonttorille hyvissä ajoin niistä annettava tieto ja samalla täydellinen jäljennös sanotuista määräyksistä.

Samoin tulee kaikkien laitosten ja lautakuntien revisionikonttorille antaa jäljennökset kaikista kaupungin puolesta laadituista kauppa-, hankinta- y. m. välikirjoista.

6 §.

Kaikki kaupungin asettamat johto- ja lautakunnat ovat velvolliset revisionikonttorin tekemien muistutusten ja huomautusten johdosta mahdollisimman joutuisasti antamaan revisionikonttorin vaatimat lausunnot ja selitykset.

Ellei revisionikonttori tekemiensä huomautusten johdosta välittömästi voi saada aikaan oikaisua toivomaansa suuntaan, tehköön tarpeellisiksi havaitsemansa esitykset rahatoimikamarille. Jos revisionikonttori on rahatoimikamarin sanottujen esitysten johdosta päättämiin toimenpiteisiin nähden eri mieltä tai jos muistutus kohdistuu rahatoimikamarin omaan toimintaan, alistettakoon asia kaupunginvaltuuston harkittavaksi.

7 §.

Jos revisionikonttorin huomauttama puutteellisuus voi tuottaa korvausvelvollisuuden taikka jos muistutus koskee vajausta taikka muutoin on sitä laatua, että syytteen pitää seurata, ilmoittakoon revisionikonttori, kohta kuin virhe on huomattu, asian maistraatille ja samalla kertaa rahatoimikamarinkin tiedoksi.

8 §.

Revisionikonttori on velvollinen vuositulintarkastajille viimeistään huhtikuun 15 päivänä antamaan kertomuksen toiminnastaan edellisen tilivuoden aikana,

minkä ohessa revisionikonttorin tulee pitää vuositilintarkastajain saatavina kaikki tilivuoden aikana syntyneet revisionipäiväkirjat, muistutuskirjelmät ja muu kirjenvaihtonsa.

Kertomukseen tulee sisältyä:

- 1) tiedonanto siitä, onko tehty tilinpäätös oikea;
- 2) tieto siitä, ovatko tilittäjäviranomaiset ja missä kohdin kaupungin tulojen ja menojen suhteen tahi sen varain ja velkain hoidossa ilman asianmukaista lupaa poikenneet vuosirahasäännön tahi muista kaupungin taloudenhoidosta annetuista määräyksistä;
- 3) ne asiat, mitkä revisionikonttori tahtoo alistaa vuositilintarkastajain harkittaviksi; sekä
- 4) ehdotukset revisionikonttorin tarpeellisina pitämiksi muutoksiksi kaupungin kassa- ja tililaitoksesta tahi hallinnosta muutoin voimassa oleviin määräyksiin.

Jos vuositilintarkastajat pitävät sen tarpeellisenä, tulee revisionikonttorin määrätä joku virkamiehistään olemaan vuositilintarkastuksessa saapuvilla antamassa niitä revisionikonttorin toimialaan kuuluvia tietoja, joita vuositilintarkastajat saattavat tarkastustyössään tarvita.

II. Revisionikonttorin virkamiehet ja heidän velvollisuutensa.

9 §.

Revisionikonttorin virkamiehet ovat: yksi kaupunginreviisori, neljä revisoria ja yksi reistraattori. Näiden lisäksi otetaan revisionikonttorin palvelukseen tarpeellinen määrä vakinaisia ja ylimääräisiä apulaisia sekä vahtimestari.

Kaupunginreviisorin ja reviisorit, joiden tulee omata perusteelliset tietopuoliset ja käytännölliset tiedot kirjanpito- ja revisioniteknikassa sekä mieluiten olla kunnallishallintoon ja liikealaan perehtyneitä, asettaa kaupunginvaltuusto virkaan, sittenkuin virat ovat maistraatin toimesta olleet julistetut avonaisina haettaviksi 30 päivän kuluessa, viimeksi mainitun viranomaisen esityksestä, reviisorit kaupunginreviisoria kuultuaan.

Reistraattorin, jonka tulee olla kirjanpito- ja revisioniteknikkaan perehtynyt, asettaa kaupunginvaltuusto revisionikonttorin esityksestä viran oltua konttorin toimesta julistettu avonaisena haettavaksi 14 päivän kuluessa.

Apulaiset ja vahtimestarin ottaa ja erottaa kaupunginreviisori, joka myös määrää heidän palkkansa vuosirahasääntöön otetun määrärahan puitteissa.

10 §.

Virkamatkoista saavat revisionikonttorin virkamiehet laskea korvausta yhden hevosen kyydistä, toisen luokan rautatielipusta tai ensimmäisen luokan laivalipusta sekä päivärahaa kaksikymmentä markkaa päivältä.

11 §.

Kaupunginreviisori on revisionikonttorin johtaja ja tässä ominaisuudessaan velvollinen:

ryhtymään revisionikonttorin puolesta ja sen nimessä kaikkiin niihin toimenpiteisiin, mitkä tämän johtosäännön mukaan ovat revisionikonttorille määrättyt;

maksettavaksi hyväksymään revisionikonttorin menosääntöön kuuluvat laskut ja muut asiakirjat;

jakamaan revisionikonttorin alaan kuuluvat tehtävät konttorin virkamiesten kesken sekä tarpeen mukaan ohjaamaan heitä töissään;

pitämään silmällä konttorin virkamiesten työtä ja sitä varten katsomaan, että tilien tarkastus toimitetaan oikeassa järjestyksessä ja tarpeellisen joutuisasti ja tarkasti, sekä että siinä ja muistutusten teossa noudatetaan yhtenäistä menettelyä, samoin kuin että reviisorit huolellisesti ja selvästi pitävät revisioni-päiväkirjaansa;

valvomaan, että reviisorit säädetyssä järjestyksessä toimittavat kaupungin kassojen, varastojen ja irtaimen omaisuuden inventauksia;

tutkimaan revisorien kaupungin tilejä tai taloudellista hallintoa vastaan tekemät muistutukset sekä ryhtymään sellaisiin toimenpiteisiin, joihin harkitsee muistutusten antavan aiheutta;

tarkastamaan, että kaupungin kassa- ja tilivirastoissa vuoden vaihteessa tehdyt tilinpäätökset ovat vahvistettujen perusteitten mukaan laaditut ja muutoin oikeat;

antamaan kaupungin kassa- ja tilivirastoissa palveleville virkamiehille tarpeellista opastusta kaupungin kirjanpidon järjestämisessä ja hoitamisessa;

antamaan kaupunginvaltuuston tai rahatoimikamarin pyytämiä lausuntoja kaikista rahavarainhoitoa, kirjanpitoa ja kontrollia koskevista kysymyksistä;

olemaan saapuvilla joulukuun 8 päivänä 1873 annetun kunnallisasetuksen 71 §:n säätämistä kaupungin rahavarojen tarkastuksissa;

valmistamaan ja, jos tarpeellisenä pidetään, mieskohtaisesti rahatoimikamarissa esittämään ne asiat, jotka revisionikonttorista rahatoimikamarin harkittaviksi jätetään tai joista rahatoimikamari on revisionikonttorin lausuntoa pyytänyt;

tarkastamaan rahatoimikamarin määräyksestä vuotuiset rahasääntöehdotukset muotopuoleen nähden, ennenkuin kamari ryhtyy niitä asiallisesti käsittelemään, sekä esittämään rahatoimikamarille, mitä hänellä siinä suhteessa saattaa olla niitä vastaan huomauttamista;

seuraamaan kaupungin taloushallinnon menoa ja toimittamaan, kun tarpeellisenä pitää, erikoistarkastuksia ja tutkimuksia saadakseen selville, ovatko laitosten ja lautakuntien toimenpiteet olleet tarkoituksenmukaisia ja kaupungin edun kannalta hyödyllisiä ja onko rahainhoito ollut huolellista, sekä voidakseen ehdottaa toimenpiteitä, jotka saattavat edistää säästäväisyyttä tahi johtaa olevain epäkohtain korjautumiseen; samoin kuin

seuraamaan tarkoin kehitystä kunnallisen kassa- ja tililaitoksen alalla sekä tekemään aloitteita ja esityksiä kaupungin kassa- ja tililaitoksen kehittämiseksi ynnä sitä koskevien säännösten muuttamiseksi ajanmukaiselle kannalle.

Kaupunginrevisiorin ollessa estyneenä virkaansa hoitamasta tai virasta vapaana tai viran ollessa avonaisena hoitaa hänen tehtäviään virassa vanhin revisori.

12 §.

Revisori on velvollinen:

antamaan hänen johdollaan työskenteleville revisionikonttorin apulaisille tarpeellista ohjausta ja valvomaan, että he joutuisasti, tarkasti ja tunnollisesti suorittavat tehtävänsä;

tutkimaan revisionikonttorin apulaisten tarkastustyöstään tekemiä muistiinpanoja ja erityisesti tarkastamaan ne tilikohdat, joita vastaan apulaiset ovat huomautuksia tehneet;

valvomaan, että kaupungin kassa- ja tilivirastojen sekä näiden alitilittäjien kirjanpito sääntölisesti ja annettujen määräysten mukaisesti hoidetaan;

tarkastamaan kaupungin tilikirjoja ja niihin kuuluvia liitteitä, jolloin erittäin on katsottava:

1) että alkava bilanssi vuoden alussa on yhtäpitävä edellisen vuoden päättyvän bilanssin kanssa;

2) että kaikki kaupungin arvioidut tulot ovat annettujen määräysten mukaisesti veloitettut, kannetut ja vuosirahasäännön mukaisesti asianomaisten tulo-tilien hyväksi merkityt;

3) että myöskin kaikki tuloarvion ulkopuolella olevat tulot ovat laatunsa mukaisesti oikein merkityt;

4) että kaikki tuloerät ovat asianmukaisilla reversaaleilla tai muilla todisteilla vahvistetut;

5) että muita menoja ei ole suoritettu kuin semmoisia, joita varten vuosirahasäännössä on osoitettu määrärahat tahi joista on erittäin määrätty ja jotka ovat asianmukaisesti maksettavaksi määrättyt;

6) että kirjoissa olevat pankkitilit ovat pankkilaitoksista hankittujen tilotteiden kanssa yhtäpitävät;

7) että lunastetut obligatiot ja obligatiokuponkit ovat maksettaviksi erääntyneet;

8) että ostot ja myynnit ovat toimitetut sopivimmalla tavalla ja että maksetut ja saadut hinnat ovat sopusoinnussa tavarain laadun ja vallitsevan markkinatilan kanssa;

9) että tulot ja menot tilitetään bruttoluvuin, niin ettei tehdä menojen vähennystä tuloista eikä tulojen vähennystä menoista, paitsi kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön 3 §:ssä mainituissa poikkeustapauksissa;

10) että jonkin tilivuoden varalta sen vuoden rahasäännön mukaisesti avattuihin tulo- ja menotileihin ei merkitä semmoisia tuloja eikä menoja, jotka kuuluvat johonkin muuhun tilivuoteen;

11) että kaikki menoerät ovat asianmukaisilla tilitodisteilla vahvistetut ja oikein tileihin merkityt;

12) että vähennykset, peruutukset ja poistot ovat määräysten mukaisessa järjestyksessä toimitetut ja oikeiksi todistetut;

13) että etumaksuiksi tai muiksi saamisiksi kirjaan merkityt määrät perustuvat asianmukaisesti annettuihin määräyksiin;

14) että on pidetty huolta siitä, että tuloerät ja kaupungin muut saamiset niin pian kuin suinkin peritään taikka oikeassa järjestyksessä poistetaan tileistä;

15) että määrärahoja ainoastaan rahasäännössä säädetyissä rajoissa on varattu vuodesta toiseen;

16) että kaupungin laitosten keskievät välitykset ovat oikein tileihin merkityt; sekä

17) että tilinpäätös on oikea ja asianmukaisesti tehty;

toimittamaan kaupunginreviisorin määräyksestä kassavirastoissa ja niiden alitilittäjien luona kassainventtauksia, jolloin on katsottava, että kaupungin rahavarain hoidosta annettuja säännöksiä tai muita määräyksiä on tarkoin noudatettu;

tarkastamaan, että kaupungin kassa- ja tilivirastojen antamat kuukausiraportit ja kuukausibilanssit ovat kirjanpidon kanssa yhtäpitävät;

katsomaan, että kaupungin laitoksissa ja lautakunnissa pidetään kalustoluettelot annettujen määräysten mukaan sekä säädetyjä kaupungin kiinteän omaisuuden luettelot;

toimittamaan kaupunginreviisorin määräyksestä kaupungin kaluston ja muun irtaimen omaisuuden tarkastuksia ja inventtauksia saadakseen selville, ovatko pidetyt kalustoluettelot ja niihin merkityt omaisuusarvot oikeat;

pitämään kaupunginreviisorin osoitusten mukaan revisionipäiväkirjaa;

ilmoittamaan viipymättä kaupunginreviisorille huomattessaan tarkastamis-
saan tileissä virheellisyyksiä, rahain tai muun omaisuuden hoidossa huolimatto-
muutta tai hallinnossa menettelyä, joka on voimassa olevien säännösten tai an-
nettujen määräysten kanssa ristiriidassa taikka muutoin kaupungin hyödyn kan-
nalta epäedullista; sekä

antamaan kaupunginreviisorille kuukausittain lyhyen kirjallisen selonteon
tarkastustyön kulusta ja tarkastuksessa tekemistään huomioista.

13 §.

Reistraattori on velvollinen:

hoitamaan konttorin kaikki diarit;

hoitamaan revisionikonttorin arkistoa, kirjastoa ja kalustoa sekä pitämään
niistä luetteloa;

pitämään tarkkoja erikoisluetteloja 5 §:ssä mainituista määräyksistä ja
välikirjoista sekä tarpeen mukaan antamaan niistä tietoja revisionikonttorin
muille virkamiehille ja apulaisille;

pitämään huolta siitä, että kaikki revisionikonttorista lähtevät toimituskirjat
joutuisasti ja huolellisesti kirjoitetaan puhtaaksi, vertaillaan ja lähetetään;

kirjaan panemaan ja tilimerkinnällä varustamaan sekä varmentamaan ne
revisionikonttorin menosääntöön kuuluvat laskut ja muut asiakirjat, jotka revi-
sionikonttori maksettaviksi hyväksyy;

pitämään nimikirjaa revisionikonttorin virkamiehistä ja apulaisista;

hoitamaan kaupunginreviisorin määräyksestä reviisorin tehtäviä tämän
estyneenä ollessa; sekä

toimittamaan tämän lisäksi niitä tehtäviä, jotka 14 §:n mukaan kuuluvat
revisionikonttorin apulaiselle.

14 §.

Revisionikonttorin apulainen on velvollinen töissä avustamaan sitä tahi
niitä reviisoreita, joiden apulaiseksi kaupunginreviisori hänet asettaa. Erityisesti
tulee apulaisen reviisorin tarkemman osoituksen mukaan:

tarkastaa maksumääräyksiin kuuluvat laskut ja muut tilitodisteet, jolloin
on kiinnitettävä huomiota siihen:

1) että laskut ja todisteet ovat numerolleen oikeat;

2) että asianomainen viranomainen on ne maksettaviksi hyväksynyt;

3) että rahasäännön mukainen kirjanpitotili on kullekin laskulle tai tili-
todisteelle merkitty; sekä

4) että kassasta maksetut rahamäärät ovat asianmukaisesti kuitatut;

tarkastaa, että kirjanpitokirjat ovat maksumääräysten kanssa yhtäpitävät
sekä muutoin numerolleen oikeat ja oikein pidetyt;

pitää tarkastustyöstään päiväkirjaa reviisorin antamien ohjeitten mukaan;

ilmoittaa viipymättä reviisorille, kun tileissä tai kirjanpidossa on huomattu
korjausta kaipaavia virheitä tai seikkoja, jotka näyttävät vaativan revisioni-
konttorin puolelta asiallista ja yksityiskohtaisempaa tarkastusta; sekä

hoitaa kaupunginreviisorin määräyksestä reviisorin tai reistraattorin teh-
täviä näiden estyneinä ollessa.

15 §.

Muutoin ovat kaikki revisionikonttorin virkamiehet, apulaiset ja vahtimestari velvolliset tekemään ne työt ja toimittamaan ne tehtävät, jotka kaupunginrevisori antaa heille viran puolesta suoritettaviksi yli sen, mikä tässä edellä on määrätty.

16 §.

Kaikki revisionikonttorin toimialaan kuuluvat tarkastustyöt ovat, mikäli mahdollista, toimitettavat sen laitoksen huoneistossa, missä tarkastuksen alaisia tilejä pidetään.

Tarkastuksenalaisia tilejä ja asiakirjoja älköön vietäkö pois revisionikonttorin työhuoneesta eikä sen laitoksen huoneistosta, missä tarkastus tapahtuu.

17 §.

Revisionikonttorista lähetettävät toimituskirjat allekirjoittaa sen puolesta kaupunginrevisori ja varmentaa reistraattori.

18 §.

Kaikki revisionikonttorin virkamiehet ovat velvolliset alistumaan sellaiseen laajempaan virantoimitusvelvollisuuteen tai tehtävään tasoitukseen, kuin saattaa tulla kysymykseen konttorin vastaisessa järjestysmuodon muutoksessa.

Terveys-
hoitojärjestys
vahvistettu.

Kirjelmässä joulukuun 29 päivältä 1917 maistraatti ilmoitti¹⁾, että kuvernöörinvirasto oli saman kuukauden 20 päivänä vahvistanut kaupunginvaltuuston kesäkuun 5 päivänä 1917 hyväksymän ja seuraavan marraskuun 13 päivänä muuttaman ehdotuksen kaupungin uudeksi terveydenhoitojärjestykseksi.

Lykkäystä ter-
veydenhoito-
järjestyksen
XIII luvun 6
§:n soveltami-
seen nähden
anottu.

Johtaja K. A. Paloheimo anoi²⁾ kaupunginvaltuustolta lupaa ainakin kaksi vuotta pitää nautaeläimiä omistamassaan Guntähdenkadun talossa n:o 2. Kun mainittu talo sijaitisi vahvistetun kaupunginasemakaavan ulkopuolella, oli hakija erityisettä luvattakin oikeutettu nauttimaan anomaansa etua, minkätähden toimenpidettä valtuuston puolelta ei ollut tarpeen³⁾. Valmisteluvaliokunta kuitenkin ehdotti, että valtuusto, siihen nähden että maidon hankinnan helpottaminen kaupunkiin oli silloisen elintarvepuutteen vallitessa terveydenhoitokannalta suotava, ryhtyisi sen suuntaiseen toimenpiteeseen, että uuden terveydenhoitojärjestyksen XIII luvun 6 §:n 1 ja 2 mom. muutettaisiin niin, että sikain ja nautaeläinten pito vahvistetun kaupunginasemakaavan alueella oli toistaiseksi kielletty, ellei terveydenhoitolautakunta katsonut semmoisin ehdoin, joita se kussakin eri tapauksessa piti terveydenhoitokannalta sopivana määrätä, voivansa tähän myöntyä, ja myönnettäisiin tuollainen lupa harkinnan mukaan määrääjäksi. Elintarvepulan poistuttua puheenalainen terveydenhoitojärjestyksen määräys jälleen tulisi voimaan.

Kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ maaherralta anoa, että mainittujen määräysten soveltaminen lykättäisiin toistaiseksi, 1 momentin kuitenkin ainoastaan mikäli nautaeläimiä koski.

¹⁾ Kvston pöytäk. 24. 1. 31 §. — ²⁾ S:n 12. 11. 29 §. — ³⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 199—222. — ⁴⁾ Kvston pöytäk. 26. 11. 41 §.

Antaessaan lausunnon avonaiseksi julistetun terveydenhoidon-tarkastajanviran hakijoista terveydenhoitolautakunta esitti tehtäväksi mainitun virkamiehen toukokuun 13 päivänä 1918 vahvistetun johtosäännön 1 §:än semmoisen muutoksen, että hän terveydenhoitolautakunnan luvalla sai pitää tai hoitaa muutakin virkaa sekä harjoittaa lääkäriammattia. Siihen nähden että kaikki virastot ja lautakunnat olivat saaneet toimekseen antaa ehdotuksia palkanjärjestelystä ja sen yhteydessä tehdyistä päätöksistä johtuviksi muutoksiksi johto- ja ohjesääntöihinsä, ei kaupunginvaltuusto katsonut olevan aihetta tämän yhteydessä muuttaa johtosääntöä, mutta myönsi¹⁾ lääketieteenlisensiaatti F. Hisingerille, joka oli puheenalaiseen virkaan valittu, oikeuden terveydenhoitolautakunnan luvalla harjoittaa lääkäriammattia ja hoitaa muuta tointa.

Ehdotettu terveydenhoidon-tarkastajan johtosäännön muutos.

Kaupunginvaltuuston vuonna 1915 maistraatilta anottua semmoisen muutoksen aikaansaamista poliisijärjestykseen kuin valtuuston hyväksymä maito- ja kermakauppaa koskeva sääntö vaati²⁾, vahvisti Uudenmaan läänin kuvernööri huhtikuun 4 päivänä 1916 seuraavat muutokset lokakuun 30 päivänä 1908 annettuun poliisijärjestykseen.

Eräät poliisijärjestyksen muutokset vahvistettu.

36 §:än lisättiin seuraava uusi momentti:

Ajoneuvosta, jota käytetään lihan tai maidon kuljetukseen, olkoon muutoin voimassa, mitä siitä on erittäin säädetty.

• 113 §:n 1 mom. sai seuraavan sanamuodon:

Tuoretta voita, munia, metsänriistaa, vihanneksia, hedelmiä, marjoja sekä kasveja ja kukkia saa kaupustella vapaasti kaupungilla.

118 §:än liitettiin seuraava uusi momentti:

Maidon kaupasta noudatettakoon mitä siitä on erittäin säädetty.

120 §:n 5 mom. muuttui seuraavaksi:

Astiat, lusikat, kauhat ja muut kalut, joilla ostajain sallitaan tutkia tavaroita, ovat joka kerta jälleen huolellisesti puhdistettavat, eikä niitä saa käyttää tavaroita varastosta ottaessa eikä sinne pannessa, ei myöskään saa kaataa varastoon takaisin, mitä kaluihin tutkimisen jäljeltä on jäänyt.

Virallista ilmoitusta näiden muutosten hyväksymisestä ei ole kaupunginvaltuustolle esitelty, minkätähden niistä ei ole asianmukaisessa paikassa mainittu 1916 vuoden kunnalliskertomuksessa.

Kirjelmässä tammikuun 5 päiväältä maistraatti ilmoitti³⁾ Uudenmaan läänin kuvernöörin joulukuun 19 päivänä 1917 vahvistaneen valtuuston hyväksymän⁴⁾ ehdotuksen voimassa olevan poliisijärjestyksen 114--117 §:n muutoksiksi.

¹⁾ Kvston pöytäk. 29. 10. 16 §. — ²⁾ Ks. 1915 vuod. kert. siv. 161 ja seur.
— ³⁾ Kvston pöytäk. 7. 5. 36 §. — ⁴⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 226 ja 227.

Kaupunginvaltuuston vuonna 1917 poliisijärjestykseen hyväksymät¹⁾ muutokset Uudenmaan läänin maaherra vahvisti lokakuun 30 päivänä 1918, minkä johdosta m. m. edellä mainitut 114—117 § siirtyivät 104—107 §:ksi.

Maistraatin lähetteessä elokuun 14 päivältä pyydettyä kaupunginvaltuuston lausuntoa poliisimestarin ehdottamista muutoksista ja lisäyksistä voimassa olevaan poliisijärjestykseen ja rahatoimikamarin annettua näistä ehdotuksista²⁾ lausunnon antoi³⁾ valtuusto asian valmistelun toimeksi valiokunnalle, johon valittiin herrat Sourander, Söderholm ja Öhman. Valiokunta lausui antamassaan mietinnössä⁴⁾, että poliisimestarin laatimassa ehdotuksessa oli joukko tarpeettomia ja epäkäytännöllisiä yksityiskohtaisia määräyksiä sekä antoi valtuustolle uuden ehdotuksen mainitunlaatuiseksi määräyksiksi.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi⁵⁾ maistraatille lähetettäväksi seuraavan ehdotuksen:

Ehdotus

eräiden Helsingin kaupungin lokakuun 30 päivänä 1908 vahvistetun poliisijärjestyksen pykälään muuttamiseksi poliisin toimittaman kaupungin asukasten silmälläpidon helpottamiseksi.

1 §.

Talonomistaja tai talonisännöitsijä on velvollinen vuosittain ennen tammi-kuun 15 päivää antamaan poliisille tietoja henkilöistä, joilla saman kuukauden 1 päivänä on ollut koti tahi tilapäinen asunto talossa.

Samankaltaisia tietoja on vuoden varrellakin, erityisestä vaatimuksesta, annettava poliisille.

2 §.

Jos joku muuttaa kaupunkiin taikka jos se, jolla on kotinsa täällä, muuttaa toiseen asuntoon kaupungissa tahi sen ulkopuolella olevalle paikkakunnalle, on siitä ilmoitettava poliisille viimeistään kolmantena päivänä muuton tapahtumisesta.

Samanaikaisesti on niinkään ilmoitus tehtävä muista asunnoissa tapahtuneista henkilömuutoksista, nimenmuutoksista, kuolemantapauksista y. m. s.

Nämä ilmoitukset on talonomistajan tahi talonisännöitsijän tehtävä.

Vuokralaisen taas on ilmoitettava vuokraamassaan huoneistossa tapahtuneista muutoksista sille, joka on velvollinen tekemään ilmoituksen poliisille.

¹⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 194 ja seur. — ²⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 22. — ³⁾ Kvston pöytäk. 24. 9. 23 §. — ⁴⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 36. — ⁵⁾ Kvston pöytäk. 12. 11. 25 §.

3 §.

Yksityisen henkilön, joka ottaa luoksensa asumaan matkustajia, on jokaisen matkustajan tulosta ja lähdöstä ilmoitettava talonomistajalle tai talonisännöitsijälle, joka on velvollinen poliisille antamaan ilmoituksen ennen kello kahtatoista seuraavana arkipäivänä.

Semmoista ilmoitusta ei kuitenkaan vaadita maalaisista, jotka ovat tulleet kaupunkiin myymään tavaroitaan, kun oleskelu täällä ei kestä kolmea vuorokautta kauempaa.

Maalla asuvain, mutta kaupungissa säännöllisesti toimessa olevain henkilöjen tulee poliisille antaa kirjallinen ilmoitus siitä, missä he kaupungissa toimivat.

4 §.

Sen, joka ammattina harjoittaa matkustajain majoitusta, on pidettävä kirjaa henkilöistä, jotka hän majoittajana vastaanottaa.

Kussakin hotellissa tai muussa matkustajain majapaikassa pitää sitä paitsi olla taulu, joka osoittaa matkustajain nimet ja heidän huoneittensa numeron.

5 §.

Toiselta paikkakunnalta työtä tahi palvelusta hakemaan tahi vastaanottamaan saapuneen työ- ja palvelusväen tulee seuraavana päivänä poliisille näyttää kotipaikkakunnalta saamansa työkirjat ja ottaa lippu kaupungissa oleskelemista varten; älköönkään sellaisia henkilöitä sitä ennen otettako työhön eikä palvelukseen.

Jos ololipun nojalla kaupungissa oleskeleva haluaa siellä viipyä ololipussa määrättyä aikaa kauemmin, on hänen poliisilta otettava uusi ololippu.

Ulkomaan kansalaisen passi on poliisille näytettävä sillä tavoin kuin siitä on erityisesti säädetty.

6 §.

Jokaisessa talossa on pidettävä tarkkaa luetteloa kaikista talossa asuvista henkilöistä ja siihen merkittävä tapahtuneet muutokset. Luettelon pitäminen on talonomistajan tai talonisännöitsijän asia, mutta voidaan kirjallisella, poliisin tiedoksi saatettavalla sopimuksella luovuttaa toisen henkilön tehtäväksi. Semmoinen henkilö on niinkään velvollinen täyttämään talon omistajalle tahi isännöitsijälle kuuluvan ilmoitusvelvollisuuden.

Ilmoitus, josta 1, 2 ja 3 §:ssä puhutaan, on tehtävä poliisin vahvistaman kaavakkeen mukaan, ja on poliisin asia niinkään vahvistaa edellä 1 kohdassa ja 4 §:ssä määrättyjen vuokralaisluetteloiden ja matkustajakirjain kaavakkeet.

54 §.

Talonomistaja on velvollinen poliisin lähemmän määräyksen mukaan yleisesti näkyvälle paikalle taloonsa panemaan sen osoitenumeron sekä kulmatalossa kulmauksen molemmin puolin sitä paitsi laatat, joissa on kadun nimi suomeksi ja ruotsiksi.

Sitä paitsi on sisäänkäytävä merkittävä kirjaimella ja huoneisto numerolla.

55 §.

Jokaisessa talossa tulee näkyvällä paikalla olla talonomistajan, talonisännöitsijän tahi talonmiehen asunnon osoittava julkipano.

Kaupungin sairaalain hallintosisäntö- uudistus sekä uusien sääntöjen hyväksyminen niille.

Kaupungin sairaalaylihallituksen helmikuun 29 päivänä 1916 saatua tehtäväkseen tarpeellisilta kohdin laatia uudestaan Marian sairaalan säännöt sekä valmistaa ehdotukset niiden sairaalain säännöiksi, jotka olivat niitä vailla, teki ylihallitus kaupunginvaltuustolle esityksen¹⁾ asiasta. Ylihallitus huomautti kokemuksen osoittaneen, että kesäkuun 2 päivänä 1916 hyväksytty kaupungin sairaalain hallintosääntö ei vastannut tarkoitustaan ja oli sitä paitsi useilta kohdin puutteellinen, minkä johdosta ylihallitus oli laatinut ehdotuksen sen muuttamiseksi eräiltä kohdin. Tämän ehdotuksen mukaan siirtyisi m. m. poliklinikkain ja kaupungin avustamain sairaanhoitolaitosten valvonta terveydenhoitolautakunnalta ylihallitukselle. Kun suuri osa Marian sairaalan sääntöjen sisällystä oli laadultaan perustavana ja kaikkia sairaaloita koskevana otettu ohjesääntöehdotukseen, piti ylihallitus eri sääntöjä kullekin sairaalalle tarpeettomina ja oli sentähden laatinut ehdotuksen kaikkien sairaalain yhteisiksi säännöiksi, joihin etusijassa oli pantu määräyksiä eri sairaalain tarkoituksesta sekä miten potilaiden ilmoittautumiset ja poistamiset oli toimitettava. Moniaita Marian sairaalan säännöissä olevia yksityiskohtaisia määräyksiä ei ylihallituksen mielestä tarvinnut ehdotukseen ottaa.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti²⁾, siihen nähden ettei riittävää kokemusta vielä ollut voimassa olevan ohjesääntö mukaisesta sairaalain hallinnosta sekä hankkeissa olevan tililaitos-uudistuksen johdosta, panna asian toistaiseksi pöydälle.

Kaupungin sairaalaylihallituksen sittemmin anottua, että kaupunginvaltuusto ottaisi asian uudelleen käsiteltäväksi, päätti³⁾ kaupunginvaltuusto antaa asian valmisteltavaksi komitealle, johon valittiin herrat Tollet ja Idman sekä varatuomari J. Ugglä.

Kunnallisen yksipäiväisen kirjaltajakoulun perustaminen.

Komitea, jonka kaupunginvaltuusto oli asettanut valmistelemaan käsityöläiskoulun päiväopetuksen käytäntöön ottamista koskevaa esitysehdotusta⁴⁾, antoi marraskuun 27:ntenä päivätyn mietinnön⁵⁾ asiasta. Tehtyään selkoa, miten monin paikoin ulkomailla oli perustettu n. s. yhdenpäivänskouluja, joiden oppilaat työskentelevät viisi päivää viikossa yksityisissä työpajoissa, mutta yhtenä päivänä viikossa saavat tietopuolista ja käytännöllistä opetusta kunkin ammatin mukaan sovitetuissa kouluissa, piti komitea erittäin suotavana, että semmoinen yhdenpäivänskoulu tännekin perustettaisiin, aluksi yhtä ainoaa ammattia varten. Tarpeellisimpana ammatin merkitykseen ja sen harjoittajain lukumäärään nähden pidet-

¹⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 66 vuodelta 1917. — ²⁾ Kvston pöytäk. 7. 5. 20 §. — ³⁾ S:n 26. 11. 28 §. — ⁴⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 232. — ⁵⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 41.

tiin semmoista koulua kirjaltajanammattissa; jos tämä koe antoi tyydyttävän tuloksen, voitiin sitten perustaa muita yhdenpäivänkouluja, lähinnä konepajain oppilaille ja nuorille työntekijöille sekä ompelijattarille. Perustettavaksi ehdotetussa koulussa opetettaisiin seuraavia aineita: latomista ja painamista, teoreettista typografiaa ja ammatinhistoriaa, kuvaantoa ja piirustusta, koristepiirustusta ja tyylioppia, äidinkieltä ja kansalaistietoa, laskentoa, käsikirjoitusten lukemista, kaunokirjoitusta ja tekstausta sekä koneoppia ja konepiirustusta.

Komitea esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

tänne koetteeksi perustettavaksi komitean esittämän ohjelman mukaisen kunnallisen yhdenpäivänkoulun latojia ja painajia varten, joka alkaisi toimintansa mikäli mahdollista kevätlukukauden 1919 alusta;

vahvistaa komitean laatiman ehdotuksen koulun säännöiksi; valita puheenjohtajan ja yhden jäsenen koulun johtokuntaan sekä pyytää graafillisen teollisuuden työnantajaliittoa valitsemaan kaksi jäsentä johtokuntaan;

kehoittaa johtokuntaa antamaan ehdotuksen koulun menosäännöksi sekä hankkimaan tarpeelliset määrärahat koulun perustamiseksi ja voimassa pitämiseksi samoin kuin ryhtymään muihin koulun aikaansaamiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin; sekä

antaa johtokunnan tehtäväksi asianmukaisessa järjestyksessä hankkia valtioavun koululle.

Asiaa käsitellessään kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ komitean ehdottamat ensimmäisen, neljännen ja viidennen ponnen sekä sääntöehdotuksen, 7 §:n kuitenkin muutettuna, seuraavana:

Helsingin kaupungin yksipäiväisen kirjaltajakoulun säännöt.

1 §.

Koulun tarkoituksena on etusijassa kirjaltajanammattissa jo palveleville nuorille henkilöille antaa tarpeellista tietopuolista ja käytännöllistä kasvatusta sekä yleisiä kansalaistietoja.

2 §.

Koulu on toiminnassa syyskuun 15 päivästä toukokuun 15 päivään joululomin eli kaikkiaan 32 viikkoa lukuvuoden kuluessa. Opetusta annetaan tavallisesti 8—9 tuntia yhtenä päivänä viikossa tai myös jaetaan tämä tuntimäärä kahdelle päivälle, kuitenkin niin että opetusta ei anneta klo 7 jälkeen iltapäivällä.

¹⁾ Kvston pöytäk. 10. 12. 33 §.

3 §.

Koulun oppilaaksi päästäkseen tulee hakijan olla täyttänyt 15 vuotta, käynyt kansakoulun tai omata kansakoulukurssia vastaavat tiedot sekä palvella kirjaltajan-ammattissa. Kahdeksaatoista vuotta vanhempia henkilöjä ei yleensä oteta kouluun. Opetus on maksuton.

Kullekin luokalle ei tavallisesti oteta 20 oppilasta enempää.

Jos tilaa on, saatakoon poikkeustapauksessa oppilaaksi ottaa myöskin henkilö, joka ei ole ammattiin ruvennut, kunhan hän täyttää muut pääsyaatimukset.

4 §.

Oppilas, joka on säännöllisesti ottanut osaa koulutyöhön, saa kunkin lukukauden lopussa todistuksen ahkeruudesta, käytöksestä sekä saavuttamastaan taidosta ja tiedosta niissä aineissa, joissa hän on opetusta käyttänyt, sekä kurssin päätyttyä päästötodistuksen.

5 §.

Ammattiaineiden opettajiksi ottaa koulun johtokunta kelpollisia ammattimiehiä. Muita oppiaineita varten asetetaan opettajat, jotka omaavat tarpeellisen taidon ja tuntemuksen siitä, mitä vastaisten ammattimiesten kasvatus vaatii.

6 §.

Koulu on valtion käsityöläiskoulutarkastajan sekä Helsingin kaupungin työväenopetuksen tarkastajan silmälläpidon alainen.

7 §.

Koulun toimintaa ja hallintoa valvoo ja johtaa kuusijäseninen johtokunta, johon kaupunginvaltuusto valitsee puheenjohtajan sekä kaupungin suomen- ja ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnat, Suomen graafillisen teollisuuden työnantajaliitto ja Suomen kirjatyöntekijäliitto kukin yhden jäsenen, minkä ohessa koulun johtajalla on istunto- ja puhevalta johtokunnassa.

8 §.

Johtokunnan tulee tarkkaavaisesti seurata opetusta sekä ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin sen tarkoituksenmukaiseksi toimittamiseksi ja kehittämiseksi, tydyttävän oppilasmäärän saamiseksi kouluun ja oppilaiden säännöllisen koulunkäynnin ylläpitämiseksi.

9 §.

Esillä olevat säännöt ovat maamme käsityöläiskouluille vahvistetun asetuksen mukaiset, jonka määräyksiä sentähden on noudatettava niihin seikkoihin nähden, joita ei säännöissä erittäin mainita.

Muutos kasvatuslautakunnan johtosääntöön.

Päätettyään moniaita uusia toimihenkilöjä asetettavaksi kasvatuslautakuntaan 1) teki 2) kaupunginvaltuusto tästä johtuvat muutokset erinäisiin marraskuun 4 päivänä 1914 vahvistetun kasvatuslautakunnan johtosäännön pykäliin, semmoisena kuin mainittu johto-

1) Ks. tätä kert. siv. 119. — 2) Kvston pöytäk. 17. 12. 18 §.

sääntö on kaupunginvaltuuston toukokuun 22 päivänä 1917 tekemän päätöksen¹⁾ mukaan, joten puheenalaiset pykälät muuttuivat seuraaviksi:

Muutoksia kasvatuslautakunnan johtosääntöön.

11 §.

Kasvatuslautakunnassa tulee olla ammattiholhooja, joka samalla toimii lautakunnan sihteerinä, lautakunnan silmälläpidon alaisten, avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten tarkastaja, kamreeri, lääkäri, kaksi apulaistarkastajaa, joiden tulee olla naisia, tarpeellinen määrä naispuolisia opastajia, varainhoitaja —.

12 § 5 mom.

Apulaistarkastajat, opastajattaret, varainhoitajan ja muut apulaiset sekä vahtimestarin ottaa ja erottaa lautakunta.

13 § 2 mom.

Tarkastajan tulee pitää huolta siitä, että lautakunnan silmälläpidon alaisille, avioliiton ulkopuolella syntyneille lapsille hankitaan tarpeellinen hoito ja kasvatus, olkoon myös velvollinen tarpeen vaatiessa sallimaan määrätä itsensä mainittujen lasten holhoojaksi.

Kaikkien Helsingin makasiiniosakeyhtiön yhtiökokouksessa kesäkuun 5 päivänä edustettujen osakkaiden yksimielisesti päätettyä anoa yhtiön sääntöihin semmoista muutosta, että 12 § saisi seuraavan sanamuodon:

Helsingin makasiiniosakeyhtiön sääntöjen muutos.

12 §.

Jos yhtiö asianmukaisessa järjestyksessä tehdyn päätöksen mukaan lopettaa toimintansa, on Helsingin kaupunki oikeutettu lunastamaan kaikki osakkeet, jotka silloin eivät ole kaupungin hallussa, kahdeksallasadalla (800) markalla osakkeen.

ja kun tämä päätös yksityisen osakkaan oikeutta koskevana vaati kaikkien yhtiömiesten hyväksymistä, päätti²⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin kesäkuun 6 päivänä tekemän esityksen mukaisesti hyväksyä muutosehdotuksen.

Herra Häggmanin tekemän esitysehdotuksen valiokunnan asettamisesta selvittämään kysymystä satamahallinnon keskittämisestä kaupunginvaltuusto lähetti³⁾ valmisteltavaksi komiteaan, johon valittiin herrat Estlander, Häggman ja Niklander sekä kauppaneuvos V. Ek ja merikapteeni J. A. Rosqvist.

Esitysehdotus suuremman yhdenmukaisuuden aikaansaamisesta satamahallintoon.

Kun kaupunginvaltuuston vuonna 1916 kaupungin maanhankintapolitiikkaa ja teollisuuden tilantarvetta koskevia kysymyksiä

Teollisuuden tilantarvekysymyksen valmistelu.

¹⁾ Ks. 1914 vuod. kert. siv. 160 ja 1917 vuod. kert. siv. 227. — ²⁾ Kvston pöytäk. 11. 6. 35 §. — ³⁾ S:n 8. 10. 6 §.

valmistelemaan asettama komitea¹⁾, joka oli jo suorittanut tehtävänsä edellisen osan, oli katsonut kysymyksen alueiden osoittamisesta teollisuustonteiksi läheisesti liittyvän kysymykseen kaupungin satamaolojen järjestämisestä tai ainakin olevan sen varassa, miten viimeksi mainittu kysymys ratkaistiin, esitti valmisteluvaliokunta, että komitealle annettu tehtävä peruutettaisiin ja sen sijaan kaupungin satamaolojen järjestämiskysymystä pohtimaan asetetulle toimikunnalle²⁾ annettaisiin tehtäväksi lausua mielensä myöskin teollisuustonttien luovutuskysymyksestä. Kaupunginvaltuusto päätti³⁾ kehoittaa valmisteluvaliokuntaa antamaan uuden lausunnon asiasta.

Työkunnan toiminnan lakkauttaminen.

Kun työkunnan kaikki työntekijät, kahta lukuun ottamatta, olivat kapinan aikana yhtyneet kapinallisiin eikä työkunta laillisen järjestyksen palauduttua enää ollut voinut ryhtyä toimimaan, päätti⁴⁾ kaupunginvaltuusto työkunnan toiminnan toistaiseksi lakkauttavaksi ja sen vuosimäärärahasta käytettäväksi 600 markkaa kuukaudessa pakkahuoneiden siivoamiseen ja puhtaanapitoon.

Kaupungin painatustöiden järjestäminen.

Tilastokonttorin rahatoimikamarilta anottua, että kysymys kirjapainon perustamisesta tai ostamisesta kaupungille uudelleen otettaisiin käsiteltäväksi, esitti kamari, että kaupungin painatustöiden valvonta uskottaisiin tarkoitusta varten asetetulle virkamiehelle sekä että asian tarkempi valmistelu annettaisiin erikoisvaliokunnan tehtäväksi. Kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ panna asian pöydälle, kunnes valtuutettujen uusintavaali oli toimitettu.

Käsityöläisopetuksen uudesti järjestäminen.

Helsingin käsityöläiskouluopetuksen uudesti järjestämistä koskevan kysymyksen sekä Suomen taideteollisuusyhdistyksen esityksen⁶⁾ keskuskoulun ajanmukaisesta uudesti muodostamisesta ja kehittämisestä kaupunginvaltuusto päätti⁷⁾ panna pöydälle, kunnes valtuutettujen uusintavaali oli toimitettu.

Tyttöjen ammattikoulun toiminnan keskeytys.

Kapinan kukistamisen jälkeen tyttöjen ammattikoulun johtokunta ilmoitti⁸⁾, ettei ollut mahdollista pitää koulua käynnissä kevätlukukauden loppuosaa, mutta että koulu avattaisiin tavalliseen aikaan syksyllä, jos ravintoaineita ja työtarvikkeita oli saatavissa.

Kaupunginkirjaston vuosikertomusten painatus.

Kaupunginkirjaston hallituksen esityksestä kaupunginvaltuusto päätti⁹⁾, että kaupunginkirjaston vuosikertomukset sai painattaa erillisinä julkaisuina, kuitenkin noudattamalla kaupunginvaltuuston marraskuun 21 päivänä 1916 erikoispainoksista tekemää päätöstä¹⁰⁾. Samalla määrättiin, että Helsingin kaupungin tilaston VI sarjan nimikkeeksi oli pantava Opetustoiminta nimikkeen Opetus- ja siviis-

¹⁾ Ks. 1916 vuod. kert. siv. 6. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 40. — ³⁾ Kvston pöytäk. 8. 10. 5 §. — ⁴⁾ S:n 20. 8. 11 §. — ⁵⁾ S:n 7. 5. 23 §. — ⁶⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 230. — ⁷⁾ Kvston pöytäk. 7. 5. 22 §. — ⁸⁾ S:n 7. 5. 48 §. — ⁹⁾ S:n 10. 12. 34 §. — ¹⁰⁾ Ks. 1916 vuod. kert. siv. 156.

tyslaitokset sijasta, minkä ohessa rahatoimikamaria kehoitettiin antamaan selvitys tilastojulkaisujen myöhästymisen syystä.

Kun se aika, jonka kaupunginvaltuusto oli päättänyt¹⁾ pitää Helsingin kaupunginorkesteria voimassa kunnallisena yrityksenä, päättyi soitantokauden 1917—18 umpeen mennessä, teki musiikkilautakunta valtuustolle esityksen²⁾ orkesterin lopullisesta kunnallistuttamisesta. Aikaisemmat yritykset kaupungin apurahoilla pitää voimassa yksityisiä orkesteriyrityksiä eivät olleet menestyneet, minkätähden ainoa keino orkesteriyrityksen säännöllisen jatkumisen turvaamiseksi oli että kaupunki otti sen huostaansa. Menneiden vuosien kokemus oli osoittanut, että kaupunki voi rahoittaa orkesteriyrityksen edullisesti niistä vaikeista oloista huolimatta, joissa orkesteri oli sota-aikana työskennellyt. Orkesterin kunnallistuttamista puoltava tärkeä lisäsyö oli välttämättömyys hankkia turvallisempi asema ja vuosipalvelus orkesterin kantajoukolle. Musiikkilautakunta sentähden ehdotti, että tähän kantajoukkoon kuuluvat soittajat kesäkuun 1 päivästä 1918 lähtien otettaisiin toimeensa vuosisopimuksen nojalla, minkä ohessa orkesterin taiteellisen tason ylläpitämiseksi oli tarpeellista varata henkilökunnalle kesälomaa sen rasittavan päivittäisen talvityöskentelyn jälkeen. Toivottava oli, että täysipainoista soitantoa oli kesäiseenkin aikaan kaupungin väestölle tarjona, mutta tätä ei voitu järjestää, ennenkuin jälleen oli päästy säännöllisiin oloihin. Orkesterin kantajoukolle olisi sentähden taattava vähintään kuuden viikon kesäloma ja musiikkilautakunta oikeutettava tätä lomaa pitentämään, sikäli kuin sopivasti kävi päinsä. Musiikkilautakunta huomautti edelleen, että kaupunginorkesterin soittajille olisi samoin kuin muillekin kaupungin viranpitäjille myönnettävä eläke-etu, jossa tapauksessa palvelusvuodet luettaisiin siitä lähtien, kuin kukin oli orkesteriin tullut, ellei kaupunginvaltuusto kohtuussyistä katsonut olevan aihetta sallia soittajain lukea hyväkseen sitä aikaa, minkä he olivat palvelleet jossakin kaupungin avustamassa konserttorkesterissa ennen kaupunginorkesterin perustamista vuonna 1914. Edelleen olisi muutoinkin tarpeellinen palkanjärjestely syksystä 1918 lähtien toimeenpantava, ja näytti tämä järjestely olevan toimitettava palkkauserusteiden uudistuksen yhteydessä, jolloin henkilökunta järkiperaisesti jaettaisiin kolmeen palkkaryhmään ja otettaisiin käytäntöön säännölliset ikäkorotukset määrävuosien palveluksesta. Näiden ryhmäin ulkopuolelle jäisivät solistit ja eräät muut huomattavat soittajat. Musiikkilautakunnan vuodeksi 1918 laatiman budjettilaskelman

Kaupungin-
orkesterin kun-
nallistuttami-
nen.

¹⁾ Ks. 1914 vuod. kert. siv. 100—108 ja 1916 vuod. kert. siv 124. — ²⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 56 vuodelta 1917.

mukaan kohoaisi kaupungin apumaksu ehdotettujen toimenpiteiden johdosta noin 80,000 markasta 100,000 markan vaiheille. Toiselta puolen oli lautakunnan mielestä maamme hallitukselta hankittava valtioapua orkesteriyrityksen voimassapitoon.

Musiikkilautakunta esitti kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että Helsingin kaupunginorkesteri on, lukien väliaikaisen tilan päättymisestä eli kesäkuun 1 päivästä 1918, asetettava pysyväiseksi kunnalliseksi laitokseksi;

että musiikkilautakunta valtuutetaan mainitusta ajankohdasta lähtien orkesterin kantajoukkoon kuuluvain soittajain kanssa tekemään vuosisopimukset heidän asettamisestaan kaupunginorkesterin palvelukseen;

että siten vuosipalvelukseen otetuille kaupunginorkesterin soittajille taataan vähintään kuuden viikon kesäloma, kuitenkin oikeuttamalla musiikkilautakunta toistaiseksi ja kunnes kysymys kaupunginorkesterin toiminnan jatkamisesta kesäkuukausina on ratkaistu, harkinnan mukaan pitentämään tätä lomaa; sekä

että kaupunginorkesterin jäsenille niinikään suodaan eläke-oikeus kaupungin toimihenkilöihin nähden voimassa olevain yleisten perusteiden mukaan ja lukemalla palvelusvuodet kaupunginorkesteriin tulosta lähtien, ollen kaupunginvaltuustolla kuitenkin valta harkita, voivatko kaupunginorkesterin palveluksessa olevat soittajat ja missä määrin saada eläkkeeseen nähden lukea hyväkseen aikaisemman palvelusaikansa jossakin kaupungin avustamassa orkesteriyrityksessä.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ siitä pyytää rahatoimikamarin lausuntoa.

Antamassaan lausunnossa rahatoimikamari huomautti, ettei musiikkilautakunnan esitys perusteluineen näyttänyt aiheuttavan muistutusta. Kamari kiinnitti kuitenkin huomiota siihen tuntuvaan menoerään, mikä musiikkilautakunnan budjettiehdotuksessa mainitun määrän lisäksi kaupungille koituisi kalliinajanlisäysten maksamisesta kaupunginorkesterin jäsenille. Tämän menon, joka suoritettaisiin kalliinajanlisäysmäärärahasta, laski kamari, siinä tapauksessa että lisäykset pysyivät vuonna 1918 ennallaan, nousevan 170,100 markkaan, joten kaupungin vuosimenot orkesterista kohoaisivat kaikkiaan 270,100 markkaan. Olevat poikkeukselliset olot kuitenkin vaativat kalliinajanlisäyksiä antamaan. Kokemus oli osoittanut että, jos orkesteriyritystä rahoitettiin taitavasti ja huolella, voitiin tuntuja säästöjä tehdä, eikä näyttänyt olevan syytä peljätä menojen ja tulojen välisen suhteen muodostuvan

¹⁾ Kvston pöytäk. 23. 10. 1917, 33 §.

tähänastista epäedullisemmaksi. Kun kaupunginorkesteri oli koko maamme keskusorkesteri, oli kamarin mielestä valtioapua orkesteriyritykselle hankittava.

Tämän johdosta rahatoimikamarin enemmistö ehdotti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

hyväksyä musiikkilautakunnan esityksen kaupunginorkesterin ottamisesta kaupungin haltuun lautakunnan mietintöön liittyvään ponsien mukaisesti; sekä

hallitukselle tehdä alistuksen, että valtio antaisi apumaksua Helsingin kaupunginorkesterin voimassapitoon.

Rahatoimikamarin vähemmistö oli sitä mieltä, että asia olisi jätettävä lepäämään, kunnes takeita riittävän valtioavun saamisesta oli olemassa.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ panna asian pöydälle, kunnes valtuutettujen uusintavaali oli toimitettu.

Käsitellessään 1919 vuoden budjettia rahatoimikamari ja budjettivaliokunta ehdottivat²⁾, että kaupunginvaltuusto antaisi rahatoimikamarin tehtäväksi valmistella kysymystä rakennuskonttorin puhtaanapito-osaston järjestämisestä erilliseksi laitokseksi omine hallituksineen. Valtuusto myöntyi³⁾ esitykseen.

Puhtaanapito-
hallituksen jär-
jestäminen eril-
liseksi laitok-
seksi.

Kaupunginvaltuuston kehoitettua terveydenhoitolautakuntaa asettamaan komitean selvittämään kysymystä keittiötähteiden talteen ottamisesta siten, että lautakunta, rahatoimikamari, kaupungin yleisten töiden hallitus ja talonomistajayhdistykset olisivat komiteassa edustettuina, oli lautakunta kehoittanut mainittuja viranomaisia ja järjestöjä sekä eri pyynnöstä elintarvelautakuntaakin valitsemaan jäseniä komiteaan, jonka puheenjohtajaksi lautakunta valitsi asessorin vphra O. von Hellensin.

Keittiötähteiden
talteen
ottaminen.

Komitea antoi mietinnön⁴⁾, jossa huomautettiin, että paraikaa vallitseva elintarvepuute vaati ryhtymään tehokkaisiin toimenpiteisiin keittiötähteiden käyttämiseksi mahdollisimman laajassa mitassa sianruuaksi. Tarpeellisten astiain puutteessa kuitenkin olisi keittiötähteitä toistaiseksi kerättävä ainoastaan niistä taloista, joissa rakennuskonttorin puhtaanapito-osasto toimitti puhtaanapidon. Komitea teki selkoa niistä eri menetelmistä, joita noudatettiin tähteitä taloista kerätessä, ja oli sitä mieltä, että täällä aluksi olisi otettava käyntöön n. s. kaksijakojärjestelmä siten, että keittiötähteet koottaisiin toiseen sekä lanta, käväistykset ja rikat toiseen astiaan. Tähteiden käyttöön nähden oli komitea sitä mieltä, että ne toistaiseksi olisi edeltäpäin muokkaamatta käytettävä sikain ruokkimiseen kau-

¹⁾ Kvston pöytäk. 24. 1. 15 §. — ²⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 54. — ³⁾ Kvston pöytäk. 30. 12. 13 §. — ⁴⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 19.

pungin omiksi tarpeiksi. Keittiötähteitä laskettiin voitavan kerätä noin 2 tonnia päivässä, joten niillä voitiin ruokkia noin 250 sikaa. Kun kuitenkin sikalan rakennuttaminen näin suurta sikokarjaa varten kävisi erittäin kalliiksi, olisi komitean mielestä suurin osa sioista lämpimänä vuodenaikana ruokittava ulkosalla ja syksyllä teurastettava; talvella käyttämättä jäänyt tähteiden osa voitaisiin myydä. Kunnalliskodissa oli jo sikala noin 300 elukalle, mutta tähteiden saanti ei riittänyt tarpeeseen, minkätähden kaupungista kerätyistä tähteistä olisi mainitulle laitokselle myytävä noin 50 sian ruokintaan tarvittava lisämäärä. Jäljellä olevalla tähteiden osalla voitaisiin ruokkia 200 sikaa, ja komitea oli tavannut sopivia paikkoja mainitun laajuiselle sikalalle sekä kunnalliskodin läheisyydessä että Malmilla puhtaanapitolaitoksen kaatopaikan viereisellä palstatilalla. Komitea oli laatinut seikkaperäiset kustannusarviot ja piti taloudellisesti edullisimpana kunnalliskodin sikokarjan lisäämistä 200 elukalla, minkä ohessa puheenalainen Malmilla sijaitseva palstaila, missä jo oli sikala 60 elukalle, olisi puhtaanapitolaitoksen kaatopaikan laajentamistarvettakin silmällä pitäen lunastettava ja siellä elätettävä pienempää sikokarjaa. Tuotettu silava olisi annettava elintarvelautakunnalle tasan jaettavaksi kaupungin asukasten kesken.

Heinäkuun 25 päivänä antamassaan lausunnossa rahatoimikamari pääasiassa puolsi komitean ehdotusta. Kamari ei kuitenkaan voinut yhtyä ehdotukseen erityisen palstatilan ostamisesta uuden, puhtaanapitolaitoksen johdossa olevan sikalan perustamiseksi. Mainitun laitoksen käytettävänä ei ollut tarpeellista kokemusta sianhoidosta, eikä tämän asian myöskään saattanut katsoa mitenkään kuuluvan mainitun laitoksen tehtäviin. Paljon luonnollisempaa ja taloudelliselta kannalta järkipäisempää olisi antaa sikalan perustaminen toimeksi Boxbacka aktiebolag yhtiölle, joka ei ollutkaan ehdotukseen nähden asettunut epäävälle kannalle. Semmoinen järjestely sekä vähentäisi kustannuksia tuntuvasti, että myös tarjoisi parempia takeita sianhoidon vastaisesta kehityksestä sopivan ammattimiehen silmälläpidon alaisena. Puhtaanapitolaitoksen osalle jäisi ainakin toistaiseksi tähteiden kerääminen.

Kamari ehdotti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

evätä ehdotuksen puhtaanapitolaitoksen kaatopaikan vierellä Oulunkylässä sijaitsevan palstatilan ostamisesta kunnallisen sikalan paikaksi ja sen sijaan antaa Boxbacka aktiebolag yhtiön toimeksi perustaa sikalan keittiötähteiden käyttämiseksi, sikäli kuin niitä ei voida käyttää kunnalliskodin sikalassa;

täällä mahdollisimman pian puhtaanapitolaitoksen toimesta niissä taloissa, joissa tämä laitos hoitaa tähteiden poistamisen, järjestettäväksi keittiötähteiden keräämisen sianruuaksi;

keittiötähteiden erottamisessa muista rikoista kaksijakojärjestelmän, kuitenkin muutetussa muodossa, toistaiseksi pysytettäväksi, niin että keittiötähteet kerätään muista erikseen;

maksutta pitää yksityisten talouksien saatavana, kun tarpeelliselta näyttää, sankoja keittiötähteiden keräämistä varten;

tähteet toistaiseksi välittömästi käytettäväksi sianruuaksi;

kerätyt keittiötähteet toimitettavaksi 10 pennin hinnasta litra kunnalliskodin sikalaan, jonka sikain määrää lisättäisiin enintään kahdellasadalla, ollen kunnalliskoti velvollinen kaupungin elintarvelautakunnalle 8 markan kilohinnasta luovuttamaan näillä tähteillä tuotetun lihan vastedes toimitettavan laskelman mukaan; sekä

oikeuttaa puhtaanapitolaitoksen myymään edellä mainitusta hinnasta ne tähteet, joita ehkä ei tarvita kaupungin sikaloissa, yksityisille sikaloille velvoittamalla nämä käypähinnasta luovuttamaan vastaavan lihamäärän kaupungin elintarvelautakunnalle.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ nämä ponnet.

Kaupungin yleisten töiden hallitus oli rahatoimikamarille esittänyt, että hankittaisiin kahdeksan tunnin työpäivälain soveltamisen toistaiseksi lykkääminen sikäli, että työaika valoisana vuodenaikana tavallisesti olisi 9 tuntia, sekä samalla maininnut, ettei työteho ollut lisääntynyt, vaan päin vastoin vähentynyt sinä aikana, jona kahdeksan tunnin työpäivä oli ollut käytännössä kaupungin töissä, ja ettei työpäivän pitentäminen vaikuttaisi haitallisesti työntekijäin terveyteen, kun työ pääasiallisesti suoritettiin ulkosalla. Toukokuun 13 päivänä antamassaan esityksessä rahatoimikamari ehdotti, että kaupunginvaltuusto tekisi senaatille anomuksen lain soveltamisen toistaiseksi lykkäämisestä kaupungin kaikissa töissä rajoittamatta työaikaa kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdottamalla tavalla yhdeksään tuntiin; kamarin mielestä ei työpäivän lyhentäminen kahdeksaksi tunniksi ollut taloudellisesti edullista, varsinkaan olevissa oloissa, jolloin kaikki voimat olisi kohdistettava työtehon ja tuotannon lisäämiseen.

Kahdeksan tunnin työpäivälain soveltamisen toistaiseksi lykkääminen.

Kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ senaattiin tehdä sen suuntaisen alistuksen kuin rahatoimikamari oli ehdottanut. Kesäkuun 18 päivänä senaatti sittemmin myönsi lykkäystä lain soveltamisessa elokuun 27 päivään, mikäli kaupunki ei jo nauttinut semmoista etua senaatin toukokuun 30 päivänä tekemän päätöksen johdosta, jonka mukaan yleisesti sallittiin lain soveltamisen toistaiseksi lykkääminen eräillä työaloilla. Kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ jättää asian asianomaisten johto- ja lautakuntain puolelta odotettavina olevain esitysten varaan.

¹⁾ Kvston pöytäk. 29. 10. 14 §. — ²⁾ S:n 4. 6. 11 §. — ³⁾ S:n 20. 8. 6 §.

Kirjelmässä lokakuun 24 päivältä rahatoimikamari sittemmin ilmoitti, että se, koska kaupungin yleisten töiden ja teknillisten laitosten hallitusten ilmoitusten mukaan oli tärkeää, että kaupungin töissä edelleen saatiin käyttää kahdeksaa tuntia pitempää työpäivää, oli asian kiireelliseen laatuun katsoen samana päivänä tehnyt senaatile alistuksen, että edelleen vuodella pitennettäisiin kaupungille myönnettyä lykkäystä kahdeksan tunnin työpäivälain soveltamiseen nähden.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ kamarin toimenpiteen.

Helsingin kaupungin historian julkaiseminen.

Toukokuun 22 päivänä antamassaan esityksessä ²⁾ Helsingin kaupungin historian toimituskomitea selvitti, mitä teoksen julkaisemiseksi oli tehty, todeten, että silloisten, kirjalliselle toiminnalle erittäin epäsuotuisain olojen johdosta teosta ei voitu määrääaikana saattaa julkisuuteen. Komitea huomautti edelleen, että se 75,000 markan rahamäärä, mikä oli laskettu tarvittavan koko teoksen kustantamiseen, painatuskulujen kohoamisen ja tarpeelliseksi havaitun tekijäpalkkioiden korotuksen johdosta kuluisi yksinomaan I osan julkaisemiseen, jota vastoin II ja III osasta laskettiin olevan kustannuksia 110,000 markkaa. Näin ollen komitea alisti kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi:

1) tahtooko kaupunginvaltuusto pysyä entisessä päätöksessään julkaista aikaisemmin laaditun suunnitelman mukaisen Helsingin kaupungin historian kaupungin perustamisesta lähtien nykyaikaan asti, jossa tapauksessa tähän asti varattujen määrärahaan, kaikkiaan 44,000 markan, lisäksi olisi 156,000 markkaa tarkoitukseen osoitettava ja vastaisiin tarpeisiin varattava, minkä ohessa toimituskomitea olisi valtuutettava panemaan teoksen julkaisemiselle uusi määräaika;

2) vai katsooko kaupunginvaltuusto olevan aihetta lykätä koko teoksen julkaisemisen toistaiseksi, kuitenkin niin että I osa julkaitaan niin pian kuin mahdollista ja että siihen liitetään katsaus Helsingin kaupungin historiaan 1875 vuoden jälkeisenä aikana.

Rahatoimikamarin asiasta antaman lausunnon mukaisesti, jossa huomautettiin, että paljotoiselle teokselle julkaisuajan pitentäminen saattoi tuottaa huomattavia etuja ja että teoksen valmistamiseen tarvittava määräraha voitiin osoittaa merkitsemällä sitä varten vuotuisia eriä budjetin järjestelyn yhteydessä, päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto:

että Helsingin kaupungin historian I osa, käsittävä ajan vuoteen 1875 asti, on mikäli mahdollista julkaistava 1919 vuoden kuluessa; sekä

¹⁾ Kvston pöytäk. 26. 11. 7 §. — ²⁾ Kvston pain asiakirj. n:o 10. — ³⁾ Kvston pöytäk. 1. 7. 7 §.

että teoksen jatko on julkaistava toimituskomitean ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuuston aikansa myöntämällä varoilla.

Lausunnossaan ¹⁾ lisämäärärahein osoittamisesta köyhäinhuollon tarpeisiin rahatoimikamari kajoosi kysymykseen suuremman yhdenmukaisuuden aikaansaamisesta kunnan ostellessa erilaisia tarvikkeita virastoilleen ja laitoksilleen. Kamari esitti, että kaupunginvaltuusto käskisi niiden kaupungin keskusvirastojen, joiden on hankittava suurenlaisia tarvikemääriä kaupungin käytettäväksi, keskuudestaan valita sopivan henkilön, joka yksissä neuvoin kaupungin muiden laitosten samaa tarkoitusta varten valitsemain edustajain kanssa ottaisi harkittavaksi kysymyksen mainitun hankinnan järjestämisestä tarkoitusta varten sovitettun yhteisen suunnitelman mukaan sekä valtuustolle antaisi mietinnön ehdotuksineen asiasta.

Tarvikkeiden hankinta kaupungin virastoihin ja laitoksiin.

Kaupunginvaltuusto antoi ²⁾ rahatoimikamarin tehtäväksi asianomaisten laitosten ja lautakuntain kanssa neuvoteltuaan valtuustolle tehdä tarkemman ehdotuksen asiasta.

Budjettimietinnössään ³⁾ rahatoimikamari huomautti olevan tarpeellista saada selvitystä siitä, oliko kansakouluille koulutarvikkeiden hankintaan osoitettujen suurten määrärahein käyttö sopivasti järjestetty ja eikö säästöjä voitaisi tehdä käyttämällä tässä hankinnassa apuna ammattialaa tuntevia henkilöjä. Kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ kehoittaa kansakoulujohtokuntia ottamaan harkittavaksi kysymyksen, eikö taloudenhoitajatoimien uudestijärjestäminen mainittua tarkoitusta varten olisi tarpeen vaatima.

Kirjelmässä toukokuun 14 päivältä rahatoimikamari mainitsi, ettei virkamiesten vallankumouksen aikaista pakollista toimitusmuutta kohtuudella voinut pitää virkaloman korvauksena, tuo leveton aika kun ei ollut voinut palauttaa kuluneita työvoimia, vaan pikemmin oli vaikuttanut haitallisemmin kuin säännöllinen työaika. Samalla kuin kamari sentähden esitti, että virkalomaa ensintulevana kesänä myönnettäisiin, sikäli kuin kaupungin laitosten toiminnan hoito salli, oli kamari, siihen nähden että useiden kaupungin virastojen ja laitosten henkilökunta oli tuntuvasti vähälukuisempi tavallista, ollut sitä mieltä, että olisi samoin kuin edellisenäkin vuonna jätettävä lopullinen ratkaisu kaupungin laitosten ja viranomaisten asiaksi, erittäinkin terveydenhoidon ja kaupungin yleisten töiden alalla, jota vastoin muut aikaisemmat rajoitukset voitaisiin poistaa. Kamari sentähden ehdotti, että kaupunginvaltuusto kehoitaisi asianomaisia laitoksia ja viranomaisia ensi kesäksi järjestäessään alaistensa virka- ja palvelusmiesten virkalomia tarkoin harkitsemaan, voitiinko semmoista etua myöntää ja millä ehdoilla.

Kunnallisten toimihenkilöjen virkaloma.

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 112. — ²⁾ Kvston pöytäk. 26. 11. 25 §. — ³⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 30. — ⁴⁾ Kvston pöytäk. 30. 12. 13 §.

Kaupungin
työntekijöiden
kesäloma.

Kaupunginvaltuusto myöntyi ¹⁾ rahatoimikamarin ehdotukseen. Kirjelmässä ²⁾ toukokuun 30 päivältä rahatoimikamari antoi lausunnon kaupungin työntekijöille myönnettävää kesälomaa koskevasta asiasta. Kamari mainitsi, että suurin osa kaupungin työntekijöistä oli ottanut osaa kapinaliikkeeseen; sairaaloissa työ kuitenkin oli jatkunut laillisen viranomaisen ylivalvonnan alaisena, vaikka osa palveluskuntaa sittemmin oli erotettu käyttäytymisensä johdosta kapinan aikana. Kamari esitti, että ne kaupungin laitoksissa, virastoissa ja töissä palvelevat työntekijät, joiden laillinen viranomainen ei toiminut kapinan aikana, kesäloman saantiin nähden katsottaisiin uusina otetuiksi palvelukseen säännöllisen työn jälleen alkamisesta lähtien, ollen kuitenkin asianomaiset hallitukset ja virastopäälliköt esteettömät hakemuksen johdosta harkinnan mukaan poikkeustapauksissa myöntämään lomaa.

Asiaa esiteltäessä, jolloin myös oli käsiteltävänä erinäisten kaupungin vanhempain työntekijäin tekemä esitys, jossa he pitivät kohtuuttomana, että heitä katsottaisiin vastatulleiksi, sekä vaativat kesälomaoikeutensa pysyttämistä, päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto, että työntekijöille, joita ei ollut kapinan johdosta irtisanottu eikä työstä erotettu, vaan joiden oli katsottu voivan jäädä kaupungin palvelukseen, tuli saada kesälomaa valtuuston kesäkuun 5 päivänä 1917 vahvistamain perusteiden ⁴⁾ mukaan, ellei kaupungin virastojen ja laitosten häiriintymätön käyttö erinäisissä tapauksissa päälystön harkinnan mukaan vaatinut lomaa epäämään tai supistamaan. Kuluvaksi vuodeksi niinikään tehtiin semmoinen muutos kesälomaa koskeviin määräyksiin, että asianomaiset hallitukset ja virastopäälliköt oikeutettiin vuoden varrella tarpeen mukaan myöntämään lomaa syyskuukausiinkin vuoden loppuun asti.

Rahatoimi-
konttorin työ-
voimain lisää-
minen.

Kirjelmässä lokakuun 21 päivältä rahatoimikamari mainitsi työn rahatoimikonttorissa suuresti lisääntyneen olematta henkilökuntaa vastaavassa määrässä lisätty. Kamari oli sitä mieltä, että katsomatta palkanjärjestelyyn ja odotettavana olevaan tililaitosuudistukseen konttoriin oli perustettava tammikuun 1 päivästä 1919 lähtien seuraavat uudet virat: kaksi nuorempaa kaupunginkirjurin-virkaa, kumpikin 7,000 markan vuosipalkoin, kaksi ekspeditöörin-virkaa, kumpikin 5,000 markan vuosipalkoin, ja yksi työtilien hoitajan virka 6,000 markan vuosipalkoin. Palkkalautakunnan yhdyttyä rahatoimikamarin esitykseen myöntyi ⁵⁾ kaupunginvaltuusto siihen, ja kehoitettiin kamaria samalla lausumaan mielensä rahatoimikonttorin apulaiskamreerin viran tarpeellisuudesta.

¹⁾ Kvston pöytäk. 21. 5. 37 §. — ²⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 7. — ³⁾ Kvston pöytäk. 11. 6. 25 §. — ⁴⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 147. — ⁵⁾ Kvston pöytäk. 17. 12. 4 §.

Vahvistaessaan 1919 vuoden menosäännön päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto perustaa rahatoimikonttoriin uuden vanhemman kaupunginkirjurinviran 9,000 markan vuosipalkoin.

Helsingin järjestyneen työväen eduskunnan tehtyä joukon kanteluja kunnalliskodissa vallitsevain olojen johdosta ja vaadittua eräät toimihenkilöt erotettaviksi, ruokaa parannettavaksi y. m. oli vaivaishoitohallitukselle suotu tilaisuus lausunnon antamiseen asiasta. Kaupunginvaltuusto havaitsi vaivaishoitoviranomaisten toimittaman tutkimuksen puolueettomaksi ja perinpohjaiseksi. Se oli tosin osoittanut kunnalliskodin hallinnossa vallinneen erinäisiä epäkohtia, mutta myös toimenpiteisiin ja oikaisuihin ryhdytyn, ja kun tehdyt kantelut niinkään oli osin havaittu toteensaattamattomiksi ja osin sen laatusiksi, etteivät ne vaatineet valtuuston toimenpidettä, päätti ²⁾ valtuusto poistaa asian diarista.

Kanteluja kunnalliskodissa ja työlaitoksessa vallitsevain epäkohtain johdosta.

Kirjelmässä marraskuun 21 päivältä 1917 vaivaishoitohallitus ilmoitti, että aseistetut n. s. järjestyskaartilaiset olivat edellisinä päivinä ottaneet kunnalliskodista joukon liina- ja makuuvaatteita sekä anastaneet osin laitokselle ja osin sen v. t. johtajalle kuuluvia aseita ja patukoita. Kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ kehoittaa vaivaishoitohallitusta ryhtymään toimiin syyllisten rankaisemiseksi.

Ilmoitus kunnalliskodissa tapahtuneista väkivaltaisuuksista.

Kirjelmässä marraskuun 21 päivältä terveydenhoitolautakunta huomautti, että lain mukaan on kuhunkin kuntaan tarpeen mukaisesti asetettava erikoiset kunnalliset tarkastajat ammattientarkastajain silmälläpidon alaisina toimittamaan tarkastusta eräillä työmailla. Lautakunta esitti 1919 vuoden alusta perustettavaksi kolme tuollaista tarkastajanvirkaa 4,500 markan vuosipalkoin sekä työtarkastajat, lääketieteenkandidaatti A. Hellsténin ja Ingrid Grönbergin, asetettaviksi vakinaisiksi kahteen näistä viroista. Kaupunginvaltuusto myöntyi ⁴⁾ tähän esitykseen.

Kunnalliset työtarkastajat.

Suomen voimistelunopettajaliiton anottua ryhdyttäväksi toimenpiteisiin kahden voimisteluntarkastajan, mies- ja naispuolisen, asettamiseksi kaupungin kansakouluihin valvomaan ja edistämään oppilaiden ruumiillista kasvatusta sekä kansakoulujen opettajiston, johtokuntain ja tarkastajain pääasiassa puollettua myöntymistä tähän ehdotukseen antoi rahatoimikamari kaupunginvaltuustolle esityksen asiasta. Kamari huomautti, että nuorison ruumiillinen kasvatus, eritoten voimistelun ja vapaan urheilun avulla, oli pakottavan tärkeä asia, minkätähden kamari kaikilta kohdin kannatti puheenalaisen ehdotuksen perusajatusta. Jottei kuitenkaan tunkeuduttaisi kansakoulutarkastajain ja opettajain työalalle, olisi uusien toimihenkilöiden

Kysymys voimisteluntarkastajain asettamisesta kansakouluihin.

¹⁾ Kvston pöytäk. 30. 12. 13 §. — ²⁾ S:n 7. 5. 34 §. — ³⁾ S:n 7. 5. 33 §. —

⁴⁾ S:n 30. 12. 10 §.

toiminta rajoitettava opettajain ja opettajatarten opastamiseen. Kamarin mielestä oli aluksi yksi miespuolinen opastaja asetettava suomen- ja toinen ruotsinkielisiin kansakouluihin syyskuun 1 päivästä lukien; viroista olisi maksettava 6,250 markan vuosipalkka 10 %:n ikäkorotuksin viiden ja kymmenen vuoden palveluksesta, joten kaupunginvaltuuston olisi syyslukukaudeksi tähän tarkoitukseen käyttövaroistaan osoitettava 4,166: 66 markkaa.

Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ kehoittaa asianomaisia kansakoulujohtokuntia antamaan lausunnon rahatoimikamarin laatimasta uusien toimihenkilöjen johtosääntöehdotuksesta.

Insinöörinviran
perustaminen
rakennuskont-
torin kaupun-
ginasemakaava-
osastolle.

Rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosastolla vuosi vuodelta lisääntyneen työn helpottamiseksi ja jouduttamiseksi teki rahatoimikamari kaupunginvaltuustolle elokuun 22:ntena päivätyn esityksen ²⁾ insinöörinviran perustamisesta mainitulle osastolle, joten sillä olisi käytettävänä ammattimies tie- ja vesirakennustekniikan alalla. Kamari ehdotti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosastolle tammikuun 1 päivästä 1919 perustettavaksi insinöörinviran;

vahvistaa esityksen oheisen johtosääntöehdotuksen mainittua virkaa varten; sekä

virkaan liitettäväksi samat palkkaedut kuin rakennuskonttorin avustavain työpäällikköjen virkoihin, nimittäin 10,000 markkaa vuosi-palkkaa ja 500 markkaa vuodessa virkamatkain korvausta.

Kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ hyväksyä esityksen sekä vahvisti samalla seuraavan:

Kaupunginasemakaavainsinöörin johtosäännön.

Kaupunginasemakaavainsinöörin asettaa Helsingin kaupungin yleisten töiden hallitus kaupunginasemakaava-arkkitehtia kuultuaan. Hänen ei ole lupa pitää muuta virkaa.

Kaupunginasemakaavainsinöörillä, joka lähinnä on kaupunginasemakaava-arkkitehdin alainen, on velvollisuutena:

a) kaupunginasemakaava-arkkitehdin osoituksen mukaan avustaa kaikkien niiden kaupunginasemakaavan laajentamista, muuttamista ja täydentämistä tarkoittavien ehdotusten laatimisessa, joissa hänen ammattitaitonsa on tarpeellinen;

b) yksissä neuvoin asianomaisen työpäällikön kanssa laatia jaoituksen ja järjestelyn alaisina olevain kaupunginalueiden kanavoimissuunnitelma sekä uusien tahi uudesti järjesteltäviksi ehdotettujen katujen lopulliset vaakituslinjat ynnä tarpeelliset kustannusarviot;

c) tarpeen vaatiessa ja mikäli aikaa riittää avustaa muita osastopäälliköjä; sekä

d) muutoin suorittaa hallituksen, kaupungininsinöörin tahi kaupunginasemakaava-arkkitehdin hänelle antamat tehtävät.

¹⁾ Kvston pöytäk. 20. 8. 31 §. — ²⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 21. — ³⁾ Kvston pöytäk. 24. 9. 21 §.

Kun kaupungin virastojen ja laitosten polttoainemenot olivat Lämpötekniikon asettaminen. vuosi vuodelta lisääntyneet, teki rahatoimikamari esityksen ¹⁾ kunnan lämmityslaitosten yhtenäisen valvonnan järjestämisestä. Kaupungin yleisten töiden hallituksen mielestä oli tämä valvonta järjestettävä asettamalla sitä varten lämpötekniikko, jolle olisi maksettava 10,000 markan vuosipalkka, minkä ohessa hallitus oli laatinut ehdotuksen tämän toimihenkilön johtosäännöksi. Rahatoimikamarin mielestä ei kuitenkaan toistaiseksi ollut täysin sopivaa heti perustaa uutta vakinaista virkaa vahvistetuin menosäännöin ja seikkaperäisin johtosäännöin, vaan olisi asianmukaisempaa aluksi koota kokemusta lämpötekniikonviran tarpeellisuudesta. Kamari sentähden ehdotti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

valtuuttaa kaupungin yleisten töiden hallituksen tammikuun 1 päivästä 1919 toistaiseksi asettamaan lämpötekniikon toimittamaan kaupungin lämmityslaitosten yhtäjaksoista tarkastusta; sekä

hallituksen käytettäväksi mainittuun tarkoitukseen 1919 vuoden menosääntöön merkittäväksi 15,000 markkaa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ²⁾ rahatoimikamarin ehdotuksen.

Kirjelmässä huhtikuun 22 päivästä maistraatti ilmoitti ³⁾ senaatin edellisen tammikuun 12 päivänä Helsingin kaupungin kunnallispormestariksi nimittäneen ent. pormestarin J. von Haartmanin.

Kunnallispormestarin nimitys.

Kaupunginvaltuuston ensimmäisen sihteerin ent. oikeusneuvosmiehen A. V. Lindbergin ilmoitettua, että hänen oli valtionvirkaan nimitettynä erottava toimestaan, myönsi ⁴⁾ valtuusto hänelle virkaeron tammikuun 1 päivästä lukien. Samoin valtuusto myönsi ⁴⁾ toiselle sihteerille varat. J. Ugglalle hänen pyytämänsä eron huhtik. 1 p:stä lukien. Kun ei valmisteluvaliokunnan sittemmin avonaiseksi julistamaan ensimmäisen sihteerinvirkaan ollut ketään hakijaa ilmoittautunut, päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto pyytää toista sihteerää oman virkansaohessa hoitamaan mainittua tointa, oikeutettu na kansliatehtäviä ja valiokuntatöitä varten käyttämään tarpeelliseksi katsomaansa apua. Valtuuston kanslia sai toimekseen ⁴⁾ julistaa molemmat sihteerinvirat avonaisiksi.

Kaupunginvaltuuston sihteerinvirat.

Kapinan päätyttyä määrättiin ⁵⁾ varatuomari J. Ugglalle toistaiseksi hoitamaan kaupunginvaltuuston sihteerinvirkaa, ja valtuutettiin hänet yksissä neuvoin valtuuston puheenjohtajan kanssa tarpeen mukaan hankkimaan kanslialle lisätyövoimia.

Kaupunginvaltuusto oikeutti ⁶⁾ puheenjohtajansa, siltä varalta että v. t. sihteerä sai esteen, kesäkuukausiksi määräämään pätevän viransijaisen sihteerinvirkaa hoitamaan, näin kuitenkin sillä edellytyksellä, ettei toisen sihteerinvirkaa sitä ennen ehditty täyttää eikä sen pitäjä voinut siihen heti ryhtyä.

¹⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 39. — ²⁾ Kvston pöytäk. 26. 11. 23 §. — ³⁾ S:n 7. 5. 50 §. — ⁴⁾ S:n 24. 1. 30 §. — ⁵⁾ S:n 16. 4. 8 §. — ⁶⁾ S:n 4. 6. 28 §.

Kun ketään hakijaa ei ollut ilmoittautunut avonaiseksi julistettuun toisen sihteerin virkaan ja v. t. sihteeri varatuomari J. Ugglä oli lupautunut edelleen hoitamaan kaupunginvaltuuston kansliaa syyskuun 1 päivään asti, päätti ¹⁾ valtuusto molemmat sihteerinvirat julistettaviksi avonaisiksi palkanjärjestelykomitealta odotettava olevan mietinnön saavuttua.

Kolmen henkilön ilmoittauduttua hakijoiksi ensimmäisen sihteerin virkaan valitsi ²⁾ kaupunginvaltuusto siihen rahatoimikamarin notaarin varatuomari K. E. Furuhjelmin. Toisen sihteerin virkaa oli, paitsi varatuomari Furuhjelmiä, hakenut kolme henkilöä, jotka eivät kuitenkaan suorittamallaan sihteerintehtävillä olleet osoittaneet omaavansa tarpeellista virkakelpoisuutta, minkätähden kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ viran uudelleen julistettavaksi avonaiseksi. Kun ei tällöinkään pätevä henkilö hakenut virkaa, päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto jättää sen toistaiseksi täyttämättä sekä määräsi rahatoimikamarin entisen apulaissihteerin filosofianmaisteri K. A. Reinin lokakuun 15 päivästä toistaiseksi palvelemaan kaupunginvaltuuston kansliassa.

Virkaero rahatoimikamarin apulaissihteerille K. A. Reinille ja J. W. Andersinille.

Kaupunginvaltuusto myöntyi ⁴⁾ rahatoimikamarin apulaissihteerin filosofianmaisteri K. A. Reinin anomukseen saada virkaero tammikuun 1 päivästä lukien.

Niinikään myöntyi ⁵⁾ valtuusto rahatoimikamarin apulaissihteerin insinööri J. W. Andersinin anomukseen saada virkaero helmikuun 1 päivästä 1919.

Rahatoimikamarin apulaissihteerin, notaarin ja pöytäkirjurin vaalit.

Kolmesta hakijasta valitsi ⁶⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin sihteeriksi yhteiskoulunopettajan ja Haminan kaupunginvaltuuston sihteerin A. R. Ervastin:

Kolmesta hakijasta valitsi ⁷⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin pöytäkirjuriksi asutushallituksen asessorin lakitieteenkandidaatti U. J. Castrénin.

Kahdesta hakijasta valitsi ⁸⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin notaariksi filosofianmaisteri G. Brotheruksen.

Virkaero avust. kaupunginkassanhoitajalle Th. Ahlstedtille.

Kaupunginvaltuusto myöntyi ⁹⁾ merikapteeni Th. Ahlstedtin anomukseen saada ero avustavan kaupunginkassanhoitajan virasta toukokuun 1 päivästä lukien.

Rahatoimikamatorin nuoremmat kaupunginkirjurinvirat.

Samaten myöntyi ¹⁰⁾ valtuusto nuoremman kaupunginkirjurin E. E. Enebergin anomukseen saada ero tammikuun 1 päivästä 1919.

Kuudesta hakijasta valitsi ¹¹⁾ kaupunginvaltuusto nuoremmaksi kaupunginkirjuriksi isännöitsijä P. J. Björkin, jolle kuitenkin sit-

¹⁾ Kvston pöytäk. 11. 6. 12 §. — ²⁾ S:n 20. 8. 42 §. — ³⁾ S:n 15. 10. 57 §. — ⁴⁾ S:n 24. 1. 24 §. — ⁵⁾ S:n 26. 11. 39 §. — ⁶⁾ S:n 24. 9. 9 §. — ⁷⁾ S:n 10. 9. 12 §. — ⁸⁾ S:n 15. 10. 12 §. — ⁹⁾ S:n 7. 5. 27 §. — ¹⁰⁾ S:n 10. 12. 39 §. — ¹¹⁾ S:n 10. 9. 11 §.

temmin myönnettiin ¹⁾ anomansa virkaero marraskuun 1 päivästä lukien.

Kaupunginvaltuusto myönsi ²⁾ liikennekonttorin nuoremmalle konttorikirjurille S. Bäckmanille hänen anomansa virkaeron heinäkuun 1 päivästä lukien, jota vastoin valtuusto ei katsonut olevan syytä liikennekonttorin ehdotuksen mukaisesti hakemuksetta nimitää konttorin ylimääräistä konttorikirjuria E. I. K. Konsinia tähän virkaan. Liikennekonttorin nuoremmaksi konttorikirjuriksi valitsi ³⁾ kaupunginvaltuusto sittemmin kahdesta hakijasta ylimääräisen konttorikirjurin E. I. K. Konsinin.

Virkaero liikennekonttorin nuoremmalle konttorikirjurille ja viran jälleen täyttämisen.

Tehdystä anomuksesta myönsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto satamakapteeni O. W. Andsténille virkaeron heinäkuun 1 päivästä lukien ja kehoitti rahatoimikamaria pitämään huolta viran hoidattamisesta, kunnes se oli vakinaisesti täytetty.

Satamakapteenin virka.

Kuudesta hakijasta valitsi ⁵⁾ kaupunginvaltuusto satamakapteeniksi merikapteeni A. J. Lindforsin.

Kaupunginvaltuusto myönsi ⁶⁾ satamakonttorinkirjurille kapteeni G. Steniukselle hänen anomansa virkaeron toukokuun 1 päivästä lukien.

Virkaero satamakonttorinkirjuri G. Steniukselle.

Kirjelmässä marraskuun 27 päivältä maistraatti ilmoitti avonaiseksi julistettuun verotusvalmistelukunnan puheenjohtajantoimeen ilmoittautuneen kaksi hakijaa, mutta yhtyneensä rahatoimikamarin ehdotukseen, että toimi toistaiseksi jätettäisiin täyttämättä, koska oli odotettavana kunnallisverotuksen uudesti järjestäminen, etusijassa sen johdosta että pakollinen tuloilmoitus näytti tulevan säädettäväksi. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto yhtyi ⁷⁾ maistraatin ehdotukseen sekä päätti, että viransijainen sai nauttia virkaan liittyvät palkkaedut.

Verotusvalmistelukunnan puheenjohtajantoimi.

Kaupunginvaltuusto myönsi ⁸⁾ verotusvalmistelukunnan ensimmäiselle sihteerille varatuomari O. Wickströmille hänen anomansa virkaeron, sen johdosta että hänet oli nimitetty valtionvirkaan. Sitä vastoin epäsi valtuusto valmistelukunnan toisen sihteerin varatuomari B. von Fieandtlin anomuksen saada heti ero toimestaan, mutta myönsi hänelle virkaeron säädetyin irtisanomisajan umpeen mentyä eli helmikuun 10 päivästä 1919.

Virkaero verotusvalmistelukunnan sihteerille B. von Fieandtille ja O. Wickströmille.

Kaupunginvaltuusto myönsi ⁹⁾ vähävaraisten oikeusaputoimiston oikeusavustajan apulaiselle varatuomari M. Wilskmanille hänen anomansa virkaeron ja määräsi senaatinkanslisti S. Ilmasen toistaiseksi hoitamaan tätä virkaa.

Virkaero oikeusavustajan apulaiselle M. Wilskmanille.

¹⁾ Kvston pöytäk. 15. 10. 53 §. — ²⁾ S:n 20. 8. 7 §. — ³⁾ S:n 24. 9. 11 §. —

⁴⁾ S:n 1. 7. 38 §. — ⁵⁾ S:n 24. 9. 10 §. — ⁶⁾ S:n 4. 6. 25 §. — ⁷⁾ S:n 10. 12. 7 §. —

⁸⁾ S:n 10. 9. 34 §. — ⁹⁾ S:n 15. 10. 42 §.

Virkaero v. t.
ylimäär. revii-
sorille K. Y.
Tuomikoskelle.

Samaten myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto revisionikonttorin v. t. ylimääräiselle reviisorille K. Y. Tuomikoskelle vapautuksen hänelle annetusta virkamääräyksestä.

Hermannin
aluelääkärin
virka.

Kaupunginvaltuusto myönsi ²⁾ Hermannin aluelääkärille lääketieteentohtori Hj. M. Stenbäckille virkaeron heinäkuun 1 päivästä lukien.

Terveysden-
hoidontarkasta-
jan vaali.
Kaupungin-
eläinlääkärin-
virka.

Mainitun alueen aluelääkäriksi valitsi ³⁾ kaupunginvaltuusto sittemmin kahdesta hakijasta lääketieteenlisensiaatti G. A. Björkqvistin.

Terveysdenhoidontarkastajaksi valitsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto viran ainoan hakijan lääketieteenlisensiaatti F. Hisingerin.

Terveysdenhoitolautakuuta ilmoitti ⁵⁾ kaupungineläinlääkärin filosofianmaisteri H. Hinderssonin tulleen kapinan aikana tammi-kuun 31 päivänä murhatuksi, ja oli lautakunta määrännyt eläinlääkäri A. Munsterhjelman toistaiseksi hoitamaan mainittua virkaa.

Kaupungineläinlääkäriksi valitsi ⁶⁾ kaupunginvaltuusto sittemmin ainoan hakijan eläinlääkäri W. Ehrströmin.

Terveystoimis-
ton lääkärin-
virka.

Kaupunginvaltuusto myönsi ⁷⁾ terveystoimiston veneristen tautien vastustamiseksi lääkärille lääketieteentohtori W. Stockmannille virkaeron heinäkuun 1 päivästä lukien.

Mainitun toimiston lääkäriksi kaupunginvaltuusto sittemmin neljästä hakijasta valitsi ⁸⁾ lääketieteenlisensiaatti J. F. Lojanderin.

Lihantarkas-
tusaseman joh-
tajan virka.

Kaupunginvaltuusto myöntyi ⁹⁾ lihantarkastusaseman v. t. johtajan eläinlääketieteentohtori V. Kankaanpään anomukseen saada vapautus virkamääräyksestään sekä määräsi vanhemman tarkastuseläinlääkärin O. Lindströmin hoitamaan johtajan tointa ja nuoremman tarkastuseläinlääkärin Å. W. Hällforsin hoitamaan Lindströmin virkaa, kumpaisenkin nauttimalla virkoihin liittyvät palkkaedut, ollen, koska määrärahaa johtajan palkkaamiseksi ei ollut merkitty kuluvan vuoden menosääntöön, johtajan palkka maksettava ylimääräistä henkilökuntaa varten olevasta määrärahasta.

Lihantarkastusaseman johtajaksi valitsi ¹⁰⁾ kaupunginvaltuusto sittemmin kahdesta hakijasta vanhemman tarkastuseläinlääkärin O. Lindströmin.

Lihantarkas-
tusaseman van-
hemman tark-
astuseläinlää-
kärin vaali.
Sairaalatarkas-
tajan toimen
hoitaminen.

Edellä mainitun laitoksen vanhemmaksi tarkastuseläinlääkäriksi valitsi ¹¹⁾ valtuusto ainoan hakijan, nuoremman tarkastuseläinlääkärin Å. W. Hällforsin.

Määräajan kuluessa oli sairaalatarkastajan virkaa hakenut kolme henkilöä, joita ei kaupungin sairaalaylihallitus kuitenkaan pitänyt siihen sopivina ¹²⁾.

¹⁾ Kvston pöytäk. 20. 8. 58 §. — ²⁾ S:n 4. 6. 6 §. — ³⁾ S:n 26. 11. 5 §. — ⁴⁾ S:n 29. 10. 16 §. — ⁵⁾ S:n 7. 5. 26 §. — ⁶⁾ S:n 15. 10. 21 §. — ⁷⁾ S:n 21. 5. 40 §. — ⁸⁾ S:n 10. 9. 17 §. — ⁹⁾ S:n 4. 6. 34 §. — ¹⁰⁾ S:n 10. 9. 16 §. — ¹¹⁾ S:n 10. 12. 23 §. — ¹²⁾ S:n 1. 7. 42 §.

Ylimäär. professorin B. Lönnqvistin, joka toistaiseksi oli hoitanut mainittua virkaa, anottua vapautusta tästä tehtävästä, myöntyi ¹⁾ kaupunginvaltuusto hänen anomukseensa ja hyväksyi kaupungin sairaalaylihallituksen toimenpiteen määrätä Marian sairaalan toimitsija W. Eriksson väliaikaisesti hoitamaan virkaa.

Sittemmin päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto olla toistaiseksi täyttämättä virkaa, kunnes kaupungin sairaalaylihallituksen ehdotus ³⁾ kaupungin sairaalain voimassa olevan ohjesäännön uudistamisesta oli loppuun käsitelty ja sairaalatarkastajan tehtävät tarkemmin määriteltä, ja sai ylihallitus tehtäväkseen ryhtyä toimiin viran hoitattamiseksi viransijaisella, jonka ylihallitus sai valita ja jonka palkkaamiseen sai käyttää virkaa varten osoitettua määrärahaa.

Kaupunginvaltuusto myönsi ⁴⁾ Marian sairaalan kirurgisen osaston ylilääkärille dosentti E. K. Sandelinille virkaeron joulukuun 1 päivästä lukien. Virkaero ylilääkäri E. Sandelinille.

Vaivaishoitohallituksen huhtikuun 24 päivänä tekemään esitykseen, ettei vaivaishoitohallituksen toimitusjohtajan virkaa toistaiseksi täytettäisi vakinaisesti, kaupunginvaltuusto myöntyi ⁵⁾, samalla määräten kanslianjohtaja H. Myhrbergin toukokuun 1 päivästä toistaiseksi sitä hoitamaan virkaan liittyvästä palkasta. Vaivaishoitohallituksen toimitusjohtajan virka.

Kasvatuslautakunnan v. t. ammattihoilhoajan filosofianmaisteri H. Ståhlin anomukseen saada virkaero lokakuun 1 päivästä lukien kaupunginvaltuusto myöntyi ⁶⁾ sekä määräsi ⁷⁾ kamreeri F. Rosendahlin oman virkansa ohessa väliaikaisesti hoitamaan tointa, saaden hän kantaa kaksi kolmannesta siihen liittyvästä palkasta. Virkaero v. t. ammattihoilhoajalle H. Ståhlinille.

Kaupunginvaltuusto myönsi ⁸⁾ kaupunginkirjaston apulaishoitajalle filosofianmaisteri V. Kilvelle eron tammikuun 1 päivästä 1919 lukien. Virkaero avustavalle kirjastonhoitajalle V. Kilvelle.

Tehdyn anomuksen johdosta myönsi ⁹⁾ kaupunginvaltuusto sähkölaitoksen toimitusjohtajalle insinööri L. W. Åbergille virkaeron syyskuun 1 päivästä lukien. Sähkölaitoksen toimitusjohtajan virka.

Mainitun laitoksen toimitusjohtajaksi kaupunginvaltuusto sittemmin valitsi ¹⁰⁾ ainoan hakijan insinööri Hj. E. Pehrmanin.

Niinikään myöntyi ¹¹⁾ kaupunginvaltuusto insinöörin vphra E. Cedercreutzin anomukseen saada ero kaasulaitoksen toimitusjohtajan virasta tammikuun 1 päivästä 1919 lukien. Kaasulaitoksen toimitusjohtajan virka.

Kaasulaitoksen toimitusjohtajan virkaa uudelleen täytettäessä oli kaupungin teknillisten laitosten hallitus sitä mieltä, että neljästä

¹⁾ Kvston pöytäk. 20. 8. 71 §. — ²⁾ S:n 26. 11. 28 §. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 230. — ⁴⁾ Kvston pöytäk. 29. 10. 19 §. — ⁵⁾ S:n 7. 5. 49 §. — ⁶⁾ S:n 12. 11. 27 §. — ⁷⁾ S:n 12. 11. 28 §. — ⁸⁾ S:n 15. 10. 41 §. — ⁹⁾ S:n 1. 7. 22 §. — ¹⁰⁾ S:n 10. 9. 20 §. — ¹¹⁾ S:n 29. 10. 18 §.

hakijasta saksalainen insinööri K. Lappe oli ansiokkain, minkätähden hallituksen mielestä oli syytä ottaa hänet kahdeksi vuodeksi kaasulaitoksen palvelukseen, ei vakinaiseksi toimitusjohtajaksi, vaan laitoksen hoitajaksi. Tänä aikana saisi insinööri Lappe nauttia hyväkseen johtajalle tulevat palkkaedut, minkä ohessa hänelle valitsevain luonnottomain vuokraolojen johdosta annettaisiin vuokratrahoja 2,000 markkaa vuodessa. Lisäksi oli hallitus aikonut käyttövaroistaan myöntää 3,000 markkaa avustaakseen insinööri Lappen muuttoa Saksasta Suomeen. Sen johdosta että kaasulaitoksen johto uskottaisiin henkilölle, joka ei tainnut kotimaisia kieliä, olisi tietenkin laitoksen kamreerin pakko ainakin toistaiseksi suorittaa osa toimitusjohtajan työtä, samalla kuin lisäksi asetettava konttoriapulainen saisi suorittaa osan kamreerin tehtäviä.

Rahatoimikamari yhtyi tähän hallituksen ehdotukseen, mutta huomautti, että palkkaedut olisi selvästi määrättävä, minkätähden kamari esitti:

että insinööri Lappe otettaisiin kaasulaitoksen johtajaksi kahden vuoden ajaksi, tammikuun 1 päivästä 1919 lukien, saaden palkkaa ja matkarahoja 16,500 markkaa vuodessa, mihin lisäksi tulisivat kalliinajanlisäys, vapaa valaistus- ja keittokaasu sekä vuokratrahoja 2,000 markkaa vuodessa;

että insinööri Lappelle taattaisiin kaasulaitoksen varoista muuttoapua 3,000 markkaa; sekä

että kaupungin teknillisten laitosten hallitus saisi toimekseen tehdä insinööri Lappen kanssa asianmukaisen sopimuksen.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto valitsi 1) insinööri K. Lappen kaasulaitoksen johtajaksi rahatoimikamarin esittämin ehdoin.

Virkavapautta myönsi kaupunginvaltuusto:

kaupunginkamreeri I. Timgrenille 2) heinäkuun 15 päivästä elokuun 15 päivään, viransijaisena vanhempi kaupunginkirjuri O. Paldani;

nuoremalle kaupunginkirjurille E. E. Enebergille 3) syyskuun 12 päivästä vuoden loppuun, sillä ehdolla ettei kaupungille siitä koitunut lisämenoja;

terveydellisten tutkimusten laboratorin johtajalle filosofianmaisteri B. Geitlinille 4) tammikuun 1 päivästä huhtikuun 1 päivään, viransijaisena laboratorin assistentti filosofianmaisteri M. Brofeldt, sillä ehdolla ettei kaupunginkassalle tästä koitunut lisämenoja;

lihantarkastusaseman kassanhoitajalle everstiluutnantti G. Steniukselle 5) elokuun 15 päivästä vuoden loppuun, viransijaisena neiti H. Muurman;

1) Kvston pöytäk. 17. 12. 32 §. — 2) S:n 11. 6. 33 §. — 3) S:n 15. 10. 49 §.
— 4) S:n 8. 1. 3 §. — 5) S:n 10. 9. 15 §.

kunnallisen teurastamon johtajalle eläinlääketieteentohtori V. Kankaanpäälle ¹⁾ kesäkuun 1 päivästä 1918 maaliskuun 1 päivään 1919, erikoista viransijaista määräämättä;

Niçkbyn mielisairaalan toimitsijalle kapteeni A. F. Dahlbergille ²⁾, kaupungin sairaalaylihallituksen hänelle myöntämän loman lisäksi, lokakuun 1 päivästä marraskuun 1 päivään, sillä ehdolla ettei kaupunginkassalle tästä koitunut erikoista menoa;

kansakoulutarkastaja A. Liliukselle ³⁾ osittain lokakuun 15 päivästä joulukuun 1 päivään, viransijaisena lehtori K. A. Laurent;

kaupunginkirjaston apulaishoitajalle filosofianmaisteri V. Kilvelle ⁴⁾ lokakuun 15 päivästä vuoden loppuun, viransijaisena amanuenssi S. Pakarinen.

Helsingin järjestyneen työväestön eduskunnan esitettyä useita kanteluja ⁵⁾ kaupunginpuutarhuri S. Olssonin vastaan oli kaupungin yleisten töiden hallitus toimittanut tutkimuksen asiassa, minkä jälkeen rahatoimikamarillekin oli suotu tilaisuus lausua siitä mielensä. Valmisteluvaliokunta katsoi hankitusta selvityksestä käyvän ilmi, että kaupunginpuutarhuri Olssonin vastaan tehtyt syytökset puutarhahallinnon työläisten työkeästä kohtelemisesta sekä alempain työpalkkain maksamisesta kuin mitä työntekijöille oikeastaan olisi ollut tuleva pääasiassa olivat aiheettomia, minkätähden vaatimusta Olssonin erottamisesta mainittujen syytösten perusteella ei olisi otettava huomioon. Mitä sitten tuli Olssonin vastaan tehtyihin ilmi-antoihin, että hän olisi omalupaisesti nauttinut luontoisetuja enemmän kuin kaupunginvaltuusto oli hänelle syyskuun 6 päivänä 1898 ⁶⁾ myöntänyt, oli valiokunta havainnut selville käyneen, että Olsson oli useassa tapauksessa mennyt toimivaltansa ulkopuolelle, mikäli koski kaupungin omaisuuden ja työvoiman käyttämistä, mutta huomioon ottaen Olssonin pitkällisen ja erittäin ansiokkaan toiminnan kunnan palveluksessa oli valiokunta katsonut vastamainitusta menettelystä varoituksen riittävän. Sen ohessa valiokunta, sen johdosta että Olsson oli päällystönsä muistuttamatta saanut mainitulla tavalla käyttää hyväkseen puheena olevia luontoisetuja, ehdotti, että kaupungin yleisten töiden hallitusta kehoitettaisiin vastedes toimittamaan asianmukaista valvontaa tässä kohden.

Tähän lausuntoon kaupunginvaltuusto yhtyi ⁷⁾, samalla päättäen järjestää kaupunginpuutarhurin luontoisedut tammikuun 1 päivästä lähtien seuraaviksi:

1) heiniä kaupungin istutuksista, kaupungin kustannuksella tehtyinä ja kuljetettuina kaupunginpuutarhaan, rehuiksi enintään

¹⁾ Kvston pöytäk. 4. 6. 34 §, 10. 9. 33 § ja 17. 12. 11 §. — ²⁾ S:n 15. 10. 34 §. — ³⁾ S:n 15. 10. 32 §. — ⁴⁾ S:n 15. 10. 41 §. — ⁵⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 233. — ⁶⁾ Ks. 1898 vuod. kert. siv. 77. — ⁷⁾ Kvston pöytäk. 21. 5. 24 §.

Kanteluja kaupunginpuutarhuri S. Olssonin vastaan.

Kaupunginpuutarhurin luontoisedut.

2 lehmälle; 2) navettatilaa kaupunginpuutarhassa enintään 2 lehmälle; sekä 3) 2,000 m² puutarhamaata, 10 m² lämmintä lavaa ja 30 m² kylmää lavaa, jonka kaupungin yleisten töiden hallitus kaupunginpuutarhurin esityksestä vuosittain osoittaa puutarhatuotteiden viljelemiseksi kaupunginpuutarhurin omiin tarpeisiin.

Mitä tuli rahatoimikamarin ehdotukseen, että kaupunginpuutarhuri tämän lisäksi oikeutettaisiin saamaan hedelmiä kaupunginpuutarhassa olevista hedelmäpuista, käyttämään kaupungin työvoimaa puutarhalaitteittensa viljelemiseen sekä tilapäisesti kaupunginpuutarhan hevosia ja ajomiehiä omiin tarpeisiinsa, palautettiin asia tältä kohden kaupungin yleisten töiden hallitukseen seikkaperäisen lausunnon saamiseksi.

Sittemmin hallitus ehdotti, että kaupunginpuutarhuri oikeutettaisiin hänelle osoitetun peruna- ja vihannesmaan hoitoon maksettua käyttämään kaupungin puutarhatyöntekijöitä ja kastelulaitteita, että kaupunginpuutarhassa olevain hedelmäpuiden tuotto myytäisiin kaupungin hyväksi ja kaupunginpuutarhuri toimittaisi kertyneet varat rahatoimikonttoriin sekä ettei kaupunginpuutarhuria oikeutettaisi käyttämään kaupungin hevosia eikä ajomiehiä omiin tarpeisiinsa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 1) tämän ehdotuksen.

Puhtaanapitolaitoksen johtajan J. Sjöholmin palauttaminen virkaansa.

Kirjelmässä heinäkuun 2 päivästä kaupungin yleisten töiden hallitus teki esityksen insinööri J. Sjöholmin jälleen asettamisesta hänen aikaisempaan virkaansa kaupungin puhtaanapitolaitoksen johtajana, koska Sjöholmin oli työntekijäin pakotuksesta keväällä 1917 täytynyt erota 2) ja hänen paikkansa oli siitä lähtien ollut avoinna. Rahatoimikamari puolsi tätä esitystä, johon kaupunginvaltuusto myöntyi 3). Sittemmin valtuusto niinkään myöntyi 4) kaupungin yleisten töiden hallituksen marraskuun 14 päivänä tekemään esitykseen, että insinööri Sjöholm virkavuosiin ja eläke-etuun nähden saisi lukea hyväkseen toukokuun 1 päivän 1917 ja lokakuun 1 päivän 1918 välisen ajan, jona hän oli ollut estynyt virkaansa hoitamasta.

Alkoholipitoisten juomain kauppa.

Maistraatin anottua kaupunginvaltuuston lausuntoa, oliko ja kuinka monta oikeutta väkiviinajuomain vähittäismyyntiin ja anniskeluun, viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain vähittäiskauppaan sekä mallasjuomain anniskelemiseen annettava kesäkuun 1 päivän 1918 ja saman päivän 1919 väliseksi ajaksi, päätti 5) kaupunginvaltuusto, siihen nähden että toukokuun 29 päivänä 1917 alkoholipitoisten aineiden valmistuksesta, maahantuonnista, myyn-

1) Kvston pöytäk. 1. 7. 36 §. — 2) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 233. — 3) Kvston pöytäk. 20. 8. 44 §. — 4) S:n 17. 12. 9 §. — 5) S:n 24. 1. 18 §.

nistä ja varastossapitämisestä annetussa asetuksessa oli säädetty, ettei oikeuksia alkoholipitoisten juomain valmistamiseen, myyntiin eikä anniskeluun saanut vanhempain asetusten nojalla antaa sen jälkeen kuin uusi asetus oli vahvistettu, ja huomauttaen, etteivät uudet säännökset koskeneet mallasjuomain myyntiä, joka jo oli järjestetty kesäkuun 1 päivän 1917 ja saman päivän 1919 väliseksi ajaksi, ellei asianlaita muuttunut uuden lainsäädäntötoimen johdosta, lausua, ettei kaupunginviranomaisilla ollut aihetta käydä asiallisesti tutkimaan kysymystä, minkätähden ne olivat jättäneet kaikki toimenpiteet asiassa raukeamaan.

Kun muodollista päätöstä asiassa ei ollut aikaisemmin olemassa, päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto, että Helsingin kaupunki oli liittyvä jäseneksi Suomen kaupunkiliittoon sekä tavallisessa järjestyksessä suoritettava jäsenmaksun vahvistetun laskuperusteen mukaan.

Kaupungin
yhtyminen
Suomen kau-
punkiliittoon.

Helsingin pitäjän kunnanvaltuutettujen lähetettyä ehdotuksen Oulunkylän taajaväkisen yhdyskunnan järjestyssäännöksi kaupunginvaltuustolle lausunnon saamiseksi päätti ²⁾ valtuusto maaherralle lähettää poliisimestarin ehdotusta vastaan tekemät muistutukset.

Lausunto
Oulunkylän yh-
dyskunnan jär-
jestyssääntö-
ehdotuksesta.

Kun kaupunginvaltuuston lausunnon saamiseksi lähetettyjä Suomen kansalaisuushakemuksia oli alkanut saapua yhä lukuisammin ja osittain puutteellisessa asussa, asetti ³⁾ valtuusto valiokunnan, johon valittiin herrat Böök, von Frenckell ja Öhman, ehdottamaan niitä suuntaviivoja, joita olisi noudatettava mainittuja hakemuksia tutkittaessa.

Suomen kansa-
laisuushake-
muksien tutki-
minen.

Asiasta antamassaan mietinnössä ⁴⁾ valiokunta ehdotti, että kaupunginvaltuusto Suomen kansalaisuushakemuksia tutkiessaan noudattaisi seuraavia sääntöjä:

1) Kaikkien niiden asiakirjain, joiden hallituksen 1917 vuoden jälkimmäisille valtiopäiville antamassa esityksessä olevan ehdotuksen laiksi ulkomaalaisen ottamisesta Suomen kansalaiseksi 3 §:n mukaan pitää seurata hakukirjan mukana, eli selvityksen hakijan aikaisemmasta kansalaisuudesta, hänen ja muiden hakemuksessa tarkoitettujen henkilöiden iästä, maineesta, uskontunnustuksesta ja terveydentilasta sekä ajasta, milloin hän on tähän valtakuntaan tullut, ja siitä tai niistä paikkakunnista, missä hän sittemmin on asunut, tulee olla olemassa, ennenkuin asia otetaan tutkittavaksi.

2) Jos hakija ei ole yhteen jaksoon asunut tässä valtakunnassa viittä viimeksi kulunutta täyttä kalenterivuotta, ei hakemusta tavallisesti puolleta.

3) Hakijan tulee esittää täysi selvitys siitä, missä tämän valta-

¹⁾ Kvston pöytäk. 30. 12. 5 §. — ²⁾ S:n 15. 10. 4 §. — ³⁾ S:n 26. 11. 3 §. —

⁴⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 48.

kunnan paikkakunnissa hän on viimeksi kuluneina viitenä vuonna asunut ja miten hän on sinä aikana käyttäytynyt, ollen tiedot vahvistettava todeksi asianomaisten paikkakuntain järjestysvallan antamilla todistuksilla.

4) Hakijan on esitettävä selvitys kyvystään elättää itsensä ja perheensä työnantajan antamalla todistuksella hänen tuloistaan ei ainoastaan hakuajana, vaan myös kahtena edellisenä vuonna.

Mietintöä esiteltäessä ¹⁾ asia palautettiin valiokuntaan, johon lisäksi valittiin herra Söderholm.

Valiokunnan ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto sittemmin päätti ²⁾, kunnes uusi lainsäädäntö asiasta annettiin, noudattaa seuraavaa menettelyä:

1) Nykyisen käytännön mukaisesti varataan hakijalle tilaisuus kaupunginviranomaisten luona täydentää hakukirjojaan selvityksellä aikaisemmasta kansalaisuudesta, iästä, maineesta, uskontunnustuksesta ja terveydentilasta sekä ajasta, jolloin hän on tähän valtakuntaan saapunut, ynnä siitä tai niistä paikkakunnista, missä hän sittemmin on asunut, ellei semmoista selvitystä ole hallitukselle annettu.

2) Jos hakija ei ole yhteen jaksoon oleskellut tässä valtakunnassa viitenä viime vuonna, puolletaan hakemusta ainoastaan siinä tapauksessa, että hakija näyttää viranomaisen tai kahden hyvin tunnetun Suomen kansalaisen antaman todistuksen että hänen kansalaistuttamisensa on suotava.

3) Järjestysvallan asianomaisten elinten antama todistus on esitettävä siitä, missä tämän valtakunnan paikkakunnissa hakija on asunut sekä miten hän on kullakin paikkakunnalla käyttäytynyt.

4) Hakijan tulee näyttää työnantajansa antama todistus ei ainoastaan nykyisistä tuloistaan, vaan myös kahden viime vuoden tuloista tai, jos hakija ei ole ollut toisen palveluksessa, kahden hyvin tunnetun Suomen kansalaisen antama todistus varallisuusoloistaan ja toimeentulomahdollisuuksistaan.

Lausuntoja
Suomen kansa-
laisuuslake-
muksista.

Kaupunginvaltuusto puolsi ³⁾ 518 ja ehdotti evättäväksi ⁴⁾ 22 tapauksessa Suomen kansalaisuuslakemuksia; 28 tapauksessa ei valtuusto eri syistä katsonut ⁵⁾ itsellään olevan aihetta antaa lausuntoa mainitun laatusista hakemuksista.

Lausuntoja eri-
näisistä elin-
keino- y. m.
hakemuksista.

14 tapauksessa kaupunginvaltuusto puolsi ⁶⁾ ja 2 tapauksessa

¹⁾ Kvston pöytäk. 10. 12. 45 §. — ²⁾ S:n 17. 12. 36 §. — ³⁾ S:n 24. 1. 2 §; 7. 5. 1 §; 21. 5. 39 §; 4. 6. 1 §; 11. 6. 1 §; 1. 7. 1 §; 20. 8. 1 ja 60 §; 10. 9. 1 §; 15. 10. 1 §; 29. 10. 1 §; 12. 11. 2 §. — ⁴⁾ S:n 1. 7. 1 §; 20. 8. 1 §; 10. 9. 1 §; 15. 10. 1 §; 29. 10. 1 §; 12. 11. 2 §. — ⁵⁾ S:n 4. 6. 1 §; 11. 6. 1 §; 1. 7. 1 §; 20. 8. 1 ja 60 §; 10. 9. 1 §; 24. 9. 1 §; 15. 10. 1 §. — ⁶⁾ S:n 24. 1. 3 §; 7. 5. 2 §; 20. 8. 61 ja 86 §; 10. 9. 4 §; 24. 9. 2 §; 12. 11. 4 §; 26. 11. 4 §; 10. 12. 3 §.

ehdotti evättäväksi ¹⁾ myöntymistä ulkomaalaisten tekemiin hakemuksiin saada tässä kaupungissa harjoittaa elinkeinoa.

2 tapauksessa kaupunginvaltuusto puolsi myöntymistä ²⁾ ulkomaalaisten tekemiin hakemuksiin saada tässä maassa omistaa kiinteistöä.

Puoltavan ³⁾ lausunnon antoi kaupunginvaltuusto 2 ja epäävän ⁴⁾ lausunnon 1 tapauksessa rohdoskaupan harjoittamislupaa tarkoittavista hakemuksista.

Epäävän lausunnon antoi ⁵⁾ kaupunginvaltuusto eräästä myrkyllisten aineiden kauppaamislupaa tarkoittavasta hakemuksesta.

Niinikään antoi ⁶⁾ kaupunginvaltuusto 2 tapauksessa epäävän lausunnon ammattimaisen huutokaupan harjoittamislupaa tarkoittavista hakemuksista.

Yhdessä tapauksessa kaupunginvaltuusto puolsi ⁷⁾ työnvälitystoiminnan harjoittamislupaa tarkoittavaa hakemusta.

Kaupunginvaltuusto vapautti ⁸⁾ herrat Paasikiven, Stenrothin ja F. von Wrightin valtuusmiestehtävästä, kaksi ensin mainittua sen johdosta että he olivat tulleet hallituksen jäseniksi ja viimeksi mainitun syystä että hänet oli valittu kauppa- ja teollisuuskomissionin jäseneksi.

Vapautusta kaupunginvaltuusmiestehtävästä tarkoittavia hakemuksia.

Kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä kesäkuun 12 päivältä herrat Eskola, Harmaja, Honkajuuri, Hjelmman, Nummi-vuori, Soini, Suolahti ja Tarjanne, katsoen edellisenä päivänä toimitetussa varapuheenjohtajan vaalissa, jossa herra Paloheimo, vaikka hän edusti valtuuston lähinnä suurinta puoluetta ja myös oli väliaikaisesti toiminut varapuheenjohtajana, oli sivuutettu, käyneen selville, ettei kaupunginvaltuuston enemmistö enää halunnut puolueettomuutta noudattamalla pysyttää useana vuonna puolueiden kesken noudatetun yhteistyön edellytyksiä, pyysivät mahdollisimman pian vapautusta kaupunginvaltuusmiestehtävästä sekä niinikään niiden lautakuntain, komiteain ja valiokuntain jäsenyydestä, joihin heidät oli valittu. Kun eivät hakijat kuitenkaan olleet esittäneet luopumisensa tueksi semmoisia syitä, joiden kunnallislain 12 §:ssä edellytetään voivan perustella vapautuksen saamista kaupunginvaltuusmiestehtävästä, päätti ⁹⁾ valtuusto olla ottamatta pyyntöä huomioon.

Kaupunginvaltuutettujen vaalia toimittamaan asetetun keskuslautakunnan joulukuun 3 päivänä tekemän esityksen mukaisesti valtuusto päätti ¹⁰⁾ vaalin toimitettavaksi joulukuun 27 ja 28 päivänä.

Kaupunginvaltuutettujen vaalipäivä.

¹⁾ Kvston pöytäk. 24. 1. 3 § ja 12. 11. 4 §. — ²⁾ S:n 10. 12. 5 §. — ³⁾ S:n 20. 8. 35 § ja 15. 10. 9 §. — ⁴⁾ S:n 7. 5. 3 §. — ⁵⁾ S:n 10. 9. 3 §. — ⁶⁾ S:n 4. 6. 2 §. — ⁷⁾ S:n 7. 5. 4 §. — ⁸⁾ S:n 4. 6. 33 §, 11. 6. 29 § ja 24. 9. 26 §. — ⁹⁾ S:n 1. 7. 15 §. — ¹⁰⁾ S:n 10. 12. 46 §.

1917 vuoden
tilien tarkas-
tajat.

Marraskuun 27 päivänä 1917 annetun kaupunkien kunnallislain mukaan on kaupunginvaltuutettujen vaalin yhteydessä valittava vähintään neljä varsinaista ja yhtä monta varatilintarkastajaa, ja on kaupunginvaltuuston asia määrätä tilintarkastajain luku ja heidän eroamisjärjestyksensä; kuitenkin säädetään tammikuun 2 päivänä 1918 annetussa laissa, että tilintarkastajain vaali on ensi kerran toimitettava maaliskuun 20 päivänä viimeksi mainittua vuotta. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ ensimmäisessä vaalissa valittavaksi kaksitoista varsinaista ja yhtä monta varatilintarkastajaa ja näistä vuosittain kolmanneksen eroavaksi, ollen kahtena ensimmäisenä vuonna erovuoroiset henkilöt määrättävä arvalla.

Kapinan johdosta voitiin puheenalaiset vaalit toimittaa vasta joulukuun 27 ja 28 päivänä.

Jäsenten vaali
kaupungin
johto- ja lauta-
kuntiin.

Kunnallislain 17 §:n mukaisesti olisi jäsenet kaupungin johto- ja lautakuntiin sekä taksoitus- ja tutkijalautakuntaan ollut valittava joulukuussa pidettävässä kokouksessa, mutta kun sisäasiainministeriö oli kiertokirjelmässä huomauttanut, että mainitut vaalit olisi toimitettava, sittenkuin uudet kaupunginvaltuutetut oli valittu, ja että kunnalliset luottamusmiehet ja johtokunnat olivat velvolliset jatkamaan toimintaansa, kunnes puheenalaiset vaalit oli toimitettu, raukesi ²⁾ muu toimenpide kaupunginvaltuuston puolelta.

Rahatoimika-
marin kokoon-
pano.

Rahatoimikamarin puheenjohtajaksi ulkomailla oleskelevan tod. valtioneuvoksen A. Gripenbergin sijaan valittiin ³⁾ ent. esittelijäsihteeri A. Listo, varapuheenjohtajaksi johtaja I. Lindfors sekä ylimääräiseksi varamieheksi varatuomari A. Makkonen ensiksi toimitettaviin uusiin vaaleihin asti. Sittemmin vapautettiin ⁴⁾ pankinjohtaja A. Neovius kamarin jäsenyydestä ja uudeksi jäseneksi valittiin pankinjohtaja G. Waldén, joka kuitenkin pyynnöstään vapautettiin ⁵⁾ tehtävästä ja jonka sijaan valittiin varatuomari A. Makkonen. Ulkomailla oleskelevan lakitieteentohtori K. Ignatiuksen sijaan valittiin ⁵⁾ samalla kertaa konsuli V. Hoving kamarin jäseneksi.

Johto- ja lauta-
kuntain täy-
dennys.

Herra Stenroth vapautettiin ⁶⁾ sosialilautakunnan jäsenyydestä, minkä ohessa kaupunginvaltuusto päätti jättää uuden jäsenen valittamisen lautakuntaan toistaiseksi.

Oikeusapulautakunnan jäseneksi valittiin ⁷⁾ herra Söderholm.

Ratsumestari F. von Tobiesen, joka oli muuttanut pois paikkakunnalta, vapautettiin ⁸⁾ majoituslautakunnan varajäsenyydestä ja hänen sijaansa valittiin ratsumestari Z. Helsingius.

Ent. prokuraattorin L. Kihlmanin anottua vapautusta vaivais-
hoitohallituksen puheenjohtajan toimesta ulkomailla oleskelun joh-

¹⁾ Kvston pöytäk. 24. 1. 63 §. — ²⁾ S:n 30. 12. 1 §. — ³⁾ S:n 16. 4. 7 §. —

⁴⁾ S:n 11. 6. 22 §. — ⁵⁾ S:n 1. 7. 14 §. — ⁶⁾ S:n 4. 6. 33 §. — ⁷⁾ S:n 24. 1. 28 §. —

⁸⁾ S:n 15. 10. 8 §.

dosta kaupunginvaltuusto, myöntyen luopumispyyntöön, valitsi ¹⁾ puheenjohtajaksi vuoden loppuun asti ylijohtaja B. W. Breitholtzin.

Paikkakunnalta pois muuttaneiden kunnallisneuvos N. Kochtomowin ja rouva S. Pätiälän sijaan kaupunginvaltuusto valitsi ²⁾ vaivaishoitohallituksen jäseniksi rouva A. Louhivuoren ja luutnantti W. Bergströmin.

Varatuomari A. af Forselleksen anottua vapautusta ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan jäsenyydestä kaupunginvaltuusto valitsi ³⁾ hänen sijaansa jäseneksi kirkkokassanhoitaja O. A. Forssellin, joka kuitenkin kivulloisuuden tähden vapautettiin ⁴⁾ tästä tehtävästä ja jonka sijaan valittiin filosofiantohtori A. Mickwitz.

Erovuoroisten jäsenten sijaan valitsi ⁵⁾ kaupunginvaltuusto ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan jäseniksi rehtori E. Meinanderin ja arkkitehti W. Aspelinin sekä suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan jäseniksi ent. protokollasihteeri K. Malinin ja filosofiantohtori H. F. Soverin.

Kansanlastentarhain johtokunnan jäseneksi valitsi ⁶⁾ kaupunginvaltuusto herra Suolahden.

Tehdyn anomuksen johdosta vapautti ⁷⁾ kaupunginvaltuusto herra F. von Wrightin kaupungin yleisten töiden hallituksen jäsenyydestä ja valitsi hänen sijaansa herra Stockmannin jäseneksi sekä viimeksi mainitun sijaan herra Roustin varajäseneksi.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen jäseneksi valitsi ⁸⁾ kaupunginvaltuusto herra von Frenckellin. Ylimääräiseksi varajäseneksi kaupungin teknillisten laitosten hallitukseen valittiin ⁹⁾ herra Bengelsdorff.

Kaupunginvaltuusto vapautti ¹⁰⁾ herra Honkajuuren elintarvelautakunnan varajäsenyydestä ja valitsi hänen sijaansa lautakunnan varajäseneksi johtaja S. Salomaan.

Elintarvelautakunnan kokoonpano ja tehtävät.

Elintarvelautakunnan kapinan päätyttyä ilmoitettua olevansa täydennyksen tarpeessa päätti ¹¹⁾ kaupunginvaltuusto antaa lautakunnan toimeksi jäljellä olevain jäsenten avustamana ja tarpeen mukaan lisävoimia käyttämällä hoitaa ne lautakunnalle kuuluvat tehtävät, jotka eivät sietäneet lykkäystä.

Kirjelmässä toukokuun 31 päiväältä elintarvelautakunta sittemmin teki esityksen varsinaisen elintarvelautakunnan asettamisesta kesäkuun 6 päivänä 1917 annetun elintarvelain 17 §:n säännösten mukaisesti. Lautakunta olisi kuitenkin uudesti järjestettävä sekä asiain käsittelyn joutuisuuden että työn yhtäjaksoisuuden turvaa-

¹⁾ Kvston pöytäk. 24. 9. 17 §. — ²⁾ S:n 15. 10. 23 §. — ³⁾ S:n 10. 9. 25 §. — ⁴⁾ S:n 15. 10. 31 §. — ⁵⁾ S:n 21. 5. 16 §. — ⁶⁾ S:n 24. 1. 28 §. — ⁷⁾ S:n 1. 7. 13 §. — ⁸⁾ S:n 24. 1. 28 §. — ⁹⁾ S:n 15. 10. 26 §. — ¹⁰⁾ S:n 24. 1. 42 §. — ¹¹⁾ S:n 25. 4. 4 §.

miseksi siten, että lautakunnan kokonaisuudessaan tulisi valvoa elintarpeiden hankinnan ja jakelun järjestämistä sekä ratkaista periaatteellista laatua olevat kysymykset, jota vastoin yksi lautakunnan jäsenistä valittaisiin toimeenpanevaksi jäseneksi, olisi koossa pitävänä voimana lautakunnassa ja toimisi puheenjohtajana asianomaisten osastopäällikköjen muodostamassa johtokunnassa, jonka tulisi käsitellä säännöllisesti uusiintuvat käytännölliset asiat. Kaupunginvaltuusto ei havainnut 1) olevan syytä tehtävistään vapauttaa lautakunnassa jäljellä olevia henkilöjä puheenjohtajaa filosofiantohtori H. Ramsayta, jäseniä filosofianmaisteri O. Valmaria, herra Soinia ja neiti E. Somersaloa eikä varajäseniä johtaja S. Salomaata ja rouva G. Ehrstedtiä, ja tuli lautakunnan edelleenkin toimia kollegisesti kokoonpantuna. Sen ohessa oli lautakuntaa kehoitettava asettumaan kaupungissa toimivain laillisten työväenjärjestöjen yhteyteen ehdokkaiden saamiseksi lautakunnan täydentämiseksi elintarvelain määräysten mukaisesti sekä sitten tekemään asiahaarain vaatima esitys asiasta. Lautakunnan ehdottaman elintarveasiain käsittelyjärjestyksen valtuusto hyväksyi.

Elintarvetoimikunnan vaali.

Sittemmin ilmoitti senaatin elintarvetoimituskunta kirjelmässä elokuun 16 päivältä, että kaupunginvaltuuston tuli heinäkuun 27 päivänä annetun uuden elintarvelain mukaan valita elintarvetoimituskunta. Valtuusto päätti 2) senaatin elintarvetoimituskunnalle ehdottaa, että filosofiantohtori H. Ramsay valittaisiin toimikunnan puheenjohtajaksi, minkä ohessa jäsenluku määrättiin kahdeksaksi ja elintarvelautakunnan jäseniä kehoitettiin pysymään toimissaan, kunnes toimikunta oli ehtinyt perustautua.

Kirjelmässä syyskuun 20 päivältä elintarvetoimituskunta sittemmin ilmoitti määränneensä toimikunnan puheenjohtajaksi filosofiantohtori H. Ramsayn. Elintarvetoimikunnan jäseniksi kaupunginvaltuusto sittemmin valitsi 3) faktori A. Koskin, neiti E. Somersalon, johtaja T. Salmion, rouva G. Ehrstedtin, johtaja S. Salomaan sekä herrat Laurénin ja Nummivuoren.

Neiti E. Somersalon sittemmin tekemän pyynnön saada vapautus elintarvetoimikunnan jäsenyydestä kaupunginvaltuusto päätti 4) lähettää elintarvetoimikuntaan lausunnon saamiseksi.

Halkotoimikunnan täydentäminen.

Tehdyn anomuksen johdosta kaupunginvaltuusto vapautti 5) johtaja A. Palmgrenin kaupungin halkotoimikunnan jäsenyydestä ja tarkastajan toimesta sekä valitsi uudeksi jäseneksi toimikuntaan isännöitsijä O. Kilpisen.

Hätäapukomitean täydentäminen ja sen toimikauden pitentäminen.

Kapinan päätyttyä hätäapukomitea pyysi itseään täydennettäväksi, minkä ohessa sosialilautakunta tämän yhteydessä teki esi-

1) Kvston pöytäk. 4. 6. 39 §. — 2) S:n 20. 8. 89 §. — 3) S:n 15. 10. 44 §. — 4) S:n 17. 12. 30 §. — 5) S:n 24. 1. 26 §.

tyksen hätäapukomitean väliaikaisesta uudesti järjestämisestä. Kaupunginvaltuusto myöntyi ¹⁾ esitykseen ja päätti samalla, että raha-toimikamarille oli suotava tilaisuus valita jäsen lisättyyn hätäapukomiteaan.

Uusiksi jäseniksi hätäapukomiteaan valitsi ²⁾ kaupunginvaltuusto sittemmin professori M. Heikinheimon ja kirkkoherra K. V. Hurmerinnan, minkä ohessa komitea oikeutettiin jäseneksi kutsumaan perustuslaillisen työväenyhdistyksen edustaja.

Kaupunginvaltuusto oikeutti ³⁾ hätäapukomitean jatkamaan työtään lokakuun 1 päivään; kertomus sen toiminnasta talvella 1917—18 oli annettava ennen saman kuukauden loppua. Väliaikaiseksi puheenjohtajaksi kesän ajaksi valittiin ⁴⁾ professori M. Heikinheimo, ja tämän ilmoitettua esteen oli komitea antanut varapuheenjohtajansa arkkitehti A. Nybergin toimeksi kesän aikana hoitaa puheenjohtajan tehtävät, minkä toimenpiteen kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁵⁾.

Sittemmin sosialilautakunta kirjelmässä syyskuun 6 päivältä mainitsi työttömiä olevan niin lukuisasti, että kunnan johtamaa toimintaa työnpuutteen lieventämiseksi olisi jatkettava. Lautakunta esitti hätäapukomitean toimikauden jatkettavaksi talven 1918—1919 loppuun. Kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ antaa komitean toimia, kunnes olot sallivat sen lakkauttamisen. Jäsenistä oli pankinjohtaja F. Hallio ilmoittanut olevansa estynyt enää ottamasta töihin osaa, minkä ohessa järjestyneen työväen eduskunnan valitsemat jäsenet rouva I. Aalle-Teljo ja herra H. Ruusurinne sekä Helsingin työväenyhdistyksen valitsema jäsen herra E. A. Peltonen varamiehinneen olivat kapinasta lähtien olleet kateissa.

Kaupunginvaltuusto valitsi ⁷⁾ komitean jäseneksi filosofiantoh-tori E. Kuusen.

Kirjelmässä huhtikuun 29 päivältä huoneenvuokralautakunnan puheenjohtaja esitti, että järjestyneiden olojen palauduttua lautakuntaa täydennettäisiin, sekä ehdotti lisäksi:

Huoneenvuokralautakunnan kokoonpano ja toiminta.

että toukokuun 1 päivästä asetettaisiin huoneenvuokralautakunnan toinen osasto sekä että tämän osaston puheenjohtajalle ja jäsenille maksettaisiin palkkiot huoneenvuokralautakunnan toimintaa varten vuonna 1918 osoitetuista määrärahoista;

että vuokralautakunnan sihteeri ja apulaissihteeri toukokuun 1 päivästä lähtien saisivat toimekseen pöytäkirjanpidon kumpikin osastollaan ja että heille siitä työstä maksettaisiin kuluvan vuoden menosääntöön merkityt palkkiot;

¹⁾ Kvston pöytäk. 25. 4. 24 §. — ²⁾ S:n 4. 6. 20 §. — ³⁾ S:n 4. 6. 21 §. —

⁴⁾ S:n 11. 6. 27 §. — ⁵⁾ S:n 20. 8. 24 §. — ⁶⁾ S:n 24. 9. 20 §. — ⁷⁾ S:n 10. 12. 32 §.

että huoneenvuokralautakunta oikeutettaisiin mainitusta päivästä lähtien aikaisemmin vahvistetun palkkion maksamalla asettamaan kanslisti, joka olisi velvollinen lautakunnan määräyksen mukaan hoitamaan juoksevat kansliatehtävät, valmistelemaan asiain käsittelyn lautakunnassa sekä määräaikoina päivittäin olemaan antamassa yleisölle neuvoja ja tietoja huoneenvuokra-asioissa; samoin kuin

että edellä mainittuun huoneenvuokralautakunnan toiseen osastoon valittaisiin puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä paikkakunnan kiinteistönomistajain ja työväenjärjestöjen ehdotuksesta tarpeellinen määrä jäseniä ja varajäseniä.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ nämä ehdotukset ja valitsi varsinaiseksi jäseneksi huoneenvuokralautakunnan ensimmäiseen osastoon rappari O. Lindholmin (Helsingin suomalaisen työväenliiton ehdottama) ja saman osaston varajäseniksi kauppias K. E. Österbergin (Perustuslaillisen työväenyhdistyksen ehdottama) ja kivityöntekijä P. Hakkaraisen (Helsingin suomalaisen työväenliiton ehdottama) sekä huoneenvuokralautakunnan toisen osaston puheenjohtajaksi varatuomari H. F. Lindemanin, varapuheenjohtajaksi varatuomari A. Wikströmin, varsinaiseksi jäseniksi rakennusmestari K. V. Angervuoren (Helsingin suomalaisen talonomistajayhdistyksen ehdottama) ja vahtimestari B. W. Björklundin (Perustuslaillisen työväenyhdistyksen ehdottama) ynnä varajäseniksi eläinlääkäri A. Höijerin (Helsingin pohjoisen talonomistajayhdistyksen ehdottama), rautatienvirkamies K. E. Boijerin (Helsingin ruotsalaisen talonomistajayhdistyksen ehdottama), työnjohtaja A. Miettisen ja muurari E. Heleniuksen (Helsingin suomalaisen työväenliiton ehdottamat).

Lakitieteenkandidaatti H. Ritavuoren sittemmin tekemään pyyntöön saada vapautus huoneenvuokralautakunnan ensimmäisen osaston varapuheenjohtajan toimesta kaupunginvaltuusto myöntyi ²⁾ valiten varapuheenjohtajaksi asessori U. J. Castrénin.

Kun senaatin marraskuun 26 päivänä tekemän päätöksen mukaisesti huoneenvuokralautakuntaan tuli 1919 vuoden alusta kuulua puheenjohtaja ja neljä varsinaista jäsentä sekä näiden sijaisina varapuheenjohtaja ja neljä varajäsentä, valitsi ³⁾ kaupunginvaltuusto tammikuun 1 päivästä 1919 toistaiseksi:

ensimmäiseen huoneenvuokralautakuntaan:
puheenjohtajaksi pankinjohtaja C. A. Öhmanin;
varapuheenjohtajaksi asessori U. J. Castrénin;
jäseniksi kiinteistöä omistavista tai hoitavista henkilöistä rakennusmestari W. Ekmanin ja maalarimestari A. Haanojan sekä

¹⁾ Kvston pöytäk. 7. 5. 52 §. — ²⁾ S:n 1. 7. 12 §. — ³⁾ S:n 30. 12. 4 §.

näiden varamiehiksi rakennusmestari K. A. Himangan ja rautatievirkamies K. E. Boijerin;

muiksi jäseniksi rappaaaja O. Lindholmin ja arkkitehti S. Savoniuksen sekä näiden varamiehiksi kauppias K. E. Österbergin ja kivityöntekijä P. Hakkaraisen;

toiseen huoneenvuokralautakuntaan:

puheenjohtajaksi varatuomari H. F. Lindemanin;

varapuheenjohtajaksi varatuomari A. Wikströmin;

jäseniksi kiinteistöä omistavista tai hoitavista henkilöistä rakennusmestari K. V. Angervuoren ja vahtimestari B. W. Björklundin sekä näiden varamiehiksi rakennusmestari A. Malmin ja eläinlääkäri A. Höijerin; samoin kuin

muiksi jäseniksi agronomi V. G. Bäckmanin ja työnjohtaja A. Miettisen, varamiehinä muurari E. Helenius ja rautatiekirjuri H. Olin.

Vastaperustettuun palkkalautakuntaan valitsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto puheenjohtajaksi herra Hjelmmannin sekä jäseniksi herra Leanderin, asessorin vphra O. von Hellensin, varatuomari J. Ugglan ja ent. protokollasihteerin B. Wasastjernan.

Palkkalautakunnan vaali.

Kaupungin edustajaksi suojeluskunnan intendenttivistoon valitsi ²⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikonttorin entisen avustavan kassanhoitajan merikapteeni Th. Ahlstedtin, myöntäen hänelle 300 markan kuukausipalkkion maksettavaksi 1919 vuoden menosääntöön merkitystä suojeluskunnan määrärahasta.

Edustajan vaali suojeluskunnan intendenttivistoon.

Budjettivaliokunnan jäseniksi valitsi ³⁾ kaupunginvaltuusto herrat Alfthanin, af Forselleksen, Hynnisen, Mantereen, Norrménin, Roustin ja Stjernvallin; sittemmin vapautettiin ⁴⁾ herra Stjernvall tästä tehtävästä ja hänen sijaansa valittiin herra Stockmann.

Budjettivaliokunnan jäsenten vaali.

Jäseniksi Helsingin anniskeluosakeyhtiön johtokuntaan kesäkuun 1 päivän 1918 ja kesäkuun 1 päivän 1919 väliseksi ajaksi valitsi ⁵⁾ kaupunginvaltuusto herrat Huberin ja Salingren; sittemmin vapautettiin ⁶⁾ herra Huber tästä tehtävästä ja hänen sijaansa valittiin herra Öhman.

Helsingin anniskeluosakeyhtiön johtokunnan jäsenten, yhtiön valvojan ja tilintarkastajain vaalit.

Kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ pitentää oikeusneuvosmies G. Björkmanin toimikauden mainitun yhtiön valvojana kesäkuun 1 päivään 1919.

Yhtiön 1917 vuoden tilien ja hallinnon tarkastajaksi valitsi ⁷⁾ valtuusto kaupunginkassanhoitaja S. Ehrstedtin.

Puheenjohtajaksi vastaperustetun latojain ja painajain yhden-

Puheenjohtajan vaali kirjaltajain yhdenpäivänsäntöön johtokuntaan.

¹⁾ Kvston pöytäk. 15. 10. 58 §. — ²⁾ S:n 30. 12. 12 §; ks. tätä kert. siv. 169.

— ³⁾ Kvston pöytäk. 15. 10. 46 §. — ⁴⁾ S:n 17. 12. 35 §. — ⁵⁾ S:n 21. 5. 15 §. —

⁶⁾ S:n 26. 11. 34 §. — ⁷⁾ S:n 24. 1. 51 §.

päivänkoulun johtokuntaan valitsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto herra V. von Wrightin.

Sedmigradskyn
pienienlasten-
koulun ja Ma-
rian turvakodin
johtokunnan
jäsenen sekä
näiden koulu-
jen tilintarkas-
tajain vaalit.

Jäseneksi Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokuntaan kapinan aikana murhatun herra O. Rosenqvistin sijaan valitsi ²⁾ kaupunginvaltuusto arkkitehti E. Fabritiuksen.

Jäsenten vaali
kunnollisen
palvelusväen
palkitsemis-
valiokuntaan.

Mainittujen koulujen 1918 vuoden tilien tarkastajiksi valitsi ³⁾ valtuusto pankinjohtaja J. Thurmanin ja reviisori E. Pikoffin.

Jäseniksi valiokuntaan, jonka tuli ratkaista kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahastosta annettavia apurahoja koskevat hakemukset, valitsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto herrat Harmajan, Hongellin, Noposen, Nummivuoren ja V. von Wrightin.

Kaupungin va-
kinaisten tulo-
jen lisäämisky-
symystä valmis-
televan komi-
tean jäsenten
vaali.

Jäseniksi komiteaan, jonka kaupunginvaltuusto oli päättänyt ⁵⁾ asettaa laatimaan ehdotusta kaupungin vakinaisten tulojen lisäämiseksi, valitsi ⁶⁾ valtuusto herrat Bengelsdorffin, Paasikiven ja F. von Wrightin sekä filosofianmaisteri Y. Harvian, minkä ohessa rahatoimikamaria oli kehoitettava valitsemaan edustajansa komiteaan; täksi kamari valitsi herra Lindforsin, varamiehenä pankinjohtaja G. Estlander. Sittenmin vapautettiin ⁷⁾ herrat von Wright ja Paasikivi tästä tehtävästä ja heidän sijaansa valittiin varajäsen G. Estlander ja kauppaneuvos J. Tallberg, minkä jälkeen rahatoimikamari uudeksi varajäseneksi valitsi herra M. E. Uddin.

Jäsenen vaali
erään invalidi-
rahaston hallin-
tokomiteaan.

Jäseneksi komiteaan, jonka tuli vastaanottaa ja hoitaa kaupungin ⁸⁾ sekä eversti H. Standertskjöldin vapaussodan invalidien y. m. hyväksi tekemät lahjoitukset, valitsi ⁹⁾ kaupunginvaltuusto herra Alfthanin.

Uuden jäsenen
vaali K. H. Ren-
lundin säätiön
toimikuntaan.

Kun kaupunginvaltuuston K. H. Renlundin Suomen käytännöllisgeologista tutkimista varten perustaman säätiön johtokuntaan valitsema jäsen insinööri A. von Julin oli kapinan aikana murhattu, valitsi ¹⁰⁾ valtuusto uudeksi jäseneksi ylimäär. professorin L. Borgströmin.

Ukkokodin joh-
tokunnan täy-
dennys.

Tehdyn anomuksen johdosta vapautti ¹¹⁾ kaupunginvaltuusto herra Häggmanin toimimasta kaupungin edustajana Ukkokotiyhdistyksen johtokunnassa ja valitsi hänen sijaansa kauppaneuvos V. Ekin.

Jäsenten vaali
oppikoulujen
vanhempain-
neuvostoon.

Kun kouluhallituksesta elokuun 2 päivänä 1918 annetun asetuksen mukaan kunnan tulee kolmeksi vuodeksi valita oppikoulujen vanhempainneuvostoihin viisi jäsentä, etusijassa oppilaiden vanhemmista, antoi ¹²⁾ kaupunginvaltuusto herrain Wallensköldin, Ivalon, de la Chapellen, Ruuthin ja Öhmanin toimeksi ehdottaa tähän teh-

¹⁾ Kvston pöytäk. 17. 12. 34 §. — ²⁾ S:n 4. 6. 17 §. — ³⁾ S:n 11. 6. 23 §. — ⁴⁾ S:n 10. 12. 21 §. — ⁵⁾ S:n 7. 5. 46 §. — ⁶⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 162. — ⁷⁾ Kvston pöytäk. 24. 9. 26 § ja 12. 11. 5 §. — ⁸⁾ Ks tätä kert. siv. 147. — ⁹⁾ Kvston pöytäk. 4. 6. 35 §. — ¹⁰⁾ S:n 11. 6. 28 §. — ¹¹⁾ S:n 29. 10. 30 §. — ¹²⁾ S:n 10. 9. 7 §.

tävään sopivat henkilöt. Kaupunginvaltuusto valitsikin ¹⁾ näiden valitsijamiesten ehdottamat henkilöt vanhempainneuvostojen jäseniksi syyskuun 1 päivän 1918 ja syyskuun 1 päivän 1921 väliseksi ajaksi.

Sittemmin anoi senaattori O. Stenroth, joka oli valittu Töölön suomalaisen yhteiskoulun vanhempainneuvoston jäseneksi, vapautusta tästä tehtävästä, mihin kaupunginvaltuusto myöntyi ²⁾ ja valitsi hänen sijaansa herra Noposen mainitun vanhempainneuvoston jäseneksi.

¹⁾ Kvston pöytäk. 15. 10. 45 §. — ²⁾ S:n 29. 10. 31 §.
